

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

1169

G 30

1169
G. 30

Concordia Lyoni

J.D. Vi Verpoorten.

Zie Milling, Pluk-1819.

WOORDEN-SCHAT,
O F T
LETTER-KONST,

GEDEYLT IN TWEE DEELEN ,

Volgens de Nieuwe, en kottere maniere van sehryven
na den Oorsprong der Tael nevens de uytlegginge,
hoe, ende waerom de aflating der Letteren ge-
schiet, hoe, ende waerom de Woorden veran-
dert worden van den tegenwoordigen tyd in
den onvolmaekten, nevens de Verande-
ringen der Naemwoorden, dienstig
voor onze nieuwsgierige
Tael-sehryvers.

DOOR J. D. V.
EERSTEN DEEL.
Derden Druk verbeterd

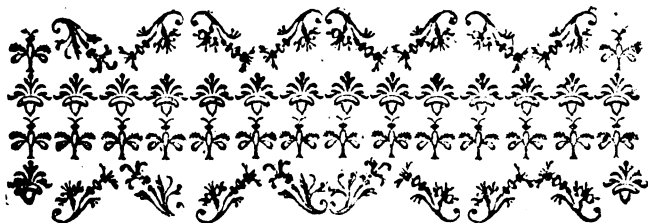

T A N T W E R P E N ,
By GERARDUS BERBIS, woonende in de
Israëliet-straet, by de Borze. 1767.

MET PRIVILEGIE

NED.

Digitized by Google

TOT DEN LEEZER.

HEb al eenigen tyd gepyft om aen dit klyn Werksken eenige Verdedigers toe-te-brengen, op dat het tegen alle opspræk, (daer al dat nieuw is aen onderworpen is,) onder de vleugelen der Letterkondige Mannen bevryd mag worden. Over 17. Jaeren heb ik d'eerste hand geslaegen aen de Letter-konst, uyt geen ander inzicht, dan om in de zelve de kortheyd der spelling te brengen, en te saemen de noodige Letteren in 't Ichryven en het spreéken in 't gebruyk te brengen; ider een zal bekennen, dat'er niet zoo verdrietig en is, als met zes of zeven Letters geschreeven te zien, dat met vier of vyf uytgedrukt kan worden; dit bespeuren wy maer al te veel in oude Schriften, ende die onovereen-komst die'er is in het spellen van onze Tael, veroorzaekt aen veéle eenen walg om de zelve te leeren, ende zy word van sommige begeérig tot de zelve als de alder-moeyelykste der Taelen aengezien, en alzo veronagtzaemd, daer zy nogtans gestelt op vaste Regels ligt is, om in volle volmaektheyd geschreeven en uytgedrukt te worden.

Geenen zekerderen Ichuylhoek om van alle opspræk verdedigt te zijn kan ik vinden, als ULieden Schoól-meefters van deéze Stad van Antwerpen, eensdeels om dat in deéze Stad de vry Konsten (is't ergens)

ter

ter herten genomen, en anderdeels om dat wy lidmaeten van het zelve Corpus zijn, die te saemen niet zoo zeer ter herten hebben moeten, als aen de teere Jeugd die aen onze onderwyzinge word bevolen, goetde en vaste Grondregels der Letter-konst in-te boezemen.

Ik heb reden van UL. dankbaer te zijn, dat doer UL. medewerkinge mijnen klynen arbyd niet vrugteloos is geweest, en verzoek dat hy in 't toekomende meer vrugt mag doen, op dat'er in alle de Jonkheyd een overeenkoöming van spellenten allen tyden mag gevonden worden, tot luyfter van onze Taele, en meerder gemak, om daer naer tot d'weétentchap van andere te geraeken, dit mag ik zoo veel te meer verhoöpen van UL. gèzaementlijk, dat zal geschieden als gy deéze in schik gestelde Letters onder UL. bescherminge gelieft te aenveér len, en gy Lieden die een grond onderscheyd weét te maeken tusschen de Letters die'er in de volmaekte Spelling noodig zijn en overvloedig by een Ider tragt doen ingang te krygen.

Misschien is mijn eerst uytgegeéven Werksken een opspraak by veéle, bezonder by onkondige, en agter mijnen rug onderworpen geweest, om dat ik zoo sterke Verdedigers gelijk Gy Lieden zyt daer niet had toe aengebden; neémt nu tog dit vermeerdert aen, en zyt bid ik UL. altyd met my indagtig de spreuk van *STETARTIUS*, die als men zijne gegronde Leeringen hier en daer beknibbelde tot antwoórd aenzijne tegenspreékers gaf: *Hy zoude niet veél weg afleggen, die zig naer alle hem naerbassende Honden zoude omkeeren om tegen hun te vègten; zoo en moet men ook niet ophouden van het geéne men begonst heéft, is't dat'er eenige menschen, die ledigen tyd hebben, op alle voetstappen nieu-*

wen

ſryd ons aendoen, bijzonderlijk als zy meer ſtilzuuygendheid vreezen (en verdienen) als antwoord. Steyaert Opusculorum. Tom 4,

Neémť deéze Leſſe van Steyaert aen, en oórdeelt in u zelve wat weg men zoude aſleggen, als men op reys zijnde tegen alle baſſende Honden zoude gaen vegten,

Vaert wel Leergierigen Leézer, en gebruykt het ſuwen oórdeele.

UL. Onderdaenigen Die jaer
J. D. V,

Ontfangtdan beminde Liefhebbers dit mijn klijn werk, ſchoon het den aendagt van gaenen Letterkondigen en verdient: doch, zoo ik verhoóp, zal hy zien en bevinden hetgeensins onnut teweézen voór de Jonkheyd, eensdeels om dat doór de nabuérſchap ende gemynſchap der franſche taele, onze nederduyſche zoodanig verandert is, dat men oorsprongelijk nu ſchijnt de zelve niet meer te kennen of te weéten, doór de menigvuldige woórden, voordkoómende zoo uyt de franſche, als latynſche taele: bezonder om de zelve de ſpelkonſt grondelijk in-te-boezemen, gemerkt ik daer in betragt hebbe te letten op alle geluyd-teekenen ofte Accenten tot de uytſpraek: zoo dat doór de minſte indrukkinge van kondige Meesters aen hunne leerlingen, in gebruyk zal zijn de taele met de teekens ofte Accenten volkomentlijk te ſchryven.

Neémť ook in aendagt, beminden Leézer, dat ik de letters *c. h. t.* hebbe voór het meest agtergelaeten, waer zy onnoodig zijn in onze Spelkonſte, als in *verblindt, verblind; gezindt, gezind; volmaeck, volmaekt; verblydt, verblyd;*

verblyd; want men zegt in'tmeervoudig niet *verblindie*, maer *verblinde*; *gezindte*, maer *gezinde*; &c. hier in het woord *volmaekt*, het welk van sommige gefchreeven word met een (*d*), als *volmaeckdt*, en mag geenfins weezen, alzo men niet en kan zeggen *volmaeckde*, maer *volmaekte*: en zoo voords in menige andere woorden: hier op dient maer voorder de uytlegging van de Meesters aen hnnne Discipels.

Niemand en moet denken, beminden Leézer dat deéze maniere van spellen moet aengenomen worden voór de hollandsche spelling maer alleenlijk voór de nederduytsche; alzo ik hier niet hebbe tragten te agtervolgen, als maer alleen onze moederlijke taele, uyt de welke alle oude gewoonlijke ende onnoodige letteren zijn uytgelaeten, ende, zoo my dunkt, gestelt zijn op den voet gelijk den eygendom der woorden behoort geschreeven ende uytgesproken te worden, alles na de Letter-konst. Ider kan hier maer zyn vóordeel uyt-trekken, alzo ik niet en meyne dat ik met de minste eygenzinnigheyd hier in heb tragten voord te-gaen, maer met vast-gegronde reden, doór verscheyde goede Schryvers mede naergevolgt: nochtans, beken waer te weezen het geéne het latynisch spreekwoord zegt: *Quisqne abundat suo sensu: Ider op zynen zin is overvloedig.*

Neémt dan in dank dit mijn inzicht tot't gemeyn best, mits niet anders my beweégt heeft om dit klyn werk te maeken, als alleenlijk de aenporringe, en aenzoeeking van vericheyde personen tot het verkorten van de spelling, ende tot het vinden van de eygdommen der oorspronkelijk woorden, voord-komende uyt de fransche ofte latynsche taele, hedendaegs zeer in't gebruyk

bruyk als ook de menigte der gebreken de welke in de voorgaende Letter-konsten door het geduerig herdrukken ingeraekt zijn, waer door de zelve onbekwaem geworden zijn om de Jonkheyd de opregte spel-konst in-te-boezemen, Ik en tragte hier van, Beminden Leezzer, geen ander voordeel voor mijne genome moeyte, als alleen het genoegen van een ider, en hunne voldoeninge.

Capitael oft hoofd-letteren.

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O,
P, Q, R, S, T, V, U, W, X, Y, Z.

Gemeyne Letteren.

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o,
p, q, r, s, t, v, u, w, x, y, z.

Capitael oft hoofd-letteren.

A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O,
P, Q, R, S, T, V, U, W, X, Y, Z.

Gemeyne letteren.

a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o,
p, q, r, s, t, v, u, w, x, y, z.

Capitael oft hoofd-letteren.

A/B/C/D/E/F/G/H/I/J/K/L/M/N/O/
P/Q/R/S/T/V/U/W/X/Y/Z.

Gemeyne Letteren.

a/b/c/d/e/f/g/h/i/j/k/l/m/n/o/p/
q/r/s/t/v/u/w/x/y/z. O N-

ONDERRIGTINGE,

ENDE

INLEIDINGE

TOT DE OPRECHTE

SPEL-KONST.

AL zoo het zeer noodzaakelyk, ende van eene zeer groote aengeleghentheyd is; al eer men tot de oprechte Spel-konst koómt, dat men eerst wel onderrigt zy zoo van de letteren als van den klank ende uyt spraek der zelve, zoo begin ik dan met te zeggen, dat onzen a b c bestaet uyt zes-en-twintig letteren, als: a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, v, u, w, x, y, z, waer van eenige zijn klinkers, en andere mede-klinkers.

De klinkers zijn deéze, a, e, i, o, u, y, wordende al zoo genaemt om dat zy den klank geéven aen alle de andere, ende men zonder deéze niet een eenig woórd nog fillabe en kan spellen, by voorbeeld; het woórd *den* om, krygt zynen klank van de o; het woórd *overt* aerrigt, krygt de eerste fillabe haeren klank van de o, de tweede van de e, en de derde van de i; het woórd *den* van, van de a; het woórd *den* hun, van de u; ende zoo voords alle andere woórd; ende ook om dat men eene van deéze een geheele fillabe ofte woórd kan maeken zonder de hulpe van eenige andere, als, *over* al, waer de o alleen maekt de eerste fillabe; de u alleen maekt een geheel woórd, zeggende: aen u, waer zy beteekent den mensch den welken men aenspreekt, ende zoo voords meer andere.

De medeklinkers zijn deéze: b, c, d, f, g, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, w, x, z, zoo genaemt worden

om reden dat deéze aen deklinkers wel hulp ende medeklinker toebrenge, maer de zelve niet alleen zonder de hulpe van eenigen klinker, eenigen klank en konnen geéven: by voorbeeld: men zoude de *b* niet konnen uytspreeken zonder daer by-te-voegen een *e* zeggende: *be*: oft een *a*, zeggende *ba*; de *l* en *m*, niet zonder daer voor oft naer te stellen een *e* oft *a*, oft anderen klinker zeggende, *em*, *al*, *am*, oft *le*, *me*, *la*, *ma*; en zoo voords allen de andere.

De *y* worden nu ook voor medeklinkers getelt, want zonder hulpe van eenen klinker, deéze ook geenen klank hebben.

De *h* word eygentlyk voor geene letter gerekent, maer alleenlyk voor eene *Aspiratie* oft ophasinge der borste.

De woorden worden gemaekt van fillaben, en de fillaben van letteren: een fillabe is een deel van een woord oft somtyds een geheel woord, het welk men in eenen keer ende in eenen tyd uytspreekt, gelyk: *houd*, is een woord van een fillabe; *houden*, van twee, als: *houden*; *onthouden*, van dry, als: *onthouden*: en *wederhouden*, van vier, als: *wederhouden*: eenige fillaben zijn gemaekt van een letter; andere van verschyde; *twen*, *ider*, &c. hebben de eerste fillabe maer een letter, en de tweede dry letteren; het woord *verover*, heeft de eerste fillabe dry letteren, de tweede een letter, ende de derde vier letteren: de woorden bestaen maer in een fillabe, worden genaemt *monosyllabe*; die van twee fillabe, *dissyllabe*; die van dry fillaben *trissyllabe*: fillaben gemaekt zijnde van twee klinkers, als: *ae*, *ei*, *eu*, *oy*, *uy*, *ey*, &c. worden genaemt *Diphongen*.

De accenten oft geluyd-letteren zijn deéze naervolgende: *á*, *é*, *í*, *ó*, *ú*, die men noemt circumflex, waer

ofte Letter-konst.

van de *é* ende de *ó* zeer noodig zijn tot de uytſpraek van onze nederduytfche Taelé, als aen de volgende woorden zal blyken: *beêld*, het welk eene ſtatue oft afbeêldſel beteekent, moet geſchreeven worden met een *é*, oft zoude de zelve uytſpraek hebben als *beelt*, het welk men ſomtyds zegt van imand diezyn woord herroept, zeggende: hy *beelt*; de *ó*, als aen *vódr*, want zonder de *ó*, heêft het den klank als *voir*, by voorbeêld: het woord *ivoir* geſchreeven met *ob*, als *ivoor*, heêft den zelve klank: en zoo veel andere.

á, é, í, ó, ú, worden by de franſche genaemt *ziguës*, het welk gezegt is: ſcherpe, om reden dat haere uytſpraek ſcherp ende hard is.

à, è, î, ò, ù, worden genaemd *grave*, en worden by de latynſche veel gebruykt, maer ook niet in onze taelé

ä, ë, ï, ö, ü, alzoó geteekent, worden al gebruykt om de ſyllaben te onderschyden wáér dat twee klinkers malkanderen volgen, als aen *Iſraël*, het welk in dry ſyllaben moet worden uytgeſproken, ende zonder de *ë* niet meer dan twee ſyllaben zoude maekken, als: *Iſraël*; ook aen het woórdeken *bezien*, eene vrugte; het welk zonder de *ë* zoude maekken *bezieh* oft aenzien; en meer an dere.

Ook zijn'er letteren dienſtig tot de verkorting, te weeten: *ã, ê, ð, ñ, û*, als om te ſchryven *van*, ſchryft men *vã*; *men, nie*; *eeven, een*; &c. maer van deſe maniere en moet men zig noyt bedienen, 't en zy op het eynd van eenen regel, de plaetſe te weynig zijnde om de laetſte letter te ſchryven.

Ook dient tot agterlaeting van ſommige letteren, dit teeken; het welk genoemt word *Apoſtrophe*, ende dient als om te ſchryven 't *geêne*, in plaets van het *geene*; 't *welk*, in plaets van het *welk*; *g'heel*, in plaets van *geheel*.

B

Word genaemt *copulatie* oft *t'zaemenvoeging*, waer door men twee, oft somtyds dry woorden aen malkanderen bind, als: *mede-klinker*, want *mede* is een woord, ende *klinker* is een woord, maer alzoo deéze twee woorden nu te saemen maer eene bediedenisse en hebben zoo maekt men, door de *saemevoeging*, van deéze twee woorden een.

- word genoemd *divisie*, oft *verdeeling*, en dient om de woorden de welke men niet geheel op het cynd van eenen-zelven regel kan stellen, te verdeelen, ende den overschoót in't begin van den volgenden regel te stellen; welke woorden nogtans niet en mogen verdeylt worden dan met fillaben; als het woord *verdeylen*, zoude mogen verdeylt worden op deéze maniere; *ver-deylen*; ende ook op deéze: *ver-dee-len*: en zoo alle andere

( ) word genaemt *parentesis* oft *tusschen-rede*, en gebruykt tot het insluyten van enige rede die in haer zelve bestaet, en kan uyt oft ingelaeten worden zonder den zin te breeken, by voorbeeld: *mijn Vader (naer my vriendelijk ombelst te hebben) is vertrokken.*

Aengaende de andere teekens, als: *comma* oft *virgula*; *colon*; *semicolon*; *exclamatie*; *interrogatie*; *punctum*, dienende tot het onderscheyden der redenen, zal hier geen uytleg doen, want het goed begryp van den Leerling, als ook het gedueigr aenmerken der zelve, zal ligtelijk doen verstaen het gebruyk van deéze, maer raede een ider met groote oplettendheid de volgende woorden wel te overleézen, ende de spelling der zelve wel te bemerken.

*Zonkheyd, laet den moed noyt zinken
Maer vaert in de konste voord;
Leert hoe dat de Letters klinken,
Om te schryven zoo 't behoort.*

ONDERSCHEYD
TUSSCHEN DE OUDE EN DEN NIEUWE
SPELLING
O F T
ORTOGRAFHE.

Nieuwe Spelling,

GY
GGegeeven
Dagen
Geheyligt
Gebrek
Gebed
Gebod
Ik
Vrind
Bed
Voórdeelig
Godlijk

Zot
Zullen
Vuer
Zalig
Zaligmaecker
Jonkheyd
Koning
Leerling

B z

Oude Spelling,

ghy
ghegheven
daghen
gheheylight
ghebreck
ghebedt
ghebodt
ick
vriendt
bedt
voordeelich
goddelyck *komt voord
van God dus godlyk ende
niet goddelyk: want men
zegt niet godden, maer goden.*
fot
sullen, *is eenen sul.*
vier, *want vier is getal;*
Saligh
Salighmaecker
Jonckheydt
coninck
leerlinck *men zegt in plu-
rali niet leerlincken maer
Leerlingen, ook Koningen*

Nieuwe Spelling ,	Oude Spelling ,
Kraekeling Duer, <i>dat veel kost</i>	<i>maer niet konincken.</i> kraeckelinck dier <i>in slaets van duer</i> , <i>is een gedierte.</i>
Ligt, <i>is liggen</i>	licht, <i>is keers-licht.</i>
Verzogt	verfocht
Nogtans	nochtans
Godvrugtig	godvruchtigh
Ligtelijk	lichtelijk
Leerzugtig	leersuchtigh
Beziën <i>een vrugt</i>	besien, <i>dat is imant aensien</i>
Choor-deéken	koordeken
Choor-zang	koorsanck
Zoón	soon
Geloóft <i>loóven</i>	gelooft, <i>gelooven</i>
Kragtig	krachtigh
Almagtig	almachtigh
Kómen	comen <i>is somen</i>
Kamer	camer <i>is sumer</i>
Ligtgeloovigheyd	lichtgeloovigheydt
Lofzang	lif-sanck
Aenzienlijk	aensienelijck
Loflijk	loffelijck
Schydsel, <i>verdeyling</i>	schytsel <i>is gekak</i>
Gezind	ghesindt
Zondag	sondagh
Zagtmoedigheyd	saeghtmoedigheydt
Aenmerkinge	aenmerckinge
Iver	jever oft yver
Gespraekzaemheyd	ghespraecksaemheydt
Goud-gewigt	goudtgcwicht
Regtveérdigheyd	rechtveirdigheydt
Gevrigten	gevrichten

Nieuwe Spelling ;	Oude Spelling ,
Kackflag	caeck flagh
Magteloosheyd	machteloosheydt
Nauwlijks	nouwelijckx
Omgang	ommeganck
Oorsprong	oorspronck
Spraekwoord	spreeckwoordt
Zotinnen	lottinnen
Verdraegzaemheyd	verdraeghsaemheydt
Zandagtig	sandtachtigh

Deéze bovenstaende woorden, waer van'er nog menigte andere zijn, zijn nu opgesteld doór hunnen eygendom der nederduytsche Tael, en de andere oude, zijn niet alleen te lang van spelling, maer zelfs ongegrond en zonder regel.

U Y T L E G G I N G E.

WAerom moet ik schryven *ick* in plaets van *ik*, wie zal zeggen, dat de *C* daer aen of af-doet: wat dient de *H* in 't woord *ghy*: in plaets van *gy* gelijk *ghegheven* in plaets van *gegeeven*.

De woorden *gebod*, *gebed*, *vrind*, &c. voegt alleenlijk *en* daer by *gy* hebt den Plurali of 't meervoudig volgens regel als *geboden*, *gebeden*, *vrinden*, ende maekt nu het meervoudig met *en* te voegen op den ouden voet: *gy* zult hebben *ghebodten*, *ghebedten*, *vrindten* &c. zult hier voorder daer van de uytlegging vinden doór de aangeweze letteren doór de welke in onze Tael 't meervoudig of den Plurali gemaeckt word. Het woord *koning* voegt *en* daer by zult hebben *koningen*,
op

op den ouden voet *coninck* gespelt, stelt nu *en* daer by om 't meervoudig te maeken, gy zult hebben *sonincken*: want voór eerst *koning* te schryven met een *c* is niet goed, alzo de letter *c* den zelven klank heeft van een *s*, zoo is de eerste fillabe *so* en niet *ko*: wan in'onze Tael spreékt men uyt *c* maer niet *ke*, ende om *ka*, *ke*, *ki*, *ko*, *ku* te schryven, op den Brabandschen Trant, daer voór is de *k*, maer niet de *c*: want *ca ce ci co cu* spreékt uyt, gelijk als *sa se si so su. comen camer, can* dusdanig geschreéven: is in onze Tael *so mer samer, san*. want men zegt niet *A: B: Ke* maer men zegt *A: B: C: zeg ik C*, waerom moet ik dan *ke* zeggen voór *C*? terwyl *C* noyt *K* in onze uytspreek kan aen-nemen, ten zy van die deéze *C* anders uytspreeken als zy is. De *C* gebruykt men in de volgende woórden als in *ceder citroen cyffer cys cieraed cieren*. Al hoe wel ik niet en zoude derven zeggen dat *cieraed cieren &c.* met een *S* geschreéven, niet zoo goed zoude zijn, als met de *C*: maer de woórden voordkomende uyt de fransche of latynsche tael, moeten met een *C* geschreéven worden, gelijk by voórbeeld, *ceremonie, celebreren, cederen, sacrificeren. &c.* In de woórden *schoon, schand, mensch &c.* kan de *C* niet gemilt worden, voorders in diergelijke voórbeeldfels als hier, is die letter *C* in onze Tael niet alleen noodig, maer heeft zels geen ingang, ende aen die woórden kan men wel hooren dat de *C* voór geen *K* kan uytgesproken worden.

UYTLEGGINGE ;

VAN DE G VOÓR CH.

1.

WM. SEWEL zegt dat sommige de *ch* hebben willen verbannen, maer hy zegt t'onregt, want zy

fy is eygendlijk de Grieksche X, en gevolgelijk maer eene letter, al hoe wel twee merken, evenwel zegth y lievert o schryven lachgen dan lachchen, en lighaem als lichaem of lichchaem al hoe wel, na mijn denken d'een en d'ander goed is. Ook zegt dat de CH kan dienen om het ondericheyd te maeken tusschen formig e woorden, als, *noch neque* en *nog adhuc*; als mede *licht lux*, en *ligt facilis* of *levis*; ook voegt wel in *aeh*, *lach*, *eysch*, *mensch*, *wereldsch*, *duysch*, *engelsch*, en is noodig in *schaede*, *schuyt*, *eygenschap*, *gramschap*, *gnychelen*, *loochenen*, *bosch*; want *bos* is eenen bondel. &c.

Voorders dunkt my al-zoo-wel de CH daer te laeten, ende de letter G alleen te gebruyken als in *mogt*, *nogtans*, *verzogt*, *zagter*, *ligtelyk* godvrugtig, *kragtig*, *almagtig*, want d'oude spelling is *almachtig*, *mocht* dat voordkomt van *almogenden*, *mogt* komt voord van *mogen*, en als ik *almachtig* in *almagtig* en *mocht* in *mogt* mag veranderen ende de G vóór de CH stellen om den oorsprong, zoo mag ik ook om de uytwinning van de letters, de G schryven, waer de CH komt: als in *gedagten*, *leerzugtig*, *deelagtig*, *gewicht* en heeft de CH in d'een den zelven klank van de G, zoo heeft zy het ook in d'ander, en waerom behoeft men dan twee letters te schryven? waer maer eene noodig is ende 't verschil diër woorden geen twijfeling of verschil heeft ten zy in de boven-gemelde uytneeringen, als ook in *acht* getal, en *agt*. Ik *agt* hem meer als acht andere. Als men de uytpraek in deéze letters wel bemerk, dan kan men de G ook wel vóór de CH uytgalmen, en met de zelve magt: maer hier in deéze volgende be- teekenende twee verscheyde zaeken is een verschil: by voorbeeld *Het licht der Zonne*. 't *Is ligt om doen*. Ik ben'er nog geweest. Ik zag *noch* den eenen *noch* den an-

anderen. Hy is van Koninglijk *geslacht*. Daer hangt een *geslagt* heest, om dat men moet zeggen een beest *slagten* dat dooden beteekent, maer niet eenbeest *slaen*; of den os is *geslagen*, maer beesten *slagten*. Sy *slacht* haer moeder. Hy kreeg eenen *zwaeren slag*. Daer was twee derley *slach*. Dit is om de twee verſcheyde be- teekeninge te onderscheyden. 't Is gelijk in *waffen* en *wasschen*. Men zegt de handen *wasschen*. De Zon doet het Koorn *waffen*. Ik zal *weder* komen als 't schoon *weeder* is. Hy *houwt hout*, en zy *houd* het hout vast. Zoo ook in *ligt* en *licht*. Als ik nu ſchryf de keers *ligts* niet wel, hoe weet ik dan dat ik wil zeggen of zy wel *licht* geeft, of dat zy nederligt op een Tafel.

O N D E R S C H E Y D

TUSSCHEN DE S EN Z

ENDE WANNEER MEN DIE GEBRUYKT.

DE S is zeer hard, en de Z zeer zagt by voorbeeld *zot, zinnen, zalig, zien, zullen, zedig, &c.* zijn altemael zagt: *solfer, sedert, soldaet, suiker, somme, simpel &c.* zijn hard; hier klinken deēze zagte woorden, als men die met een S in plaets van een Z zoude schryven even eens of men die met een C schreef by voorbeeld: *got, çinnen, çalig, çien, çedig, &c.* De meeste menigte van menschen mede de meeste gedrukte Boeken of papieren missen daer tegen in Brabant, al hoe wel by andere goede Schryvers lang in 't gebruyk zijngeweest, te weeten buyten brabant want wij SEWEL. L. MEYERS: CATS EN VONDEL. nevens meer andere goede Schryvers ende geleerde Mannen, hebben ons daer toe den weg aengewezen by *L. Meyers* gedrukt van 't Jaer 1669. is geen oen S te vinden daer
de

de Z zijn moet, en terwijl de wyze mannen, dusdanige voorleffen (bezonder in andere landen als Brabant, onsgegeeven, waerom moet Brabant alleen in die quaede verwarring van schryven en drukken blyven? zoo d'oude zongen, & zoo piepen de jonge. Waer uyt komt voord dat wy die lange maniere, en alle die te overvloedige letteren onnoodig in onze Spelling meer als die van andere Landen moeten gebruyken? dat is, dat onze voorzaeten misschien daer op niet gelet hebben, ende dat wy al naergevolgt hebben zoo 't ons is voor-gelcert, ende alzo hebben blyven volgen, want ziet de nieuwe, ende de oude manier van spelling by een, voor imand die dat verstaet, geeft die onregelmaetige ende te overvloedige onnoodige letteren eenen walg aen de andere: Ziet maer eens de Z hoe verre dat die uytgebannen was? terwijl de meeste menschen een S daer voor gebruyken, daer den klank, en het verschil van geluyd zoo klaer is als den dag: want de eene is heel hard, en de andere zeer zagt. Neemt alle woorden die gy wilt, die met een van die twee letteren beginnen, gy zult het verschil zelfs aenstonds hooten.

By voorbeeld, *ziele* met een S geschreeven is *zielē* of *sielē*, doch de meeste schryven mer een Z, meer door gebruyk als door reden of weeten schaphet geene goed is: Maer wat reden heeft men meer om *ziele* met een Z te schryven als andere, die den zelven galm hebben? gelyk *zinnen*; *zalig*, *zot*, *zèdig*, *zullen*, &c. voor welke Z in deēze woorden de meeste (dat quaelyk is) een S gebruyken, want *zullen*, geschreeven met een S dat is niet *zullen*; maer dat is *sullen* betekenende eenen *sul*, gelyk men zoude zeggen, dat is eenen *sul* van eenen mensch, of dat *zyn* *sullen* van

menſchen : daer hoort men genoeg den klank en 't verſchil van uytſpraek. De *S* in onze Nederduytsche Tael heeft den zelven klank van *C*, ende alle woorden, om eenen algemeynen Regel daer van te maeken die gy kont uytſpreken doór de Letter *C* moeten met een *S* geſchreeven worden : by voorbeeld *ſoldaet*, *ſolfer*, *ſedert*, die met een *S* ſchryvende is : *çoldaet*, *çolfer*, *çedert*, gelyk het ook zyn moet : want *cedert* en *sedert*, *çoldaet* en *ſoldaet*, *çolfer* en *ſolfer*, hebben altemael den zelven uytgalm, ende alle andere woorden die de *C* niet kunnen verdraegen, moeten geſchreeven worden met een *Z* als *ziele*, *zot*, *zalig*, *zoón*, *zien*, *zullen*, ende zoo duyzende andere, die alle zagt zyn, alzoó men voór geen eene van deéze, of diergelyke een *C* zoude kunnen voorſtellen, noch met een *C* beginnen : want men kan niet zeggen *çielen*, *çinnen*, *çot*, voorders hoort men genoeg aen 't geluyd van de woorden welke zagt, ende hard uytgeſproken worden, als volgt :

Zagte uytſpraek,

zomer,
zaed,
zilver,
zinnen,
zonder,
zedes,
zuygen,
zullen,
zaek,
zondaer,
zeggen,
zaegen,
zienlyk,

Harde uytſpraek,

ſober,
ſabel,
ſimme,
ſimpel,
ſoldaet,
ſervet,
ſul,
ſullen,
ſaſſraen,
ſolfer,
ſedert,
ſatyn,
ſukkeien,

Zagte uytſprack,	Harde uytſprack,
zonne,	ſomme,
zoeken,	ſomber,
ziele,	ſaipeter,
zaeyen,	ſacmen,
zinnelyk,	ſuyker,
zingen,	ſalaed, &c.

Aengaende de S dat zult gy voorder vinden in 't volgende alwaer gy zult zien dat de S in Z verandert, gelyk *wys*, neemt de S af, en ſtelt in plaats de Z zult hebben wyze. &c.

VAN DE APOSTROPHE OFTE

UYTLAETING DER LETTEREN.

VEele komen hier tegen te miſſen, zelfs veele gedrukte boeken in 't ſtellen van een Apostrophe, ofte uytlaeting der Letters. By voorbeeld 't *gebed* 't *lot*, 't *geloof*, 't *khoop*, 't *kzien*, 't *Antwerpen*, d' *inſtelling*, 't *ſwerelds lot*, 't *huys*, &c. wat beteekent die 't als ik ſchryf 't *gebed*? dat is te zeggen *het gebed*, laet ik die twee eerſte letteren niet uyt? te weeten *he* en ſtel de 't in plaats, zoo neemt in aendagt, dat over al, waer men de letters af laet de *Apostrophe* aen die kant moet ſtaen, als in 't *ſwerelds*, dat is te zeggen *des werelds (de)* blyft uyt, zoo moet als dan de Apostrophe in de plaats van *de* ſtaen, d' *aerde* iſte zeggen *de aerde*, ik laet de letter *e* af, zoo dan de Apostrophe in de plaats agter de *d*. 't *khoop*, iſte zeggen *ik hoop*, de *i* weggenomen, zoo voegt de Apostrophe voór de 'k (al hoe wel dit beter in Rym voegt, als in Proſa of onrym, te weeten de 'k voór *ik*. Dit is een klyn zaek, ende nogtans word wynig aendagt opgenomen, al zyn 't zelfs veele geſchriſte en gedrukte Boeken, die het heel tegenſtrydig aenwyzen, 't geen aen een goedverſtaender ſlegt voorkomt, want een ider als hem dat uytgeleyt wierd, zal dit verſtaen en begrypen.

B E M E R K T H I E R.

Zoo tot gemak van Eygenaers, als Vremdelingen hoe men de woorden van't *Eenvoudig* of *Singulari*, in't *Meervoudig* of *Plurali* verandert, te weeten met by't *Eenvoudig* maer *en* te voegen aen deéze volgende woorden.

G At	gaten ,
Vat	vaten ,
Brood	brooden ,
Lot	loten ,
Slot	sloten ,
Tyd	tyden ,
Zoon	zoónen ,
Been	beenen ,
Hand	Handen ,
Nest	Nesten ,
Gebod	geboden, <i>niet gebodten.</i>
Gebed	gebeden, <i>niet gebedten.</i>
Peér	peéren ,
Maer	mueren ,
Keting	ketingen ,
Tang	tangen ,
Gang ,	gangen ,
Olifant ,	olifanten ,
zoo ook alle de Woorden die eyndigen in <i>ing</i>	
voegt daer <i>en</i> by , zult het Meervoudig hebben.	
Draeying <i>en</i> daer by is	Draeyingen
Beweéging	Beweégingen
Reyniging	Reynigingen
Wederspreéking	wederspreékingen ,
Leerling	leerlingen ,
Sterveling	stervelingen, <i>niet stervelineken ,</i>
Koning	koningen, <i>niet konincken &c.</i>

EE-

EENIGE NAEM-WOORDEN,
Die 't Meervoudig getal maeken in *en* verdobbelen
daer in hunne laetste Letter, als in

B Ed	bedden ,
Brug	bruggen,
Bus	bussen ,
Zak	zakken ,
Tak	takken ,
Gek	gekken ,
Rok	rokken ,
Stok	stokken ,
Bril	brillen ,
Bal	ballen ,
Val	vallen ,
Ham	hammen ,
Kam	kammen ,
Ram	rammen ,
Stam	stammen ,
Kan	kannen ,
Man	mannen ,
Lip	lippen ,
Klip	klippen ,
Kap	kappen ,
Sap	sappen ,
Trap	trappen ,
Kop	koppen ,
Knop	knoppen ,
Sop <i>van eenen Berg ,</i>	foppen ,
Zop <i>Wijn-zop ,</i>	<i>heeft geen Pluralis.</i>
Kat	katten ,
Pot	potten ,
Zot	zotten ,

Die

Die in *Feyndigen* veranderen die Letters, in't Meervoudig doórgaens in eene *V* als :

Graef	graeven ,
Lvf	lyven ,
Wyf,	wyven .
Dief	dieven ,
Hof	hoven ,
Graf	graven ,
Wolf	wolven ,
Huyf	huyven ,

Maer hier van zyn uyt-genomen

Bef ,	heeft ,	Beffen ,
Mof		moffen ,
Straf		straffen ,

Die in *S* eyndigen hebben het Meervoudig of Plurali in *zen*, als :

Baes	baezen ,
Blaes	blaezen ,
Glas	glazen ,
Doos	doozen ,
Roos	roozen ,
Huys	huyzen ,
Muys	muyzen ,

Want als men die met een *S* uyt-drukte in Plurali zoo zoude het zyn *muyzen* of *muyfen*, want *muyfen*, en *muyzen* heeft de zelve hardheyd, zoo ook met de andere gelyk hier voór gezegt is. Hier van zijn uyt-genomen Bus heeft buffen dat hoort gy genoeg dat Buffen harder word nytgesproken als Muysen. Ook

wor-

den uytgenomen Kas heeft kaffen, Fles' flessen, Mes messen, dat alle word hard nytgegalmt. Het woord Koe heeft in 't Meervoudig getal koeyen, en Vloo heeft vlooyen.

Naem-woorden uytgaende in *ER*, *AER* en *EL* hebben 't Meevoudig in *S* en *EN*, als :

Vader	vaders	vaderen,
Broeder	broeders	broederen
Zuster	zuster	zusteren,
Meester	meesters	meesteren,
Vervolger	vervolgers	vervolgeren,
Schryver	schryvers	schryveren,
Leeraer	leeraers	leeraeren,
Minnaer	minnaers	minnaeren,
Distel	distels	distelen,
Appel	appels	appelen,
Tafel	tafels	tafelen,
Geffel	geffels	geffelen,
Vogel	vogels	vogelen,
Dekfel	dekfels	dekfelen,

By deéze zoude men mogen voegen, *keten*, *ketens* en *ketenen*, *schepen* en *schepenen*, *jongen*, *jongers* en *jongeren*. Doch behoort aenmerkt te worden dat het Meervoudig van de meeste deézer woorden in *S* eyndigende doörgaens eygendlyk den *Nominativus* is; maer den *Genitivus*, *Dativus*, *Accusativus* en *Ablativus* worden 't best doór den uytgang en uytgedrukt, by voorbeeld, ten tyde *onzer vaderen*, 't is *den schryveren* niet te wyten, *hy banste zig tegen de Leeraeren*, *hy bediende zig van de dekfelen*. Doch het gebruyk heeft gewilt, dat *appelen*, *vogelen*, en *tafelen*, ook in den

den *Nominativus* gebruykt worden ; want men zegt gemeenlyk *de appelen zijn zuer , de vogelen vliegen in de Logt : de tafelen waeren te klijn : al hoe wel men zegt 't zijn vette vogels.*

Naem-woorden in *E* eyndigende , mæken hun Meervoudig doór een *N* tot zig te neemen , als :

Aerde	aerden ;
Bode	boden ,
Sleède	fleeden ,
Zede	zeden
Zee	zeeën ,
Reyze	reyzen ,
Offerhande	offerhanden ,
Heere	heeren , als men

voor God doór verstaet , dan mag men uyt eerbiedigheyd voor dien Naem liever *Heere* zeggen , en des Heeren in *Genitivo* : want het woord heer is nu zoogemyn geworden , dat ider , die maer een fatsoenlyk kleet aen en heeft diën titel krygt.

Naem-woorden in *I* of *IE* uytgaende hebben Meervoudig in *iën* , als :

Fali	faliën ;
Griffi	griffiën ,
Kevi	keviën ,
Mali	maliën ,
Oli	oliën ,
Trali	traliën

Naem-woorden in *heyd* eyndigende maeken hun Meervoudig in *heden*, als :

Boosheyd	boosheden ,
Waerheyd	Waerheden .

Sommige Naem-woorden zijn onregelmaetig in't meervoudig, doór 't aenneemen van een of twee sillabe meer als gewoonlijk is, als :

Ey	eyeren ,
Gemoed	gemoederen ,
Goed	goederen ,
Hoer	hoederen ,
Kind	kinderen ;
Kalf	kalveren , <i>doch ook kalven ,</i>
Kleed	kleederen ,
Lam	lammeren ,
Rad	raderen ;
Rund	runderen ,
Reder	redenen ,
Blad	bladen <i>en bladē-</i> <i>ren ,</i>
Been	beenderen, want

Beenen zijn eygendlijk *Tibia* ; Die ons lichaem draegen. Land heeft ook landeryen ; dat is : Landen tot weyden of beplantinge.

Onder de onregelmaetige mag men ook stellen.

Lid	leden ,
Stad	steden ,
Schip	scheepen ,
Leer	leeringen ,
Bedrog	bedriegeryen ,
Krygsman	krygslieden ,
Verraed	verraederyen ,

D

Eenige Naem-woórden hebben geen Meer-
voudig getal, als ;

A Del, beklag, berouw, geklap, gepraet, ge-
hoor, gezwets, geklag, verkoop, verloop,
vervolg, toeleg, toevlugt, draf, overſchot, hoeft,
vleefch, bloed, zweet, kalk, inkt, zout, vet, vlas,
gras, kaf, ſtroo, meél, mout, moſtaerd, peper, ho-
ning, vaek, reuk, honger, dorſt, haet, nyd, kinds-
heyd, jeugd, maegdom, ouderdom, gelaet, trouw,
iver, weéder, hitte, koude, ſneeuw, hagel, dauw,
vorſt, drek, ſlyk, quikzilver, donder, blixem, on-
weéder, goud, zilver, koper, tin, loot, ſtael, &c.

Ook veél Naemen van Akker-gewaffen :

Als koórñ, rogge, tarwe, garſt, haver, boek-
wey, ſpelte.

Deéze wynige woórden derven het eenvoudig ge-
tal, als Herffenen, ouders, lieden.

Veél werkwoórden, oft Verba, zijn afhingende
van de Subſtantiva oft, Naem-woórden, als :

Subſtantiva.

A Dem
Antwoórd
Balfem

Verba.

A Demén
antwoórdé
Balfemen
Dood

Dood
 Fluyt
 Houw
 Kamp
 Krab
 Laſter
 Lym
 Munt
 Nagel
 Oórlóg
 Pand
 Ploeg
 Pomp
 Put
 Sabel
 Smeér
 Storm
 Stut
 Treéde
 Viſch
 Zegen

Dooden
 Fluyten
 Houwen
 Kampen
 Krabben
 Laſteren
 Lymen
 Munten
 Nagelen
 Oórlógen
 Panden
 Ploegen
 Pompen
 Putten
 Sabelen
 Smeéren
 Stormen
 Stutten
 Treéden
 Viſſchen
 Zegenen

De Regelmaetige weyze om den onvolmaekten
 voórleden tyd te beteekenen, geſchied doór de Sil-
 labe *DE* agter den tegenwoórdigen tyd te voegen
 als in deéze volgende.

Tegenwoórdiget tyd.

Ik adem
 Ik anker
 Ik baer
 Ik bouw

Voórleden onvolmaekten
 tyd of *Tempus Imperfectum*.

ik ademde
 ik ankerde
 ik baerde
 ik bouwde

en niet ik bouwe, want ik bouwe is in *Conjunctiva*.

Ik cyfer		Ik cyfferde
Ik dael		ik daelde
Ik derf	<i>niet ik dierf, maer</i>	ik derfde
Ik dien		ik diende
Ik eer		ik eerde
Ik eyndig		ik eyndigde
Ik erf	<i>niet ik irf, maer</i>	ik erfde
Ik flikker		ik flikkerde
Ik handel		ik handelde
Ik hoor		ik hoorde
Ik huer		ik huerde
Ik jammer		ik jammerde
Ik klaeg	<i>niet ik kloeg, maer</i>	ik klaegde
Ik leef		ik leefde
Ik nader		ik naderde
Ik nies		ik niesde
Ik oordeel		ik oordeelde
Ik pel	<i>niet ik pol, maer</i>	ik pelde
Ik plonder		ik plonderde
Ik queel		ik queelde
Ik rammel		ik rammelde
Ik reken		ik rekende
Ik reys	<i>niet is rees, maer</i>	ik reyde
Ik schuer		ik Ichuerde
Ik tem		ik temde
Ik tuymel		ik tuymelde
Ik vrees		ik vreesde
Ik waeg	<i>niet ik woeg, maer</i>	ik waegde
Ik woon		ik woonde
Ik zaey		ik zaeyde
Ik regel		ik zegelde
Ik jaeg	<i>niet ik joeg, maer</i>	ik jaegde
Ik vraeg	<i>niet ik vroeg, maer</i>	ik vraegde
Ik raed		ik raedde, &c.

Deeze tweede verandering is met *TE* by den tegenwoordigen tyd te voegen als :

Ik bak	ik bakte
Ik doop	ik doopte
Ik druk	ik drukte
Ik gis	ik giste
Ik hoóp	ik hoópte
Ik jok	ik jokte
Ik kef	ik kefte
Ik kap	ik kapte
Ik merk	ik merkte
Ik naek	ik naekte
Ik pas	ik paste
Ik predik	<i>niet ik prak, maer</i> ik predikte

ende zoo menige andere de welke in *Supino* of in *Participio*, niet uytgaen met een *D* als bukken *gebukte*, doopen, *gedoopt* of *gedoopte*, drukken, *gedrukt* *gedrukten* of *gedrukte*, maer niet *gedoopt* of niet *gedoopte*, of *gedrukde*.

Ik *lach*, ik *lachte*; dunkt my beter als ik *loeg lachgen*, lachen of lagchen: ik *tref*, ik *trefte* voor ik *trof*, al-hoe-wel andere schryven, ik *loeg*, en ik *trof*, *getroffen* en getrett dunkt my beyde goed.

DE DERDE VERANDERINGE

Is van de werzwoóden, die in den tegenwoordigen tyd eyndigen in *D* of *T* welken onvolmaekten voorleden tyd of Imperfectum gemaakt word doór het verdobbelen deézer letteren *de* of *te* of doór *ede* agter den tegenwoordigen tyd te voegen als volgt.

Ik stel de *Supina* hier ook by om dat gy zoud zien met wat letters zy eyndigen.

Tegewoórdigen tyd.

Onvolmaekten voórleden
tyd, of Tempus imper-
fectum.

Ik antwórd	Ik antwoórde <i>niet antwoórde</i> Sup. geantwoórd
Ik bloed	Ik bloedde <i>niet bloedde</i>
Ik boet	Ik boette <i>niet boetede</i> Sup: geboet
Ik dood	Ik doodde <i>niet doodde</i> Sub: gedood
Ik sluyt	ik sluytte <i>niet sluytede</i> gesloten
Ik groet	ik groette <i>niet groetede</i> gegroet
Ik hoed	ik hoedde <i>niet hoedede</i> gehoed
Ik haet	ik haette <i>niet haetede</i> gehaet
Ik jagt	ik jagtte <i>niet jagtede</i> gejagt
Ik Kleed	ik Kleedde <i>niet kleedede</i> gebleed
Ik laed	ik laedde <i>niet laedede</i> gelaeden
Ik lust	ik lustte <i>niet lustede</i> gelust
Ik myd	ik mydde <i>niet mydede</i> gemyd
Ik nood	ik uoodde <i>niet noodede</i> genood
Ik pagt	ik pagtte <i>niet pagtede</i> gepagt
Ik quift	ik quiftte <i>niet quiftede</i> gequift

Ik rust	ik ruste gerust
Ik smeéd	ik smeédde <i>voór smeédede</i>
Ik fchat	ik fchatte <i>niet fchattede</i> gefchat
Ik trooft	ik troofste <i>voór trooffede</i>
Ik voed	ik voedde <i>voór voedete</i> gevoed
Ik zugt	ik zugtte <i>voór zugtede</i> gezugt
Ik zweet	ik zweette <i>voór zweetede</i> gezweet ; &c.

Hier word gy wel gewaer dat men in *presenti indicatiivi*, of tegenwoórdigen tyd niet mag zeggen : ik troofte, ik smeéde, ik ruste, &c. Waer in wy geen onderscheyd maeken : want alzoó schryvende, staet het *Verbum* wederom in *presenti conjunctiivi* : by gevolg zoo moet men schryven in *presenti indicatiivi* : ik trooff ik smeéd, ik rust, ik schryf, ik onderwys, &c.

VIERDE VERANDERING.

Van werk-woórdén, welker *T* van den tegenwoórdigen tyd verandert word in *EE* om den onvolmaekten tyd of *Tempus Imperfectum* uyt-te-drukken; ende wanneer men dan (*ge*) daer voór stelt, ende (*en*) daer agter, zoo word het deelwoórd, of *participium* van den voórleden tyd daer uyt gemaekt.

BY VOOR-BEELD.

IK byt, ik beét, gebeéten, ik blyf, ik bleéf, gebleéven, ende zoo voords : Alle deéze volgende die de gemyne, ende de gewoonlykste uytspreek

ver-

verbeelden : gelyk ik *hoóp*, in welk woord my dunkt nevens dusdanige meer andere alzoó wel gezegt was; *Ik grypte hem vast*, als *ik greép hem vast*, alzoó dit *Imperfectum* eygenter is aen den *Infinitivus*, ofte onbepaalden tyd; zoo zal die hier vervolgens opstellen, na't meest gebruyk, ende de andere daer neven; die my dunken eygenter te zyn; nochtans niemand wil opdringen, ende zulks maer zal laeten aen het oordeel van wyskondige, die dit nevens my zullen overweégen, alzoó ik dit alleen op myn eygen niet met geweld zal betwisten, terwyl ik in geen Auteurs het zelve nog heb gevonden; ider kan hier uyt maer zyn voordeel neemen, en zien of zyne gedagten met de myne over een komen, ende alzoó my dunkt hier van alleen maer den uytvinder ben, zoo zal het aen goede verstaenders laeten keuren, ende is't dat zy met my over een koómen, dan zoude ik my houden aen deéze laetste nieuwe opgestelde als zynde meer gelyk aen den eygendom van den *Infinitivus*.

Tempus presens,
of tegeuwoór-
digen tyd.

Imperfecta of on-
volmaektévoór-
leden tyd.

Imperfecta of on-
volmaekten voór-
leden tyd.

Oude manier.

Nieuw manier.

Ik byt
IK blyf
IK dryf
IK gryp
IK kryg
IK kryt
IK kÿk
IK kyf
IK lyd
IK nyg
IK nyp
IK prys
IK quyt
IK ryd
IK rys
IK schryf
IK schyn
IK slyt
IK smyt
IK stryd
IK styg
IK vryf
IK wyk
IK wys
IK wyt

IK beét
ik bleéf
ik dreéf
ik greép
ik kreég
ik kreét
ik keék
ik keéf
ik leéd
ik neég
ik neép
ik preés
ik queét
ik reéd
ik reés
ik schreéf
ik scheén
Ik sleét
ik smeét
ik streéd
ik steég
ik vreet
ik weék
ik weés
ik weét

IK bytte ;
ik blyfde
ik dryfde ;
ik grypte ;
ik krygde ;
ik krytte ;
ik kykte ;
ik kyfde ;
ik lydde ;
ik nygde ;
ik nypde ;
ik prysde ;
ik quytte ;
ik rydde ;
ik ryfde ;
ik schryfde ;
ik schynde ;
ik slytte ;
ik smytte ;
ik strydde ;
ik stygde ;
ik vryfde ;
ik wykte ;
ik wysde ;
ik wytte ;

Ziet nu deéze volgende buiten regel, van deéze
boven-stacnde letteren by voorbeeld. *rymen* zal ik

E

zeg-

zeggen *reem*, of *ik rymde. twynen. ik zal niet zeggen ik tweeën*, maer *ik twynde. heygen*, wat is nu beter *ik heeg*, of *ik heygde* na den adem. *ik zeg niet, ik leem*, maer *ik lymde. myden. is 't niet beter? ik mydde my*, als *meed my. vylen, ik vylde* beter als *ik veel*, &c.

DE VYFDE VERANDERING.

Is als *UT* van den tegenwoordigen tyd in *OO* verandert word in den onvolmaekten voórleden tyd, of *Tempus Imperfectum*.

<i>Presens.</i>	<i>Imperfectum.</i> <i>Oude manier.</i>	<i>Imperfectum.</i> <i>Nieuw manier.</i>
IR druyp	ik droóp	ik druypde,
IK duyck	ik doók	ik duyckte,
IK kruyp	ik kroóp	ik kruypde,
IK ruyl	ik roól	ik ruylde,
IK ruyck	ik roóm	ik ruyckde,
IK spuyt	ik spoót	ik spuytte,
IK sluyt	ik sloót	ik sluytte,
IK schuyft	ik schoóf	ik schuyfde,
Het stuyft	het sloóf	het stuyfde,
IK zuyg	ik zoóg	ik zuygde,
IK zuyp	ik zoóp	ik zuypde.

Hier zijn nog eenige uytnemingen te lang om te schryven, maer door het gebruyk gemaklyk genoeg zullen zijn.

ZESDE VERANDERING.

Is, als de werk-woorden, om den onvolmaekten voórleden tyd uyt-te-drukken *In* in *ON* veranderen, als :

Pre-

*Presens.**Imperfectum.**Imperfectum.**Nieuw manier.*

IK bind	ik bond	ik bindde,
IK blink	ik blonk	ik blinkte,
IK ding	ik dong	ik dingde,
IK drink	ik dronk	ik driekte,
IK dwing	ik dwong	ik dwingde,
IK klink	ik klonk	ik klinkte,
IK spin	ik spon	ik spinde,
IK spring	ik sprong	ik springde,
IK stink	ik stonk	ik stinkte,
IK vind	ik voad	ik vindde,
IK win	ik won	ik windde,
IK vring	ik vrong	ik vringde,
IK zing	ik zong	ik zingde,
IK wind	ik wond	ik windde. &c.

ZEVENDE VERANDERING

is, als men *IE* in *OO* verandert.*Presens.**Imperfectum.**Imperfectum.**Nieuw manier.*

IK bedrieg	ik bedroóg	ik bedriegde
IK gebied	ik geboód	ik gebiedde
IK geniet	ik genoót	ik geniette
IK giet	ik goót	ik giette
IK kies	ik koós	ik kiesde
IK lieg	ik loóg	ik liegde
IK schiet	ik schoót	ik schiette
IK vlieg	ik vloóg	ik vliegde
Het vriest	het vroós	het vriedde
IK verlies	ik verloórt	ik verliedde
IK bied	ik boód	ik biedde
IK zied	ik zoód	ik ziedde
IK nies	ik noés	ik niesde
IK wieg		ik wiegde. &c.

ACHTSTE VERANDERING

is: als *EE* veranderd word in *A**Oude manier.**Nieuw manier.*

IK breëk	ik brak	ik breëkte,
IK beveël	ik beval	ik beveelde,
ik eet	ik ar	ik eette,
IK geeff	ik gaf	ik geeffde,
IK genees	ik genas	ik geneesde,
IK meēt	ik maet	ik meette,
IK neem	ik nam	ik neemde,
IK spreek	ik sprak	ik spreekte,
IK steek	ik stak	ik steekte,
IK steel	ik stal	ik stooł
IK treed	ik trad	ik treedde,
IK vergeet	ik vergat	ik vergeette.

De andere die hier van uytgenomen zijn, hebben geen twyffel aen, want die volgen de manier op de zelve wyze gelijk ik na mijn goed-dunken de nieuwe hier heb aengeteekent: gelijk deēze volgende. *Beesde, deelde, eerde, kleerde, leefde, leerde, queerde, smeerde, streefde, teerde, veegde, vreesde, zweerde*, terwyl deēze laetste nu geen twyffel hebben, ende niet anders kunnen gezegt worden, zoo dunkt my te meer dat die de welke ik hier boven ter zyde gestelt heb ook behoorden ingang te hebben, zoo wel als de andere, om den eygendom meer gelijkvormig te hebben aen den *Infinitivus*. Nu zijn'er nog veēle de welke onregelmatig zijn, die het gebruyk zullen leeren: maer volgens dat ik weete, van de hoogduytsche, waer uyt onze Tael is gesproten, neemē zy de imperfecta, of den onvolmaecten voorleden tyd volgens

gens ik die hier voorstel, want is dat voor een goed begryp niet genoeg te hooren, dat het beter is te zeggen: *ik blaefde* de keers uyt, als *ik blies* de keers uyt, is't niet beter *ik leefde*, als *ik las*. is't niet beter *ik krompte*, als *ik kroop*. *ik spuytte*, als *ik spoot*.

WEDEROM ANDERE.

Oude manier.

IK blies
 IK bedirf
 IK bad
 IK bried
 IK bragt,
 IK dagt,
 IK droeg
 IK hielp
 IK joeg
 IK kost
 IK kogt
 IK loeg
 IK lag
 IK liep
 IK molk
 IK riep
 IK schoor
 IB schiep
 IK floeg
 IK fliep
 IK storf
 IK stiet
 IK trok
 IK viel
 IK ving

of brogt,
 of dogt,

Nieuw manier.

ik blaefde,
 ik bederfde,
 ik bidde,
 ik braedde,
 ik brengde,
 ik denkte,
 ik draegde,
 ik helpte,
 ik jaegde,
 ik konde,
 ik koopte,
 ik lagte,
 ik legde,
 ik loopte,
 ik melkte,
 ik roepte,
 ik scheerde,
 ik schiepte,
 ik slaegde,
 ik slaepde,
 ik sterfde,
 ik stootte,
 ik trekte,
 ik valde,
 ik vangde,

Oude manier.

ik vroeg
 ik weés
 ik wies
 ik woóg
 ik zat
 ik zogt
 ik zwoer
 ik zwol
 ik ſliep
 ik was *Crefcere*
 ik waſch *lavare*
 ik wirf

Nieuw manier,

ik vraegde,
 ik wyíde,
 ik waſchte,
 ik weégde,
 ik zitte,
 ik zoekte,
 ik zweérde,
 ik zwilde,
 ik ſlaepte,
 ik waſte,
 ik waſchte,
 ik werfde,

Om nu van deéze regelmaetige wo'rden, gelijk'er in alle taelen onregelmaetige zyn, het uytterſte daer van op te haelen, is my tot hier toe onmogelijk, alzoó onze taele nog min, als andere geſchaeft is, om de regels zonder uytneeming daer van te omſchryven. Maer hier in is genoeg te zien, of alle deéze nieuwe Imperfecta niet met beteren grond ſtaen, gelijk ik die op deéze wyze opſtel voór die zulks overweégen, als by voórbeeld. Is't niet beter te ſchryven: in *Imperfecto* ik *antwoórde*, ik *doodde*, ik *kleedde*, met twee *dd* als ik *antwoórdede*, ik *dooddede*, *kleeddede*, zonder dat gy my kont zeggen, dat *antwoórde*, *kleedde*, *doodde*, in *Presenti indicativi* of in den *Tegenwoórdigen* tyd ſtaet: want in *Presenti Indicativi* of in den *Tegenwoórdigen* tyd, heéft het ik *antwoórd*, en al was't dat het *antwoórde* konde zyn, zoo is'er evenwel verſchil in 't uytſpreéken tuſſchen *antwoórde* of *antwoórde*, *doodde* en *doodde*: is dit *Imperfectum*

fectum niet klaer genoeg, zonder dat ik moet zeggen *ik doodede hem, ik antwoordede hem*: het zelve in *kleden*, is't niet beter te zeggen? *ik kleeede my*, als, *ik kleeede my, ik groette hem in plaets van ik groetede hem* want in Presenti heeft het; *ik groet, ik kleed my*, maer niet *ik kleeede my*, want *kleeede* is in Presenti Coniunctivi of aenvoegende wyze. In andere Imperfecta kan het goed oordeel van den Leézer genoeg doen zien, welke de beste hem zullen voorkomen: gelijk in *blaazen* men zegt hier, *ik blies de keérs nyt*: wel waer het niet beter dat men zegde: *ik blaefde de keérs nyt*. is 't ook niet gemakkelijker voor eenen Vremdeling de imperfecta te vinden volgens hunnen eygendom, ende zelfs voor ons mede. Ider kan zig na zijn oordeel hier van bedienen: ik heb mijn best gedaen om het naeste tot hier toe te vinden: al-hoe-wel ik geleerde gevonden hebbe die my in die zaak hebben mede, en tegen gesproken doch geen vaste oorzaak daarvan ontfangen: want als de imperfecta van het presens indicativivoordkoemen, zoo zijn er met menigte en ontelbaere uytneémingen, by voorbeeld, *slaepen ik sliep ik slaepie ik heb geslaepen. Slaegen, sloeg slaegde geslaegen. &c.* welke woorden *slaepen* en *slaegen* nader gelijk zijn aen *slaepte* en *slaegde*, als aen *ik sliep* of *ik sloeg*.

ONDERSCHEYD VAN DEN

TEGENWOORDIGEN TYD, OF TEMPUS PRESENS, en de aenvoegende wyze of presens coniuclivi te gebruyken.

Sommige missen veel in't schryven van den *Tegenwoordigen tyd* of *Tempus presens*, zoo hier vóór nog in't kort opgehaeld heb, schryvende, *ik deele, ik ge-loove, ik leere, ik leeze, ik beminne, ik hebbe, ik vernéeme &c.* Maer buyten dat dit een Lam schryven tehynt,

ſchynt; wat onderſchyd zal men dan maeken om de *Aenvoegende wyze*, of *Conjunctivus* uyt-te-drukken? zoo behoort men te ſchryven in den *Tegenwoordigen tyd*; *ik deel*, en niet *ik deele*, *ik geloof*, en niet *ik geloove*, *ik leef*, en niet *ik leëve*, *ik lees*, en niet *ik leeze*, *ik bemin*, en niet *ik beminne*, *ik heb*, en niet *ik hebbe*, &c. Maer als gy in den *Aenvoegenden wenshenden tyd* of in *Conjunctivo* of *Oprativo* wilt ſchryven, ſchryft dat by voorbeeld, *ik wil niet dat ik deele*. Meynt gy dat *ik geloove*. Hy benyd dat *ik geruſt leëve*. Zy wilt dat *ik veël leeze*. *ik ſtaen toe*, dat *ik haer beminne*. Vergunt my dat *ik'er na verneeme*. maer zegt niet, dat *ik deel*, dat *ik geloof*, dat *ik leef*, dat *ik lees*, dat *ik bemin*, dat *ik verneem*: want alzo ſchryvende, ſchryft men den *Tegenwoordigen tyd*, of *Tempus praesens*.

Dit en meer andere Verba in agt neemende, zult gy ook beter verſchil maeken tuffchen den *Tegenwoordigen tyd* of *Tempus praesens*; ende den gepaſſeēden onvolmaekten tyd, of *Tempus imperfectum* in ſommige Verba by voorbeeld: als gy ſchryft, *ik groet u* in plaets van *ik groette u*, zoo is uw *imperfectum* klaerder om te zeggen, *ik groette u*, *ik dood u*, *ik doodde u*, *ik antwoord u*, *ik antwoordde u* &c. Al hoe wel den eygendom in *Tempus praesens*, is te ſchryven, *ik leer*, *ik ſpreek*, en niet *ik leere*, *ik ſpreeke*; want als men imand hoort zeggen, *ik hoore u niet*, *ik weete het niet*, *ik hebbe hem niet gezien*. &c. Dat is geen *Tempus praesens*, maer dat is beter om dat het in *Conjunctivo* ſtaet als volgt; *maekt dat ik niemand hoore*. En tot meerder bewys dient, dat ik den opworper noch den Auteur daer van niet alleen ben, van dit onderſchyd of deēze regelen: maer dat in de twee-ſpraek van de *Nederduyſche Letter-konſt*, nu al verre over de honderd-

en-twintig Jaer oud, de grond-woorden gezegt worden te zijn: ik *blas*, ik *knor*, ik *ragt*, ik *zuyt*, &c.

Ende men vind ook, dat den geleerden SIMON STEVIN, een van de opbouwers onzer Taele in zijne beginselen der Weégkonst Gedrukt in 't Jaer 1586. geëvende voor af een kort berigt van den oorsprong der Nederduytsche Taele eenen geheelen lyst van over de zeven honderd duytsche Werk woorden, die maer een sillabe hebben in den eersten persoon als onder andere: ik *agt*, ik *ban*, ik *bid*, *bind*, *byt*, *bloos*, *breék*, *buk*, *dank*, *doól*, *droom*, *eer*, *eet*, *eysch*, *fluyt*, *gaep*, *groet*, *hael*, *heb*, *hoor*, *jaeg*, *kan*, *kerm*, *klim*, *kruypt*, *läch*, *leg*, *lieg*, *loop*, *maek*, *meng*, *naey*, *neém*, *pers*, *pis*, *ploeg*, *pfact*, *put*, *quél*, *quets*, *quist*, *raek*, *reys*, *rym*, *roem*, *schaek*, *scheér*, *schenk*, *schreeuw*, *schryf*, *slaep*, *smoor*, *snork*, *stel*, *streék*, *fryk*, *raft*, *toon*, *troost*, *twist*, *val*, *vast*, *vyns*, *vraeg*, *wagt*, *walg*, *was*, (*Caesce*) *wasch*, (*Lavo*) *ween*, *werp*, *woon*, *wijk*, &c. te wydloopig om voorder nyt-te-drukken.

U Y T L E G G I N G.

Waerom dat men schryft *zaeken* in plaets van *zaaken*, *brieven* in plaets van *briven*, *dieven* voor *diven*, *riemen* voor *rimen* &c. in welke woorden volgens de uyt spraek de Letter *E* niet gehoort word, nog aen, nog af doet, ende de *I* genbegzaem is voor *IE*: dat is: om dat men als dan den eygendom van de woorden afgaet, ende die een grote warring zoude kennen.

nen maeken ; ende zoo doet men ook als men schrijft *zaken* ; om dat men in't Eenvoudig zegt ; *zaek, brief, dief, riem &c.* By voorbeeld : een *beëving beving hem*. ik schryf *beëving* met twee *EE* voordkomende van *beëven*, als hy *beëft*, maer niet hy *best*. *Beving hem* : dat is te zeggen zig *bevangen* vinden , zoo als ik *beëving* maer met een *E* uyt drukte , zoude het zijn : een *beving beving hem* ; wat zin heeft dat ? ik wil het met diën *wagen niet waegen*, men schryft hy *waegt*, veel , vervolgens het woord *wagen* met een *E* : De *princen* en *graeven* liggen in prachtige *graven begraven* : men schryft *graef* met een *E* en *graf* zonder *E*, daerom schryft *princen* en *graeven*, en niet de *princen* en *graven*, al hoe wel den zelven klank heeft. De *steen* op de *wegen*, *wéégen* zwaer ; *wegen* komt voort van *weg*, en *weégen* komt voort van *weégen*, als het *weégt* zwaer , vervolgens *weégen* met twee *EE*. Hy *zeyde* voordkomende van 't woord *zeggen* schryft met een *E* om dat in den eygendom van 't woord een *E* geschreeven word. *Leéve, geéven, beëven* schynt ook beter met twee *EE* om dat men zegt *leéft, geéft, beéft*, maer niet *lest, gest, best* ; al hoe wel in ons Nederland het meest maer met een *E* geschreeven word, en ik zelfs den voorleden tyd het ook zoo pleégde te schryven. *Zoón* zommige schryven *zone*, 't geéne ook met twee *OO* moet geschreeven worden ; want *zoón*, de tweede *O* uytlaetende is *zon*, als de *zon* : om die, en diergelijke oorzaak, moeten wy zeketlijk om alles wel te onderschyden de fillaben oft letteren teekenen met haere Accenten ; alzoo wy de uytpraek van de lange of harde *o* en *e* in onze Tael niet hebben, gelijk in Holland, oft elders : want by voorbeeld *geloofst* en *gelooft*, *deel* en *deél* (een plank) dit spreéken de Hol-

lan-

landers op een manier uyt, en beyde even hard; vervolgens hebben wy diën uytgalm niet in onze Taale, zoo moeten wy daer in een verschil maeken in 't schryven, om dit te onderschyden. By voórbeeld men zal in de *schepen inscheepen*, men moet op de *daen* voorzigtig *daelen*, om dat men zegt *het dal*. Daer *gebreeken* aen hem veel *gebreken*; men zegt *gebreken* en niet *gebreek* dus d'een met een *E* en d'ander met twee *EE*. 't Is niet noodig te *beveelen*, als men de *bevelen* niet onderhoud, om dat men zegt *bevel*. *Slooten* (een rivier) *stoten* (een slot) als ik nu schreef *stooten* (een rivier) met een *O* waer het *stoten*; ende *stoten* om dat dit voorkomt van *slot*, zoo schryft men dat met een *O*.

Let dan wel gelijk hier nog gezegt is Fol. 5. tusschen het verschil van *D* en *T* ende dat de letter *D* gebruykt word in *stad*, *lid*, *land*, *bid*, &c. om dat men zegt, *steden*, *leden*, *landen*, *bidden*: als ook in de meeste lydende deelwoorden, oft Participia passiva, als *bekend*, *bemind*, *gehaeld*, *beklaegd*, *verblyd*, in de meeste zeg ik; want sommige vereytschen de *T*: als *bekranst* *bewust*, *gebluscht*, &c. alzo men zegt *bekranste*, *bewuste*, *gebluschte*. Als nu sommige voór eenen vasten regel willen laeten doórgaen, dat men moet schryven, *lant*, *bant*, *hant*, *rant*, &c. dan moet men dikwils vervallen in eene groote verwarring, die de geleerdste zoude kunnen van den weg helpen, om de gelijk-luydendheyd van sommige woorden, die veel in beteekenisse verschillen; want tusschen eenen *graed* en *graet*, is groot onderschyd. Gelijk ook tusschen *mild*, (liberael) en *milt*, (het ingewant;) als ook *blood*, (vreesagtig) en *blaot*, (naekt.) *gewer*, (gesleepen) en *gewed*, (een wedding aengaen.) tusschen *rad* (ven eenen wag en) en *een rat*, (beest.) Als ook laeden

den wagen met hout. Beteekenende laeden. En laet den wagen met hout, al of ik wilde zeggen laet hem, ik wil hem niet: *nood* (in nood zijn; en *noot*, die men kraekt. Een *goóijen*, om iet doór te gieten, en een *goódje*, of *godeken*; &c. *goed*, *quaed*, schryft met een *D* op 't laetste; want men zegt *goedaeraig*, *quaedaerdig*, maer schryft niet *spaensch ried*, maer *spaensch riet*, om dat men zegt *lange rieten*, *spaensche rieten*, maer niet *lange rieden*, *spaensche rieden*.

Ik vind ook niet alleen dat de Fransche zig veel bedienen van de *D* aen 't eynde van een woórd, als *accord*, *batard*, *bord*, *brigand*, *marchand*, en menige andere; maer zelfs de Hoogduytsche schryven *land*, *wind*, &c. Ende is 't dat men den eygendom der taale mag afgaen; als dan is 't zeker, dat de onze altyd moet ongegrond blyven, en noyt te vóóren kan kóómen, ende hoe langer hoe erger nog zoude worden; ende als men alleenlijk na 't gehoor zoude voordgaen, zoo is 'er ook geen verschil inden klank op 't laetst' van een woórd; want by vóórbeeld, *de kat krabt my*; men spreekt uyt, *de kat krupt my*, men zegt wel *onfonken*, vóór *ontvonken*: als de kóólen zijn *ontvonken*: *onfonzen* voor *antvounen*, als *ontvounwt* de *servetten*, zegt men niet *onfonwt* de *servetten*? en om dat men 't qualijk spreekt, moet men het daerom qualijk schryven; wat verschil is 'er nu op 'r laetst' van d'uytspraek in *plat* en *plad*, *krab* en *slap*, *paden mat*, *rob* en *top*? moet men 't daerom zoo schryven, al is de uyt spraek zoo?

By B. HUYDECOPER en SEWEL, doch by andere wederom anders vind men, dat den tweeden en derde persoon van den Tegenwoórdigen tyd of *Tempus praesens*, in het Eeuvoudig getal, of *Singulari* met een *T* besloten word; by vóórbeeld, *gy*, en *hy verkeert*,
bemint,

bemir, **bindt** &c. doch niet *bint*, om dat men in den eersten perſoo zegt; ik *verkeer*, *bemin*, *bind*; in welke Werkwoorden de ſpelling van *DT* maer alleen plaets grypt, en noyt anders; te weeten als den *Inſinitivus* uytgaet mer een *D* als dan laeten zy de *T* naervolgen als *bidden*, *lyden*, *kleeden* &c. Men brengt de reden daer van in dat men doór te zeggen ik *bemin*, ik *hoor*, ik *vermaen* &c. geen onderſcheyd maekt tuſſchen de gebiedende wyze of *Imperativus*, en den Tegenwoórdigen tyd, om dat men zegt in *Imperativo* *hoor my* in plaets van *hoort my*: ook om dat hy zegt dat in ſommige woorden de *D* zagter gehoord word: hy zegt ook dat de uytlaeting van *D* ook plaets heeft in by naem-woorden als *kwa* voór *kwaad*, *goe* voór *goed*, *ſnoo* voór *ſnood*, daer ik niet veel in vind: want wat vaffen regel maekt dat? zoo is mijn oordeel dit niet voorderaen te raeken, en laeten op een manier den regel agtervolgen tot iders gemak, doch zoo zegt den zelve Auteur ook, nevens nog andere, dat dit zoo veel gevolg niet heeft, alzo den eerſten perſoon van *tu preſens* of Tegenwoórdigen tyd, uytgedrukt word doór den perſoon *ik* vervolgens laet ons dan op een manier ſchryven. Maer de zelfſtandige en byvoegelijke Maem-woorden, als mede de Deel-woorden, de welke in 't Meervoudig getal of in 't vrouwelijk geſlacht *DEN* of *DE* hebben; moeten ook in 't eenvoudig met een *D* geſchreeven worden, *god*, *goden*, *ſnood*, *ſnoode*, *verkeerd*, *verkeerde*, ende allen den tegenweér, die men daer tegen inbrengt is de uytſpraak dewijl men zegt de *T* aen het eynde van alle die woorden gehoord word: 't welk ik ontken waer te zijn. En die *god* (*Deus*) uytſpreken als *got*, en *nood*, (*gevaer*) als *doot*, kunnen ook met het zelve regt beweéren

ren

ren, dat men moet schryven ik *heb* voor ik *heb*: want daer is geen minder onderscheyd tusschen *god* en *got*, als'er is tusschen *heb* en *hep*, en al spreekt men zoo? wat gevolg? dat een bedorven uyt spraek ook de schrijfwys bedorven moet? doch om weder-te-keeren na den tweeden en derden persoon van 't eenvoudig of *Singulari* met een *T* te schryven, gelijk HUYDECOPER zegt, en gelijk het meer andere schryven, dat ik niet wil afweëran, noch zeggen niet goed te zijn, doch dat ik voorzien aen de meeste zeer moeyelijk zal vallen, om dat in-te volgen, bezonder voor ongestudeerde of ongeoeffende in de Latynsche tael, en dat ik niet kan oordeelen, dat aengaende deëze agtervolging men veel zoude konnee missen zoo zien ik niet dat voor die het anders schryven, zulks veel warring zoude kunnen maeken daerom dan, om de moeyelijkheid, en het weynig gewigt van aengelegentheyd; zoo ik voor gezeyt heb, zal ik my houden aen den gemeynen regel, zonder dit te agtervolgen om gezaemendlijk op eene wyze te schryven, en om den regel op eene maniere te hebben in ons Nederland zonder die te mispryzen, die het anders agtervolgen,

Ziet nu hier volgen menigte van woorden, de welke in de uyt spraek veel over-een-komen, ende nogtans verschillende geschreeven worden: hoe zouden men die kunnen onderscheyden? als men den grond van de taele niet agtervolgde, ende ook als men die zonder geluyd-teekenen of zonder accenten uyt drukte, nogtans zien ik dagelijks van personen die de tael en spelling na mijn oordeel ook wel schryven, ende nogtans de geluyd-teekenen niet agtervolgen, dat ik hun niet wil opdringen maer hier in dit volgende zult gy zien, dat het noodzaekelijk is, om dat wy de harde uyt spraek niet hebben gelijk in Holland als volgt.

WEek of week, de voórgaende week was hy week
Eet *éeten*, heet warm, eed (Juramentum) hy
doet eed, dat hy geen heet brood eet. *Bezien* een
vrugt, *bezien* im and *aenzien*, ik *bezien* die *Bezien*
Heygen na den adem, *eygen* dat imand toebehoord; ik
heb hem zien *heygen* maer 't was door zijn *eygen*
schuld. *Kool* roode *kool*, *koól* bakkers *koól*. *Ert*,
erten die men eet, *hard* iet dat niet zagt is, *bert* 's
menschen *bert*; de *Ert* is *hard* aen mijn *bert*. *Wed*,
wedden om geld, *wet* messen *wetten*, ik *wed* dat gy
geen mes *wet*. *Hekelen* vlas *hekelen*, *Eekelen* vrugt
van den eykenboom. *Leest* schoenleest, *leest* *leézen*,
leest den naem op zijnen leest. *Nood* ter tafel *nooden*,
noót een vrugt, *noyt*, hy *nood* my *noyt* om een *noót* te
eeten. *Peer* petrus, *peér* een vrugt, *peer* eet een *peér*.
Laed laeden, *laet* laeten, hy *laed* te *laet*. *Hoor* ik
hoor, *oor* de ooren, ik *hoor* iet in *d'oor*. *Ouden* oud
van jaeren, *houden* vasthouden, *ziet* den ouden zijn
respect *houden*. *Huyd* offen-huyd, *uyt* daer niet meer
in is, *uyt* de *huyd* is veel vet gekomen. *Heer* mijn
heer, *Eer* imand eer aendoen, gy doet my veel eer
mijn heer. *Haen* die kraeyt, *aen* 't is aen u den
haen komt daer aen. *Teer* week, *teér* teeringe, hy is
zoo *teer* dat hy de *teér* op den hals heeft *Deel* ge-
deelte, *deél* een plank, een *deel* van de *deél*. *Boog*
iet dat geboogt is, *Boóg* schietboóg, geeft den boóg
eenen boóg. *Meer* meerder, *meér* grooter plaets bin-
nen Antwerpen, ik *koóm* op de *meér* niet meer. *Hair*
van 't hoofd, *haer* een persoon, mijn *hair* is schoon-
der als het *haer*. *Leen* leengoed, *leén* yzere *leén*,
legt den leenbrief op de leénstoel. *Keert* *keeren*
draeyt, *keért* met den beffem, *keert* u om, en *keért*
wel. *Schood* op den schood zitten, *schoót* schieten,
hy

hy *schoót* eenen pyl zittende op den *schoot* van zijne moeder. *Bédelen* eén aelmoes vraegen, *Bedeelen* nie-
de-de-len, 't is noodeloos te *Beveelen*, 'als men de
Bevelen niet onderhoud. Syn *leden leeden* ongemak.
Wy *zagen* steen *zaegen*. Ik *béken* dat die *Becken* zuy-
ver zyn. De *graeven* liggen in prachtige *graven be-*
graven. Hy houd in leege *graed* de *graet* te eeten.
Het *rad* van 't wiel is over de *rai* gereden. 't Is *weder*
of wederom schoon *wéder* of *weér*.

Ziet hier ook hoe de *Accenten* noodig zijn in hé-
mel en geméld, knével, lépel, klépel, képel, zétel, &c.
De *weezen* behoorden uyt te *wézen*. Hy *leent* geld;
hy *léent* op de bank. Het *licht ligt* wel. Hy heeft
een *hard hert*. De handen *wasschen*. De zon doet
het koörn *wassen*. Het *vuer* brand, en niet het *vier*
brand: want vier is getal. Wy *hoópen* de deur *open* te
doen. Ik wil dat *laken* niet laeken of misprijzen *Zy*
staken (beter steékten) de *stacken* in d'aerde. Hy gaet
zijn goed in de *schepen inscheépen*. *Zy bevelen* de *be-*
vélen of geboden. Gy moet de *wegen* wel *afweégen*
afmeeten. Hy zal in de *dalen* (dal) *rederdaelen*.
Daer *gebreeken* veéle *gebréken*. Ik zien met een oog dat
den toren *hoog* is. Men ziet dat voor zijn *oogen* op-
hoogen. Den baes is eenen *baes*, hy trekt het herten
aes. Het *hout* is goed om dat het *oud* is. Hy heeft
dat *Ey* geéeten. Diën *meý* is *my* aengenaem. Hy *was*
bezig met *wasch* te smilten. Hy *moet moed* hebben.
Wy hebben in de *weyde wey* gedronken. *Als* den
bals styf is, is 't moeyelijk. Den *ontrownen* behoor-
de men te *ontrownen*. De *woorden* zullen *gehoort*
worden. Den *geén geen* geld heeft is arm. Hy heeft
eenen *beét* van de *beet* geéeten. *Eert* den *beérd* in den
winter. *scheét* (prot) *scheed* (gescheed melk) Hy
scheét

scheet van 't *gescheed* melk. Hy *schynt* dat zijn broek van zijn gat *schydt*. *Schydsel* (schyding) *schytsel* (gekak) het *schytsel* is het *schydsel* van de ziekte. Ik *meyn* dat het *myn* is. *Pees* (klavere pees) *peés* (peéze maer) *Diër* (diër-voegen) *dier* (gedierte.) Hy *wilt* van dat *wildeeten*. *Deén* (eenen van denemarken) *d'een* of *d'ander*. Den *begt* van een mes, *egt* wettig. *Elle* daer men meede meet, *helle* de hel. *Herst* een vart de vier tyden, *erst* hy *erst* geld. Den *gans* is *gansch* tam. *Gebluscht* uytgebluscht, *gebluist* gequetst. Hy heeft *korts* (onlangs) de *koorts* gehad. Den bode *bood* (bieden) (biedde) veel voor den *boot*. *tan boordeen* gat in dat *oud hout*, en Margo legt den *boord* om mynen hoed. Hy *geloofst* dat God moet *geloofst* zijn. Hy *beelt* in het *heeld* dat hy gekogt heeft. Ik *hoóp* dat gy den *hoop* zult wegvoeren. Het moet het *zyn zyn*. Hy heeft zynen *genoot* *genood*: De *oye* wilt geen *hoof* eeten. De *weyde* heeft een groote *wyde*. Men kan de *weyden* niet *wyden*. *Wyt* my het niet, al is u broek te *wyd*. *Zied* den *rys* een *reys*. *Ziet* of het water *ziedt*. In den *rhyn* is *ryn* water. Hy moet *leere leere* schoenen maeken. Een *leer* van *leér* leder. Dat *geschiet* is *geschied* voor den prins. Hy *maent* my over dees *maend*. Om *leeg* is het *leég*. Onder 't *honderd* duyzend.

De woorden, al hoe wel in *kracht*, en *magt* *geslachte* en *plagt*, *gevegt* en *licht*, dit onderscheyd wynig *gehoord* word; om dat *magt* komt van *mogen*, *gewigt*, van *weégen*, *dragt* van *draegen*, *klagt* van *klaegen*, *schryft* men zulke woorden met een *G* zegt *NYLÖE*, maer *kracht*, *zucht*, *wacht*, *vracht*, &c. met *CH* al hoe wel zegt hy daer by dat andere die ook met een *G* *schryven*: zoo dat ik met andere volgens zijn *zegen* in deéze manier meer over een *koome* als met *huff*

terwyl zoo ik hier voor nog gezegt heb deéze altemael op een manier schryve om geene warring te maeken, ten zy eenige die hier voor, zoo gy vinden zult folio 15. zyn uytgenomen. Ik volg hier in D. HOOGSTRAETEN zynen Dictionarium gedrukt in't Jaer 1704 en herdrukt 1756. in den welken hy de *CH* als uytbant, ende de *G* gebruykt, als in, *agter*, *gedagt*, *gebragt*, *regt*, *agibaer*, *agteloos*, *agterdeel*. *agterdenken*, *agterhoofd*, *agterkamer*, *agtervolgen*, *agtinge*, *wagten*, *agzaamheyd*, *agterdoet*. Hy schryft ook ik *ontzie* voor ontzien om dat ontzien in Infinitivo staet &c. en schryft ook, de Imperfecta of den onvolmaekten tyd als: *ik raedde verzaedde*, *ik agtte*, *ragtte*, *meldde*, *kleedde*, *leydde*, *begroette*, *lustte*, *vlugtte*, &c. gelijk al vooren hier boven ock gezegt heb folio 41. in plaets van *ik raeddede*, *ik agtede*. &c. Ook volgens den zelven Auteur, jnevens M. SEWEL, B. HUYDECOPER, A. MOONEN, welke schryven in Imperativo presens of gebiedende weyze in het eenvoudig getal van den eersten persoon, *gae*, *sta*, *loop*, *wandel*, *beveel*, *zwyg*, *hoor* &c. in plaets van *gaet*, *staet*, *loopt*, *wandelt*, *beveelt*, *zwygt*, *hoort*, &c. en in het Meervoudig *gait*, *staet*, *loopt*, *wandelt*, *beveelt*, *zwygt*, *hoort*, met byvoeging van een *Tal* hoe wel eenige woorden zyn, die deéze onderschyding niet toelaeten als, *eet*, *wagt*, *zugt*, &c. want *zug* en *wag*, kan niet gezegt worden, doch vind dat zulks voor die dat niet onderhouden eenige warring kan maeken: want hunne reden is, om dat den eersten persoon van den tegenwoordigen tyd als dan gelyk is, aen de gebiedende weyze, en den tegenwoordigen tyd is klaer genoeg terwyl den persoon *ik*, dit genoeg aentoont, al hoe wel ik d'een en d'ander goed houde.

Bemerkt dat hoe wel onze Tael een duydelijk Bonderschyd tusschen het een Eenvoudig, en Meervoudig getal heeft; zoo is het gebruyk dat men zegt *vyftig Jaer oud; honderd pond zwaer; dry voet lang, dry honderd guldens's jaers; tien duyzend mann', acht duym breed.* In plaets van te zeggen *vyftig jaeren oud, honderd ponden zwaer &c.* Ook neem in aendagt te zeggen: *demannenhebbē hunpapieren, en devrouwēhaerehandschoenen, ende niethunnehandschoenen.* Ook zykomt methaerekleederen. En zy komt met *haïre* kleederen, veële schryven *haïr* crinis met een *E* dat en is niet goed: want d'een is met haere eygen kleederen, en d'ander is met een klead van haïr, als *Kemelshaïr.* Let ook te zeggen. Hy heeft hem bezeert, als men doór dat woórd *hem*, zig zelven verstaet: maer zegt dan hy heeft *zig* bezeert; want als gy schryft; hy heeft *hem* zelven bezeert: dat is eenen anderen.

VERSCHIL TUSSCHEN TE TEN EN TER.

Worden aldus gebruykt; hy voórbeeld; Hy woont te Rotterdam: deēzen Boek in te Gend gedrukt: want *TOT* dient eygendlijk om de beweēging na iet, of na eene plaets uyt-te-drukken als, *Hy quam tot my. Hy bleēf'er tot den avond,* al hoewel men zegt, hy is *tot mynent*, dat is; *ten mijnen huze*; hy was *tot vaders*, dat is, in 't huys van myn vader. Voorders staet te aenmerken dat *TE* en *TEN* by onzydige, of manlijke, en *TER* by vrouwlijke naemwoorden gevoegd worden, als, *Te water, te land, ter zee, te peerd, te voes, te scheep, te water en te brood zitten.* 2° *Zyner hulpe, son dage, ten torn stellen, ten deele, ten eersten, ten goeden banden, ten hoog sten, ten eēsen, ter plaetse.* Inand *ter dood brengen.* Hier *ter stede.* *Ter kamere van Antwerpen.* *Eens ter weēk.* *Ter helle vaeren.* &c.

VAN DE TEEKENS OF MARKEN.

Deéze Teekens of marken, by de latynsche benoemingen best bekend zynde, zal ik die alhier ook gebruyken.

Dit Teeken (,) noemt men *comma*, en is teeken van eene korte ophoudinge, of adem-herhaeling.

Dit Teeken (;) word een *semicolon* genaemt, en is meest teeken van wat langer ophoudinge dan een *comma*, en veel-tyds komt dit te pas voor woorden, *maer, doch, niet tegenstaende, nogtans, op dat, maer niet* altyd.

Dit Teeken (:) heeft de benoeming van *colon*, of *duo puncta*: en is teeken, dat doógaens in 't midden van eenen zin gestelt word; wanneer het volgende dient tot aenwyzing der oorzaak van het gezeyde, of tot bevesting van 't voórgaende, en dikwils gevoeglijk gestelt voor de woorden *want, na dien, daerom, dewyb, om dat*.

Dit Teeken (.) is het teeken van een *punctum*, en dient tot teeken dat den zin der reden uyt is; en agter deézen *punctum* behoort altyd eene groote Letter te volgen.

Dit Teeken (?) is een vraegtteken, en word agter eene vraege gestelt.

Dit Teeken (!) is teeken van verwonderinge, en uytroepinge; 't zy van droefheyd of blydschap.

Dit Teeken (!) word doórgaens gestelt agter *ach! helaes! wee!*

Deéze teekens () noemt men Parenthesis, zijnde aene tusschen-stelling, of invoegsel van eenige woorden, die doórgaens den zin wat klaerder, of omstandiger uytdrukken.

Hier volgen nu eenige Superlativa aen de welke zeer veële koómen te missen schryvende in plaets van *wyssten*, *wysien*, *boossten*, *boosten*, &c. het geén niet kan bestaen, want het Adjectivum is *wys*, en om een Superlativum te maeken, leert men *STE* oft *STEN* te voegen agter het Adjectivum, zoo kan men niet schryven *wyssten*, want *wys* en *STEN* daer by is *wyssten*. Zoo is het ook met alle andere Adjectiva die uytgaen in onze Tael in *S* als *wyssten*, *loosten*, *loosten*, *boosten*, *viessten*, *valssten* of *vallchsten*, *wuipsten* of *wuipschsten*, *dwaaesten*, *voosten*, *dwaaesten*, *verhen* of *verschsten*, *bossten*, *gequeststen*, 't geén veële voór moeyelyk houden, en ook daer tegen missen, by voórbeeld, hy is den meest *gequeststen* onder alle de *gequestste*, *spirste*, *malssten* zynde *zagste*, *malste*, is die veël mallen, *gryste*, *friste*, *renste* of *renschste* *trouwlooste*, *godloost*, *niet goddelooste*. *vrugtelooste*, *magte ooste*, *versenstte* van de *versenstte bladeren*, *troostelooste*, *wooste*, *harsste*, *beluiste*, sommige schryven *beluste* dat niet goed is. *Dwaeste*, *grootste*, de *grootste* zijn niet de alder grootste. Ook de *grootste* zijn niet de alder grootste dat is te zeggen *troostste*.

DE Hollanders schryven doórgaens *gaan*, *staan*, *Dvermaan*, &c. ik zeg niet dat die *AA* voór *EE* qualijk is, zelfs in d'uytspraek zeer natuerlijk, maer hier op zeg ik, dat voór eenen algemeenen regel in onze Tael meest alle *Infinitiva* uytgaen in *EN* by voórbeeld, *gaan*, *staen*, *zien*, *loopen*, *verdraegen* &c. ende alle *Verba* in *Infinitivo*, schryvende met *AA*. voór *EE* zoo kan men daer van alsdan geenen vasten regel stellen om die in *EN* laeten uyt-te-gaen: want *gaan*, *staan*, &c. gaen alsdan uyt in *AN*.

Voorder moet men in 't spellen verschil maeken tusschen *U* en *UW*. De *U* word van den persoon gezegt:

zegt: ende de *UW* van iet dat imand toebehoort. Zoo moet men zeggen maekt *U* met den tyd bequaem tot *UW* voórdeel. Ik heb *U* wat te zeggen daer *UW* geluk en *UW* ongeluk aen vast is. &c.

A Engaende de *H* zal maer alleen hier van ophaelen alzooy eygendlijk een Aspiratie ofte ophaeling van den adem is: die den klank van de volgende Klinkletter met kragtigeren adem doet ophaelen. De nabuerige Franschen (die wynig of niet aspireren) zijn oorzaak geweest, dat wy allengskens van deéze Aspiratie of ophaeling berooft zijn: zoo dat doór den tyd die Letter by ons allengskens verdweé ien schynt; ende wy met regt zoo van de Hollanders en Brabanders daer over te lyde hebben, ende behoorden uytgelagchen te worden: want de meeste by ons, en ik zelfs mede, maeken geen verschil in 't uytspreeken tusschen *hel* (Infernus) en *el* (Ulna) tusschen *hulle* (Macellum) en *alle* (Omnis:) tusschen *bals* [Collum] en *als* [Quando] &c. Zoo dat wy te saemen dit gebrek aen de kinderen behoorden afte-wenden, en hun in 't leeren van llen *AB* de Letter met ophaeling der Borste in te boezemen.

Hier is nu het eynde van alle de Uytlegginge van 't eerste deel, ende gelieft nu voorder mijne poozingen met verschyndhevd en goedwillighevd aen-te-neémen, mijne mislagen die zoude konnen begaen zyn te verschoonen, mijne faelingen te verbeteren, ende het geén ontbreékt te voltoeyen. *Geen Werk zoo goed, dat niet zijne vyanden en lasteraers heéft; Geen zoo quaed, dat niet zijne vrienden of lofdigters gevonden heéft.* Hier doór word somtyds van
min

min dóórzigtigen het goed verworpen, ende het quaed verkoren. Wat valt'er anders te doen, als gezaemendlijk onzen algemeenen Hof te wieden, en malkanderen over en weder mede-te-deelen. Dit doende zullen wy in flaet geraeken de Leering tot eenen trap of spoór te brengen nader aen de altyd van ons afwykende volmaektheyd, naer de welke wy altyd moeten verlangen, al hoe wel het onmogelijk, ende zeer moeyelijk is tot dezelfs oogwit te geraeken: ik heb nu hier van nog eenen vollen oogft overgelaeten voór die in mijn spoór willen treden, waer van het ys hier van maer eenigfins is gebroken. Een ander zal konnen voorder gaen het geén onze Brabandsche Tael wel weérdig is. Ik hoóp niet dat men zig zal afkeeren van den arbyd ontrent de grondige Spelling en kenniis, ende ons zullen moeten houden van de zelve, als of wy een vremdeling waeren van onze moederlijke taele? Waerom behoeven wy dan te wyken aen andere van tyd tot tyd verbeterde of is het ongeoorloft de ónze min als andere ter verbeteren? is zy niet ciérlijk, zinrijk, kragtig en vloeyend genoeg, om nevens andere de betere volmaektheyd te betreffen? zóude het niet behooren aengenaem te zijn de verduyfteringen in 't licht te bringe? moet men niet bekennen dat eenen onderzoeker al menigmael in het donker met onzekerheden moet worstelen, ende een schaduw voór een ligchaem aengrypt waerom vereyscht de beschydendheyd dat men eenige mislagen verschoonen, ende niet alleen op een woórd by misgryp van verstroydheyd eenen iveraer zal gaen bekribbelen waer van niemand vry is. 't Zal my lief zijn indiën imand dit Werksken verder en beter wytvoert, en ik zal hem bedanken die my met beschy-

schydhedhijne mislagen gelieft aen te toonen ,
 en die te verbeteren. Het zoude ongemeen moeten
 zijn , wanneer niemand konde missen die de oot-
 sprongen daer nu voorder van begeeren te weeten ,
 zullen kunnen (hunnen lust voldoen by geleerdere
 Schryvers als ik) terwyl by my nu niet meer over
 blyft als te zeggen , dat ik die gunstige Leezers alle
 zegen toeweniche.

Bemerkt dit volgende om nu 't verschil van de
H en *A* op te haelen , en leeren uyt te galmen vol-
 gens 't Blad 55.

H **Y**
 Het

Haen

Haes

Heer

Hoor

Hal

Haet

Hakkeberd

Hakken

Haek

Haeve

Haege

Haest

Haet

Haget

Hair

Haelen

Ey ,

eet ,

aen ,

aes ,

eer ,

oor ,

al ,

aeth ,

ach ,

agtbaer ,

agten ,

agtelooſ ,

ader ,

aenbeeld ,

afmeeten ,

aenbidden ,

aenbidſter ,

aenbieden ,

Half

Half	aenbiedinge ,
Halle	aenbinden ,
Hals	aenblaczen ,
Ham	aenboorden ,
Hamel	aenbranden ,
Hamer	aengebrand ,
Hand	aenbrengen ,
Handekerr	aenklampen ;
Handel	aendagt ,
Handelaer	aendoen ,
Handelen	aendouwen ;
Handslot	aenklouwen ;
Handig	aengaen ,
Handwerk	aendryven ,
Haerenkam	aengeboren ,
Haenepoot	aenhangen ,
Hangen	aengenaem ,
Hangyzer	aengezigt ,
Hannover	aengezien ,
Hand	aengetrokken ,
Haring	aengeeven ,
Harnas	aengrenzende ,
Harpe	aengroeyen ,
Haspel	aengrypen ,
Haeter	aenhaeken ,
Naetig	aenhegten ,
Hebben	aenhangen ,
Hebagtig	aenhouden ,
Hegt	afneemen ,
Hegten	afhakken ,
Heden	agtbaer ,
Heefdeeg	akkerland ,
Hekelen	afkappen ,
Heere	aenschouwen ,

58
 Heerd
 Heesch
 Heet
 Heffen
 Hefstig
 Hel
 Held
 Heldinne
 Hellsch

Woorden-ſchat,
 almogende,
 aenjaegen,
 aenlegger,
 aflyvig,
 afgaen,
 el,
 afgang,
 afgeleefd,
 afgod,

Bemerkt dat de Geluyd-teekens of Accenten van
 uytſpraek op twee verſchydemanieren geteekent zijn
 als é en é. ô en ó, het geén beyde het zelve is,
 alzoow y in onze Taele geene andere Geluyd-
 teekens hebben.

Hier volgen nu menigte uytgezogte Woorden nu om de Jonkheyd tot de volmaekte Spelling te krijgen het geén het bezonderste is ; ende hoe langer zy blyven leeren Spellen hoe beter dat het is , alzoó het leézen als dan van zelfs volgt , ende véele zyn'er die onbequaem blyven in den Ortogra- phe of Spelling , om dat hunne Meesters of Meesterffen hun te vroeg aen 't leézen brengen , eer zy volkomen Spellen kunnen.

A Kker
 Akkerland
 Aderlaeten
 Admiraliteyt
 Admiraliteysheere
 Admiraelschap
 Admiraels-vlag
 Adriatische-zee
 Adrianopelen
 Aelbeziën-boom
 Aelmoesseniers-huys
 Aenzienlijkheyd
 Aenteeken-boek
 Aenblaezing
 Aenbrenging
 Aendagtheden

Aendrentelen
 Aendringing
 Aen-een-binding
 Aen-een-hegting
 Aen-een-knooping
 Aen-een-laffen
 Aen-een-schaekelen
 Aen-een-schaekeling
 Aengeborendheyd
 Aengroeyende
 Aengroeying
 Aengehegt
 Aengebouwd
 Aengelegentheden
 Aenmoedigende
 Aengenaemheyd

Aengenaemlijk
 Aengequeekt
 Aenschouwinge
 Aengevogten
 Aenhaeligheyd
 Aenhangfel
 Aenhanger
 Aenhegten
 Aenhitzing
 Aenklaegster
 Aenklamping
 Aenkomeling
 Aenlegging
 Aenleydster
 Aenlokkendheden
 Aenlokkelijkheden
 Aenlokking
 Aenmerkelijkheyd
 Aenqueekerye
 Aenzienlijkheden
 Aenspannigheden
 Aensprekelijkheden
 Aenstootelijkheden
 Aentrekendheden
 Aentrekking
 Aenvalligheden
 Aentrekkelijkheden
 Aenwakkering
 Aeperyan
 Aerdappel
 Aerdbeschryving
 Aerdbeving
 Aerdbezië
 Aerd bodem

Aerdkuyl
 Aerdmuys
 Aerdryk
 Aerdrijk-beschryven
 Aerdsch of aerds
 Aerdslang
 Aerd-vrugten
 Aerd-worm
 Aertsbisdom
 Aertsbischooppelijk
 Aertsdiaken
 Aertsdiakenschap
 Aertsdief
 Aertsengel
 Aertshertog
 Aertshertoginne
 Aertsketter
 Aertspriester
 Aertspriesterdom
 Aertsvyand
 Aeszak
 Aerh , een stad
 Afruppelende
 Afeeten
 Afeyffchen
 Afeyffching
 Afg + evfchd
 Afgelegendheden
 Afgeschetft.
 Afgeschroeydheyd
 Afgesprongen
 Afgoden-dienst
 Afgoden-priester
 Afgryffelijkheden

Affschelferen
 Af fchyd-brief
 af fchydendheden
 aerd-ajuyn
 al-te-zeer
 algenoegzaemheden
 amandel-boom
 amandel-olië
 amarant-steen
 ambagts-gast
 amptgenoótschap
 anchovis
 angst
 angstelijk
 angftig
 antechrift
 aepen-fpel
 apoftolifch
 appel-boomgaerd
 appel-drank
 appel-wyf
 arbyds-lieden
 arbydzaemhevd
 artichoks-ftoelen
 afchbak
 afchhoop
 afpergie
 averegts
 avondmael
 avond. fchool
 axel, Oxel
 ayen, *strælen*
 ay my, wat pyn
 azynagtig

B

Babbelaerfter
 Bakkers-brood
 Baerd-fchrabber
 Baetzoekende
 Baldaedigheden
 Ballingschappen
 Balsamboom-hout
 Balsemizap
 Balsemolië
 Bangigheden
 Banketbakker
 Behangfdheden
 Bedankelijkheden
 Bedelkerf
 Bedelrye
 Beiervelijkheden
 Bedriegelijkheden
 Bedriegfter
 Bedwangelijkheden
 Beëden
 Beëdigén
 Beëdigd
 Beëdinge
 Beëksken
 Beëldfchrift
 Beëldstormerye
 Beëldwerk
 Beërenklouw
 Beërsteéker
 Beërven
 Beërffter
 Beenen
 Beërvinge

Beenderen
 Beestmerkt
 Beestagigheden
 Begeerlijkheden
 Begraevenis-bidder
 Begraef-plaetsel
 Begrypelijkheden
 Beguychelende
 Behaegelijkheden
 Behaïrd
 Behulp-middel
 Behendigheden
 Behoedzaemelyken
 Behulpzaemheden
 Bejegeninge
 Beiveraer
 Beiveren
 Beloken-paesschen
 Beloondster
 Beminnelijkheden
 Bemoeyal
 Benauwdheden
 Benauwdheyd
 Beoorlogen
 Beoorzaeken
 Beloofd
 Beplaeisteren
 Beraedzaemheden
 Berg-aerde
 Berg-geyt
 Berg-groen
 Berg-zout
 Berook-vat
 Bescheim-engel

Beschimmeling
 Beschonkendheyd
 Beschouwdster
 Beschroomdheden
 Beschryf-brief
 Beschudderse
 Beschuldigster
 Beslommeringe
 Besluyt-reden
 Bespie-toren
 Bestandigheden
 Brief-besteldster
 Betooverd
 Betrippelende
 Bevelhebberschap
 Bevredigster
 Borze-snyder
 Beuzelaerster
 Bewaer-plaets
 Beweéglijkheden
 Beweég-reden
 Bewindsel
 Bewys-reden
 Bezeeveringe
 Bid-bank
 Biën
 Bie-korf
 Bie-zwarm
 Bier-glas
 Bier-huys
 Bier-kan
 Bier-tapper
 Binne-keuken
 Binne-koortse

Binnenlandfah
 Binnenlands-vaerder
 Binnenkamer
 Biffchoppelijken
 Biffchops-flaf
 Bitteragtigheden
 Bitter-appel
 Blaeskaekeryen
 Blindagtigheyd
 Blindemanneken fpeelen
 Blixem-flag
 Bloed-ader
 Bloeddorftigheyd
 Bloedhond
 Bloedig
 Bloedlaetinge
 Bloedrechter
 Bloedschande
 Bloedspouwinge
 Bloedzugtigheyd
 Bloedverwandschap
 Bloem-hof
 Bloem-pap
 Bloem-pot
 Bloem-fchilder
 Bloem-zot
 Blozendheyd
 Bloorvoeds
 Blymoedigheden
 Blyge eftigheden
 Bokagtigheyd
 Bokken-baerd
 Bokken-ftal
 Boksboonen

Boksdoorn
 Bokshoorn
 Boedelhouder
 Boedelhoudfter
 Boedelredder
 Boedelfchydige
 Boedelfehryver
 Boefachtigheyd
 Boekdruckerye
 Boekweymeel
 Boekxken
 Boeragtigheyd
 Boere-bruyloft
 Boeren-dans
 Boere-feeft
 Boere-geregten
 Boere-koft
 Boere-gezing
 Boerfch of boers
 Boetfeeren
 Boetveerdigheden
 Bohamaeker
 Bohamaekinge

C

Cherubienen, *naem der
 Engelen die de Seraphi-
 nen volgen*
 Chineés, *die van Ebi-
 na komt*
 Chocolaet, *foort van koe-
 ken met Cacao gemaekt*
 Chocolaet-drink
 Chrlzolit, *zekerjapifteen*
 Chriftelijk

Christenen

Cochenilie, of Conche-
nilie, zaed, of worm
van den Coccus-boom,
dienende om scharlaken
te verwen

Cornolie-boom

Cupido, Minne-god

D

Daedelijkheden

Dagdieven

Dagdieverye

Dagloon

Dagvaerdinge

Dagwerker

Dakpanne

Damaschbloem

Damschyven

Dankbaerheden

Dansfeest

Dansmeester

Danslied

Danschoenen

Danschool

Darmjigt

Darmkrimpinge

Darmpyn

Darmsnydinge

Deelagtigheyd

Deugdelijkheden

Diakenſchap

Diamantring

Diamant ſlyper

Digtereffe

Dienstmaegd

Dienstwilligheden

Distileer-vat

Dommigheden

Donkeragtigheyd

Dood-ftuypen

Doodverwig

Doodbrief

Doolhof

Dooptwater

Doorbakken brood

Doorbrenghen

Doorbreeken

Doorbeyten

Doordringendheden

Dooreeten

Doorknaegen

Doorgieten

Doorkloppen

Doorknabbelen

Doorleyden

Doormalkanderen

Doortugtigheden

Doorne-kroon

Draeg-ftoel

Draekenbloed

Draeyſpit

Drilboor

Drilgat

Drinkglas

Droefgeestigheyd

Drogift-winkel

Dronkenſchappen

Droogſcheerder

Droogsmonds
 Drossaetdschappen
 Drukletterskas
 Dry-dobbelen
 Dry-en-twintig
 Dryhoekig
 Dryhoofdig
 Dryjaerig
 Dryponder
 Drysprong
 Dryvoetig
 Dryvuldigheyd
 Dulhuys
 Dunlyvigheyd
 Duyvel-bezweeringe
 Duyvelrye
 Dwaelweg
 Doolweg
 Dwaefagigheden
 Dweershout

E

Echël
 Echenis
 Echo
 Edelmoedigheden
 Eed
 Eedbrecker
 Eed-doen
 Eekelschaele
 Eemer, *watereemer*
 Eendragtigheyd
 Een-en-twintig
 Eenhoorn
 Eenstemmigheid

Eerbiedigheden
 Eerst-koomende
 Eerteeken
 Eerweerdigheyd
 Eetkamer
 Eetplaetse
 Eetwaeren
 Ellemoet
 Engagtig
 Engborstigheid
 Engel-bewaerder
 Engelschaele
 Engte
 Erfgoed
 Erfkoningryk
 Erfrente
 Erfscheyder
 Erfzonde
 Erfstadhouderschap
 Erftogt^a naer
 Erfvryandschap
 Ergste
 Ertzop
 Ezeldryver
 Evengelyk
 Evenmensch
 Evennaesten
 Evenzinnig
 Evenveel
 Exter
 Exterboog
 Ey
 Eyerdrop
 Eyerkoek

Eyerschael
 Eygen-broeder
 Eygen-baet
 Eygenſchappen
 Eygenz innigheden
 Eyken boom
 Eylaes !
 Eyſſchen

F

Fabelagtig
 Fabeldigter
 Fatſoeneljkheyd
 Febru ary
 Femolaerſter
 Femelrye
 Fielterye
 Flauwhertigheyd
 Flauwte
 Fledermuys
 Flerecyn , *jigt*
 Flerecynagtigheyd
 Fluymagtig
 Fonteynader
 Fonteyn-water
 Frontier-plaetsen
 Fruytpanne
 Fineérder

G

Gaedeflaen
 Galappel
 Galg
 Galnoót
 Gangbaer
 Gansken

Garandſchap
 Gaſtkamer
 Gaſthuys
 Gat
 Gauwdief
 Gauwdieverye
 Geackerd
 Geankerd
 Geblanket
 Geblauwd
 Gebluſcht
 Gebluſt
 Gemest
 Geqnetſt
 Gemeiſt
 Gebolwerks
 Geboord
 Geboórt
 Geloó'd
 Geloofd
 Geboórtendag
 Gebragt
 Gebrandmerkt
 Geëerd
 Geëten
 Gebrekkeljkheyd
 Gebriefch der leuwen
 Gebrouwd
 Gebuerzaemheyd
 Geëommunicéert
 Gedenk-penning
 Gedoopt
 Gedopt
 Gedrongendheden

Gedroogt	Geloofagtig
Gedruyſch	Geloofweerdiglijk
Gedweégd	Gelijkmaetigheyd
Gedweégheyd	Geneésdrank
Geégt, <i>geironwd</i>	Genoót
Geél	Genood
Geélagtig	Genopt
Geheel	Geoórdeeld
G'heel	Geotrlofd
Geérne	Gepreutel
Geeffelinge	Gequanſel
Geestelijkheyd	Gequeél
Geest	Gequel
Geeuwen	Gequetſtheyd
Geëyſcht	Gemetſtheyd
Gegeeuw	Geregtveérdigt
Gegespt	Geringheyd
Geháird	Gezang
Gehegt	Gefmeórd
Gehekeld	Gezoomd
Gehemeld	Gefpeend
Geheymſchryver	Gespitſt
Gehoórnd	Gespoórd
Gejammer	Gefpraekzaemheyd
Gejank	Gestoffeérd
Gekeéld	Gestoordheyd
Gekeerd	Gestreépt
Gekneéd	Gestreel
Geknoopt	Gestroopt
Geknopt	Gezweér
Geldgierigheyd	Gezwets
Geldkas	Geteekend
Geleerd	Getergd
Geleérſd	Getouwleér

Geveefchd
 Gevoegelijk
 Gevolgt
 Gevrigt
 Geweér
 Geweérdigd
 Gewelfd
 Gewencht
 Gewigtschaele
 Gytenbaerd
 Gierigaerd
 Gieriglijk
 Gildebroeders
 Glazemaekers
 God zy geloóft
 God zy geloofst
 Godloosheden
 Godsdienst
 Godsdienstigheyd
 Godsgeleerden
 Godsgeleerdheyd
 Godspenning
 Goedenvrydag
 Goedgunftigheyd
 Goót
 Goóten
 Goudgewicht
 Grammoedigheden
 Groefyzer
 Grondzop
 Grootagtbaerheyd
 Grootweérdiglijk
 Guineé
 Guychelaer

Guychelingen
 H
 Hagelbuyen
 Hagelsteen
 Hair
 Hairagtig
 Hairkens
 Hairenkleet
 Hairscheerder
 Halfbroeder
 Halfjaer
 Halfmeert
 Halfonce
 Halfzuster
 Halfvasten
 Halve
 Halfband
 Halfdoek
 Halfgeweér
 Halfketen
 Halfsade
 Hamerftag
 Hamerftéel
 Handboóg
 Handboeeye
 Handboom
 Handgemeen
 Handgift
 Handhaven
 Handpeérd
 Handtak
 Hangflot
 Haringtonne
 Haringwyf

Harpspeelder
 Hebreuwſch
 Heénleyden
 Heesheyd
 Heet, *warm*
 Hekelen, *was bekelen*
 Hellebaerdier
 Hemdſlip
 Hemelſch
 Hemelvaertſdag
 Hemelwaerts
 Hengſt
 Herbakkenbrood
 Herbergagtig
 Herbouwinge
 Herderslied
 Hardhoorendheyd
 Herdoopen
 Herpakken
 Herschilderinge
 Herſſeloosheyd
 Hertog
 Hertzeer
 Hertsleet
 Hertzweér
 Heydenſch
 Heyliglijk
 Heymelijkheyd
 Heirkragt
 Hinnebeziën,
 Hinne-bezien
 Hiftorieschryver
 Hoefzyer
 Hoekſken

Hoekſwys
 Hoefſten
 Hoetelwerk
 Hofgezinde
 Hollandiſch
 Hongariſch
 Honingagtig
 Honingbie
 Hoofdader
 Hoofdbreékinge
 Hoofddraeyinge
 Hoofdgeld
 Hoofdhair
 Hoofdkerke
 Hoofdlieden
 Hoofdman
 Hoofdpenningen
 Hoofdpyn
 Hoofdzonde
 Hoofdstad
 Hoofdwagt
 Hoogagten
 Hoogbejaerdheyd
 Hoogëdel
 Hoogerhand
 Hoogerhuys
 Hooggeboren
 Hooggeleerd
 Hooggeleerdheyd
 Hoogmoedigheden
 Hoogde
 Hoogweérde
 Hoop
 Hoóp

Hoopken
 Hoornbeest
 Hoornbrander
 Hooveérdigheden
 Hooy
 Hooyen
 Hooygaffel
 Hooymaend
 Hooytaster
 Hooywagen
 Hopzak
 Hoveling
 Hovenier
 Houtbytel
 Houtepeérd
 Houtmerkt
 Houtstapel
 Houtworm
 Houwelijkschen
 Huerkoets
 Huerling
 Huerpeérd
 Huerloon
 Hulden
 Mutspot
 Huychelaer
 Huydvetter
 Huydvetterye
 Huysbrief
 Huysbief
 Huysdieverye
 Huyshouder
 Huyshoudster
 Huyshuer

Ja
 Jagthond
 Jaegen
 Jaeger
 Jaerboek
 Jaerlijks
 Jaerkosten
 Jaermerkt
 Janhagel
 Janken
 Jasmynolie
 Jassen , *kaerispel*
 Jeneverboom
 Jeruzalem
 Jigt , *Flerecyn*
 Jigtagtig
 Joden genoót
 Jongeling
 Jongman
 Jongs
 Joóds
 Jooken
 Jookfel
 Jouffrouw , *Joffrouw*
Juffrouw
 Ider
 Imand
 Immers
 Inbeélden
 Inblaezen
 Indiaensch
 Indiën
 Incétende

Ingäen
 Ingeéven
 Ingieten
 Inhaelen
 Inkoóment
 Inkiezen
 Inkoopén
 Inkomste
 Inkt
 Inlaeren
 Inneémen
 Innewaerts
 Inroepen
 Inruymen
 Inschieten
 Inschryvinge
 Inslaegen
 Inspanninge
 Inspoelen
 Instellinge
 Inzwilgen
 Intrekkinge
 Invoorderinge
 Inwendiglijken
 Israël
 Israëlieten
 Italiën
 Italiaensche
 Iveraer
 Iverzugtig
 Ivoir, of Ivoor
 K
 Kabóntermanneken
 Kachel, of Kachschel.

Kakhiel
 Kakhuyt
 Kaekslag
 Keérffen
 Kaertspel
 Kaeswinkel
 Kaetffpel
 Kakelaerster
 Kakelrye
 Kalandermolen
 Kalengieren
 Kalengieringe
 Kalfateringe
 Kalfvleesch
 Kaliffiënhout
 Kalkoven
 Kalkoenschenhaer
 Kamerling
 Kamoescleer
 Kampernoeliën
 Kanariezaed
 Kankeragtig
 Kapittelfloer
 Kappellinge
 Kardinaels-ampt
 Kareelsteenbakker
 Kastaniënboom
 Kastaniebruyt
 Katoenwinkel
 Kattekruyd
 Kattensteerten
 Keéläder
 Keelen
 Keerne

Keérsbak
 Keérffnutfel
 Keérsroet
 Keérffnutterken
 Kegelfpel
 Kelderkeuken
 Kelderziekte
 Kemelshait
 Kennelijkheden
 Kerkboek
 Kerkcierack
 Kerkdief
 Kerkgang
 Kerkgeboden
 Kerkmeesterschap
 Kerkfchenderye
 Kervergledringe
 Kerkuyll
 Kerkwyding
 Kermisgast
 Keteltrommelflaeger
 Ketersch
 Keukendett
 Keulsch
 Keurmeester
 Keurvorstendommon
 Keurvorstinne
 Kiekhoest
 Kiekhoorn
 Kiekvorsch
 Kinderagtigheyd
 Kinderbedde
 Kindergoed
 Kinderjaeren

Kinderkamer
 Kinderkost
 Kinderzot
 Kindermeyffen
 Kindermuts
 Kinderpap
 Kinderpokskens
 Kinderpraet
 Kinderspel
 Kindervraege
 Kinderwerk
 Kindsgedeelte
 Kindsheyd
 Kinnebakflag
 Klagtreden
 Kladboek
 Kladpapiet
 Klægfter
 Klaerblykelijkheyd
 Klauw
 Kleerborstel
 Kleerkamer
 Kleerkooper
 Kleermerkt
 Kleerverkoopfter
 Klyland
 Rleyndoedigheden
 Kloekhertigheyd
 Kloggieter
 Klokflag
 Klosbaen
 Klugtspel
 Klugtzinnigheyd
 Knibank

Knibooging

Knipmes

knoeffel

koekflag

koelbak

koetshuys

koeyftal

koeyvleefch

koeywagtfter

kaffoor

koffihuys

koffipot

koksknegt

kondfchap

konfytery

koning

koningendag

koninglijk

koningryk

koningshof

koningsken

koningstroon

konftgeleerde

konftkamer

konynenhol

kool

koól

koolzaed

koopdag

koopmanfchappen

koopvaerdyschip

koopvrouwe

Choorzang

Choordeken

koordanfter

koórtsagtig

koperdraed

koppeldraeying

koppelaerette

koppig

koorde

korenzolder

kortborftigheyd

kortelings

koftelijkheden

koudagtig

koutagtig

kouffenbrydfter

kouffenftopfter

kragtdadigheyd

kragteloosheyd

kraekamandel

krackebeen

krackeling

kraem

kraemvrouw

kraenkind

kruynfcheering

kruysbeziënboom

kruysboóg

kruysgewys

kruysftraet

kruysweg

krygbaer

krygsgevangenen

krygshandel

krygsheir

krygsheld

krygslieden
 krygsliftighe yd
 krygsoversten
 krygsraed
 kustbewaerder
 kuysch
 kuyschelijk
 kuyscheyd
 kykgat
 kyvagie

L

Lachchen, *Lagchen* of
Lachgen
 Lachchinge
 Laetdunkende
 Laetbekken
 Laetstmael
 Lafhertigheyd
 Lakenwinkel
 Lamoore
 Lampetschotel
 Lamsvel
 Lamsvleesch
 Lancet
 Lanciedraeger
 Landbeschryver
 Landdeken
 Landgraet
 Landkaerte
 Landlooper
 Landmeester
 Landplaeger
 Landschap
 Landschying

Landsgebruyk
 Landsheer
 Landslieden
 Landtrooper
 Landvoogdy
 Landvorstinne
 Landwinning
 Lang
 Langagtig
 Langduerigheyd
 Langmoedigheyd
 Langneus
 Langs
 Langzaemheyd
 Languedok, *Provincie*
 Langworpig
 Lanterfanten
 Lardeerpriem
 Lardeérsel
 Lastdraegende
 Lastertong
 Lastertael
 Lasterwoord
 Latynsch
 Laurierblad
 Laurierkrans
 Lauwigheyd
 Lommerbaerden
 Lekkertand
 Leepoog
 Leér
 Leérenkolder
 Leeren
 Leergeld

Lerjaer
 Leerjongen
 Leerling
 Leermeeſter
 Leerſchoolé
 Leérzen
 Leérſken
 Leerſtuk
 Leerzugtig
 Leésbaer
 Leeſt, *ſchoenleeſt*
 Leéſt, *iet leezen*
 Leetweézen
 Legebrood
 Legerplaets
 Leghinne
 Legpenningen
 Lengde
 Lepelblaederen, *kruyd*
 Lepelkruyd
 Lepelſteél
 Lettergreép
 Levensgeesten
 Logenaerſter
 Licentiaet
 Ligchaem
 Ligtgeloovigheyd
 Ligtzinnigheden
 Ligtveérdigheden
 Lidteeken
 Liefdebrand
 Lievelijkheyd
 Liefſtalligheden
 Lieutenant

Lokaes
 Lofzang
 Logië
 Logiken
 Lollepot
 Lombaerdschenoót
 Loocheræer
 Loofwerk
 Loogaſſchen
 Lootwit
 Luſteloosheyd
 Luſthof
 Luſthuys
 Lutherſch
 Lutheraen
 Luyzevanger
 Lyfrente
 Lyfverbanding
 Lyfvoedzel
 Lykbegraeving
 Lyndraeyer
 Linnenaeyſter
 Lynwaetmerkt
 Lynwaetverkoopſter
 Lyvig

M

Magteloosheyd
 Magtig
 Maegden
 Maegd
 Maegdelijk
 Maegdenhoning
 Maegpyn
 Maegſchap

Maelflot, *bangflos*

Maenbluffcher

Maend

Maendgeld

Maetregel

Magazijn

Majestejt

Majorca, *Eyland*

Manierlijkheyd

Mansperfoon

Marionetten

Markgraeffchap

Marmersteen

Marfeilliën, *ftad*

Mechelaer

Mechelfch

Medeborger

Medebroeder

Medecijn

Medecijnbereyder

Medegenoot

Medegezelle

Medelyden

Medeleyden

Medecynmeester

Meel

Meelagtig

Meerderjaerigheyd

Meerkat

Meerkrabbe

Meerle, *Pogel*

Meerminne

Meerfenier

Meesterluk

Meetkonft

Melaetschhuys

Melkvrouw

Melodieuzelijk

Menigerhande

Menigmael

Menigte

Menschelijkheyd

Menscheneeter

Menschenhaeter

Menschenschouwer

Menschken

Menschwordinge

Mergagtig

Mergbeen

Meffemaekerye

Meffenkoker

Meffhinne

Meffkot

Meffvogel

Meffput

Meydrank

Meyneed

Meneedig

Middagmael

Middags

Middelaereste

Middelbaerheyd

Middelandsche

Middelmaet

Middelmaetigheyd

Middelpunt

Middernagt

Minderjaerigheyd

Minjatuerschilder	Moorddaetigheyd
Minnebrief	Moorddadig
Minnedigt	Moordgeweer
Minnelonk	Moordkuyl
Minnelonksken	Moordpriet
Minnevuer	Moordtonneel
Mistreedēn	Mooyheyd
Mistrootstigheid	Morgengebed
Misverstand	Morgensterre
Mitsdiēn	Morgenstond
Modderhoop	Moscovisch
Mishoop	Moscoviter
Moedertael	Mozemeyer
Molieschrabber	Mosselschip
Moerbessēnboom	Mosselschuyt
Moeyelijkheid	Mosselman
Mogendheyd	Mosselvangst
Molenkerre	Mostaerdlepel
Molenpeerd	Mostaerdpot
Molensteen	Mostaerd
Mollensteert	Muntersch
Mollepoot	Muntmeester
Molleva	Muntslag
Mombaerschap	Muntstempel
Monarch	Muziekmeester
Mondelings	Muscadelpeer
Mondstuk	Muscaednoot
Mondkosten	Muskettier
Mondvol	Muffchenest
Monikskap	Mutsaerdbinder
Moniksklooster	Muyband
Morasch	Muyzegat
Moraschagtig	Muyzekeutel
Moorddaedig	Muyzemaelyd

Muyzenesten

Muyzesteert.

Muytmaeker

N

Nagbraekinghe

Nagtdief

Nagtdoek

Nagtgevaer

Nagtgeesten

Nagtlicht

Nagtmuts

Nagtruff

Nagtslet

Nagtwacker

Nagtwerker

Naeldekoker

Naemdag

Naeyer

Naeyerffe

Naerjaer

Naerkinderen

Naerkomeling

Naermiddag

Napolitaensc

Naerrede

Naerroepen

Naerschryven

Naerzeggen

Naerslyp

Naersmaek

Naersnffelinghe

Naerzomer

Naerspeuren

Naerspraek

Naertreden

Naervolger

Nauwkeurigheden

Naerwinter

Naerwyzen

Nederduytsch

Nederkamer

Nederlaeten

Nederlandsch

Nederlegginge

Nederzitten

Nederworpen

Negenmanneken

Nestelgat

Neusdrup

Neusgat

Neusgaten

Neuswys

Nierzugtig

Nieskruyd

Niel

Noodzaekelijckheyd

Nooddruff

Nooddwang

Noodeloosheyd

Noodkost

Noodlot

Noord

Noordooft

Noordsch

Noordwaerts

Noordwest

Noot

Nootkeern

Notemuskæde

Nyd

nydigheyd

nydnâgel

nyptang

nyptangskên

O

Opstinaet, *bertnekkig*Och, *ylace*

Okkernoót

Okzele, *okzel*Oftroey, *gunstbrief*

Okxhoofd

Oeffenplaets

Oeffenfehoóle

Oesterschelp

Oever

Offerhande

Okergeel

Olipor

Oliflaeger

Olifantstand

Olmboom

Olmbosch

Olyfberg

Olyfolie

Olyftak

Omsingelen

Omgang

Omgeboord

Omhangfel

Omring

Omflag

Ontrommelen

Onagtbaerheden

Onagtzaamheyd

Onaendagtzaamheyd

Onaerdigheyd

Onaftrangelijk

Onbedriegelijkheyd

Onbegrypelijkheyd

Onbehoorlijkheden

Onbejaerd

Onbejaerdheden

Onbekeerlijkheyd

Onbeklimmelijk

Onbemaerd

Onbequaemheden

Onberispelijkheden

Onbermhertiglijk

Onbeschaemdheden

Onbeschydendheyd

Onbeschoft

Onbeschryvelijk

Onbestaenlijkheyd

Onbestandigheyd

Onbeweéglijkheyd

Onboetveérdigheyd

Oncierrijk

Oncynsbaer

Ondeelagtig

Onderaerdich

Onderbaes

Onderborgermeester

Onderbrengen

Onderbroek

Onderdaenigheyd

Ondereen

Ondergaag
 Onderfchreeven
 Onderhandelinge
 Onderhemd
 Onbehoorigheyd
 Onderkoning
 Onderkoninginſte
 Onderkruypen
 Onderkouffen
 Ondermeester
 Onderpaſtoor
 Onderſteeking
 Ondervoogd
 Onedelheyd
 Onëerbaerheyd
 Onëygenſchap
 Onëyndelijkheyd
 Onëyndig
 Ongangbaer
 Onganſch
 Ongeerne
 Ongegeſpt
 Ongehoopt
 Ongehoorzaemheyd
 Ongehoud
 Ongekocht
 Ongeleerd
 Ongeleerdheyd
 Ongemanierdheyd
 Ongeneesbaer
 Ongenoegzaemheyd
 Ongenugte
 Ongeoeffendheyd
 Ongeoorloft

Ongepalleerd
 Ongequetſt
 Ongemeiſt
 Ongeſtuymigheyd
 Ongetemperdheyd
 Ongetrouwd
 Ongetrouwigheyd
 Ongeverwden
 Ongeveynſd
 Ongeveynſdheden
 Ongevoeljkheyd
 Ongewapend
 Ongodlijk
 Onherbergzaemheyd
 Onherroepeljkheyd
 Onloſlijk
 Oxael
 Oxël
 Overzeefſt
 Oogenſchemeringe
 Onwaerſchynlijkheden
 Onverweerlijkheden

P

Pagterefſe
 Pagthoef
 Pakdraeger
 Paddenbloot
 Paddenhair
 Paelſten
 Paefchkeers
 Paefchlam
 Paling
 Palmhout
 Palmtak

Panharing
 Panlekker
 Panneviſch
 Papier
 Paradysvogel
 Paſpoórd
 Patriarch
 Pektonnen
 Peéreboom
 Peérdrank
 Peérden
 Peérd
 Peérdenſtal
 Peérentuyſſcher
 Peérſch
 Peérdshair
 Peérdssteert
 Peérdsſtront
 Peérle
 Peés
 Peéfagtig
 Pekelharing
 Pekelbeétjen
 Pelgrimskleed
 Pennekoker
 Penning
 Penningsweérde
 Penſmerkt
 Perſiaenſch
 Perſiën
 Perſonagie
 Perſyzer
 Peſtkoól
 Pharizee

Philoſophiſch
 Philoſophie *Wysbegierde*
 Pilaerbyter
 Pimpernelroosken
 Pinkhoogen
 Pireneéſch
 Piſbak
 Piſbroek
 Piſglas
 Piſlap
 Piſkous
 Piſpot
 Piſſebed
 Piſtoólscheut
 Plaetdrukkerye
 Planeétboek
 Planthof
 Plaſdank
 Platbroek
 Platgat
 Platviſch
 ploegman
 ploegpeérd
 ploegyzer
 pluymgraef
 pluymſtryker
 pluymſtrijkerye
 pluysmerkt
 pokken
 poederſuyker
 poignaerd
 poezelagtig
 poëten
 poëſie

poeyeragtig
 polsaderen
 pompwater
 pondpenaingen
 pondsterlings
 poólsch
 poort
 poorterschap
 poortgeld
 poortklok
 popelierboom
 poppewerk
 porphyrsteen
 postdag
 posthoórne
 postkoets
 postpapier
 postpeérd
 postchaise
 postwagen
 potaerde
 potagieschotel
 potassche
 potbakkerffe
 potbakkerye
 potgeld
 potlood
 potpasty
 potuyl, *spreekwoórd*
 potscheel
 potscherf
 prangdieverye
 proefjaer
 pronkjuweel

pronkpenning
 propheet
 provizekelder
 psalmzang
 purgeérpillekens
 purperverwig
 pnthaek
 pynelijkheden
 pynigen
 PYP, *pype*
 pynbank

Q

Quakzalveryen
 Quadruppel, *stuk geld*
 Quaedaerdigheyd
 Quaedlustigheden
 Quaedwilligheyd
 Quartiermeester
 Queéappelboom
 Queékruyd
 Queépeér
 Queépeérenboom
 Queéspys
 Queéksel
 Queéken
 Queékerye
 Queékinge
 Queélen
 Quezel
 Quintagtig
 Quispelsteerten
 Quistgeld
 Quytbrief
 Quytshelden

Quytſcheldinge

R

Rabraeken
 Raedhuys
 Raedgeëving
 Raedkamer
 Raedpleëging
 Raedzaem
 Raedsbeſluyt
 Raedſchryver
 Raedſelboekſken
 Raedsheer
 Raedſlaen
 Raedſpleëginge
 Raekeloosheyd
 Raeken
 Raſpen
 Raepſmout
 Raepvink
 Raezen
 Raezend
 Raezendenhond
 Ram
 Rammelaer
 Rammelen
 Rampzalig
 Randzoen
 Raſphuys
 Raſphuysboef
 Rattenkot
 Regtbank
 Regte-hand
 Regtersſtoel
 Regtover

Regisgeleerden
 Regtsgeleerdheyd
 Regtveérdigen
 Rechtveérdigheyd
 Redekonſt
 Redelijkheid
 Redenryk
 Reekalf
 Rekken
 Raepen
 Regenboóg
 Regenbuye
 Regengat
 Regenvlaeg
 Regenwater
 Regimenten
 Rekenen
 Rekenkamer
 Rekenkonſt
 Rente
 Rentmeesterschap
 Reynigheyd
 Reysbaerweéder
 Reyzen
 Reyzer
 Ribben
 Riemen
 Rietſtok
 Ringdraed
 Riogol
 Riſpenzaed
 Rivierviſch
 Rochelen
 Roeden

Roeffelen
 Roekeloosheyd
 Roemweérbigheyd
 Roetaerd
 Roethannen
 Rollen
 Romeynletter
 Rommeling
 Rommelpot
 Ronken
 Roodagtig
 Roodbaerd
 Roodeninkt
 Roodfel
 Roof, *buyt*
 Roozenhoed
 roosken
 rooven
 roover

S

Saffraen
 Soldaet
 Salpeteragtig
 Saemen
 Salpeter
 Sedert
 Solfer
 Solferstek
 Sarmenspraek
 Sargie
 Savoykool
 Schacheraer
 Schacherye, *woekerye*
 Schaduwig

Schagtkoker
 Schade loosheyd
 Schadelijkheyd
 Schaemagtigheyd
 Schaemeloosheyd
 Schaepenvleesch
 Schaepherderinne
 Schaepsgebleét
 Scheér
 Schaers, *scheérmes*
 Schaloeniën
 Schandvlek
 Scharmutseerder
 Schatbewaerder
 Schatryk
 Schaverdynen
 Scheélzien
 Scheéloog
 Scheélen *des hoofd*
 Scheél, *deksel*
 Scheén, *scheénbeen*
 Scheép
 Scheérbekken
 Scheérder
 Scheérdoek
 Scheér, *snyscheér*
 Scheérhaïr
 Scheérmes
 Scheérzolder
 Scheét
 Schelfferen
 Schelling
 Schelvisch
 Schemering *in d'oogen*

Schend tong
 Schepenschap
 Schrydelings
 Schermſchild
 Scherphoorig
 Scherpregter
 Scherpzinnigheyd
 Schermſchoól
 Scheutvry
 Scheydlieden
 Scheydmuez
 Schyvtgat
 Schietgeweer
 Schietlap
 Schietspoel
 Schilderkonst
 Schilderſezel
 Schildpadde
 Schildwagthuysken
 Schildwapen
 Schimzelagtig
 Schimpbrief
 Schimpſcheut
 Schimpſgewys
 Schoenaentrekker
 Schoenleest
 Schoenmackerye
 Schoenmerkt
 Schoenzoól
 Schoóloon
 Schoólmeeſter
 Schoólmeeſterken
 Schoólkind
 Schoonbreeder

Schoórſteen
 Schoot
 Schoót
 Schootvel
 Schorſtheyd
 Schouderblad
 Schouwberd
 Schouwkleed
 Schouwlyſt
 Schrikke ljaer
 Schrikkelmaend
 Schriftgeleerdheyd
 Schryfboeksken
 Schryfkonst
 Schuldenaereſſe
 Schuldeyſicher
 Schuldquytinge
 Schuymſpaen
 Schynheyligheyd
 Seef, *ſmaek*
 Sergeant
 Sileſiën, *provincia*
 Slabbakken
 Slaepdronken
 Slaepeloosheyd
 Slaeperigheyd
 Slaepkamer
 Slagäder
 Slagorden
 Slagoffer
 Slagregen
 Slagzweérd
 Slagtoffer
 Slagtyd

Slang
 Sleét, *slytinge*
 Sloefagtigheyd
 Slotreden
 Smaedschrift
 Smeédbank
 Smeédhamer
 Smeédkoól
 Smeér, *keérssmeér*
 Smeérbuyk
 Smets
 Smidshamer
 Smiltkroes
 Smoutmolen
 Sneé, *suede*
 Sneeuwbal
 Sneeuw wit
 Snoekszien
 Snutdoek
 Snottebel
 Snutdoeksken
 Solferstek
 Sommeren, *opeyffchen*
 Somtyds
 Soppen, *van afskap*
 Saudeériel
 Spawater
 Speéldag
 Speélreys
 Spitsgewys
 Spook crye
 Spoór
 Spotboef
 Spreé k woórd

Sprongsken
 Staetjouffrouw
 Standaerddraeger
 Stiefsmoeder
 Stilzwygendheyd
 Stommelings
 Suykerpot

T

Tabakdoosken
 Tabakverkooper
 Taelmeester
 Tafelboord
 Tafeldiender
 Tafelknegt
 Tafelkleed
 Tafelmes
 Tafelring
 Tafelvrind
 Tandpoeder
 Tandpyn
 Tapytwerker
 Teekenkryt
 Teér, *of teéringe*
 Teér, *of terre, pek*
 Teer, *wiek*
 Teérgeld
 Teerhertigheyd
 Tegenbrief
 Tegengalm
 Tegenheyd
 Tegenklank
 Tegenover
 Tegenschrift
 Tegenstand

Tegenstreeven
 Tegenwoórdigheyd
 Telkonst
 Teschmaeker
 Text
 Theébus
 Theékopkens
 Theépot
 Tiendeman
 Torenwagter
 Troon
 Tichchelover
 Tiktakberd
 Timmerhout
 Tirannig
 Togtgat
 Toebrengen
 Toebyten
 Toeygenen
 Toegenomen
 Toegeéven
 Toegift
 Toecker
 Toeknoppen
 Toekoómende
 Toekoómste
 Toelaetinge
 toemaet
 toencémen
 toenypen
 toepassen
 roeprangen
 roezenden
 roesluyten

roesmyten
 roelpys
 roestaen
 roestel
 roestemmen
 roestemminge
 roestooten
 roetrekken
 roeven
 roevinge
 roevlugt
 roewenschinge
 roeworpinge
 tolcomptoir
 tolhuys
 toikamer

V

Vaddigheyd
 Vademen
 Vaendraeger
 Vaezen
 Vaerschuyt
 Vaertuyg
 Valhoed
 Valsch
 Vangen
 Vastbinden
 Vastenvoadzot
 Vastendag
 Vastgrypen
 Vasthouden
 Vastknoopen
 Vastmaeken
 Vastzetten

Vaststellen
 Vegtschoól
 Vegtenderhand
 Vee, *beeſten*
 Veedief
 Veebewaerder
 Veel, *menigte*
 Veéle, *vioól*
 Veéltyds
 Veérgeld
 Veérschuyt
 Veérmecſter
 Veldakker;
 Veldajuyñ
 Veldgodinne
 Veldkoets
 Veldoverſten
 Veldſlag
 Veldſlang
 verbeélden
 Verbeteren
 Verbitteren
 Verblindheden
 Verbolgendheyd
 Verbonden
 Verbondteeken
 Verbrandbaer
 Vercieringe
 Verdedigſchrift
 Verdeelbaerheyd
 Verwoeft
 Verdigten
 Verdienſten
 Verdobbeleñ

Verdoemelykheyd
 Verdoóld
 Verdraegzaemheyd
 Verduldiglijk
 Verdwaefdheyd
 Verdwelmd
 Verdwynen
 Veréenigde
 Vereyffchinge
 Verfoeyelijkheden
 Verfoeyinge
 Vergaederinge
 Vergaderplaets
 Vergaenbaerñ
 Vergankelijkhed
 Vergezelfſchappen
 Vergeétendheyd
 Vergietinge
 Vergoeden
 Vergrootglas
 Vergrootinge
 Verguldsel
 Verhaelinge
 Verhandelinge
 Verharden
 Verheerlijkt
 Verheffinge
 Verhinderen
 Verhoeden
 Verholendheden
 Verhuyzinge
 Verjuysbeziën
 Verkeerberd
 Verkensſlagter

Verkleedinge	vernufftheyd
Verklynen	verongelijken
Verkondinge	veronweerdigen
Verkoopinge	veroordeeld
Verkortinge	verouderd
Verkroekinge	verreziender
Verkryginge	verzendbrief
Verlaetendheyd	verzoenoffer
Verlangen	verzuymelijkheyd
Verlekkerd	verwagtinge
Verlegendheyd	verwarminge
Verlegginge	verweerschrift
Verlettinge	verwinbaer
Verleydinge	verwinnaer
Verligtinge	verwinninge
Verlievinge	verwinster
Verloochenae	verwoedheyd
Verlotten	verwoefing
Verloffing	vierhoekig
Vermaekelijkheyd	vierkantig
Vermaeninge	vingerhoed
Vermagerd	vingeren
Vermaledydinge	vischdag
Vermeerdering	viffchen
Vermelawen	vischmerkt
Vermenigvuldings	vischvangst
Vermoeden	vlamverwig
Vermoeydheyd	vlasbaerd
Vermoeyelykt	vlasheekelaereff
Vernagelinge	vlasmerkt
Vernauwinge	vleddermuys
Vernederinge	vliegen
Vernependheyd	vliegevang
Vernieuwd	vlierbeziën

vboy, luyt
 voedster
 voddeman
 voetbank
 voetboóg
 voetganger
 voetree
 voetval
 vogelaer
 vogelzang
 volop
 volmolen
 vondeling
 vonksken
 voógd
 voórdeure
 voórhangfel
 vorberd
 voórkamer
 voórboóde
 voórschood
 voórzienigheden
 vreedzaam
 vreedzaamig
 voórzigtigheyd
 vreesagtigheyd
 vrindschap
 vrouwmensch
 vrouwpersoon
 vryagie
 vuer
 vuerbal
 vuerbrand

Woórdenschat.

vuerpyl
 vuerllag
 vuersteen
 vuertang
 vuerwerk
 vyandschap

U

Uregaens
 Urewerk
 Uytademen
 Uytblaeringe
 Uyteyffchinge
 Uytgang
 Uytgeef
 Uytgelezendheyd
 Uytgetrektheyd
 Uythangberd
 Uythiffchen
 Uytnemendheyd
 Uytverkoren
 Uytwondigheyd
 Uytzinnig
 Uytwortelen

W

Waegtongsken
 Waerschynelykheyd
 Wagenpeerd
 Waschvrouw
 Waschmaeker
 Wateraftappinge
 Waterbad
 Watervloed
 Waterhond
 Waterhinne

waterfnep
 wedereyffchen
 wederkoómen
 wedergalringe
 wederhelst
 wedermin
 weég lchael
 weék
 week
 weekweér
 weélde
 weemoedigheyd
 Weérd, *weérdig*
 Weérdigheden
 Weere
 Weérd
 Weérdinne
 Weérgaloos
 Weérlicht
 Weérzang
 Weérwolf
 Weérmuys
 Wees, *weez*
 Weeshuys
 Weét
 weéger
 wegganger
 wegjaegen
 wegwerpen
 wegwyzer
 welgelegen
 welgezeten
 wereldbeschryver
 wereldbol

wed, *wedden*
 weth, *magistraet*
 wet, *een mes wetten*
 wedden
 windbol
 weéver
 weéversgetouw
 wierookvat
 wywater
 wywatervat
 windhond
 windhaes
 windmolen
 winterkraey
 winterich
 wifch
 wiffchen
 wispeltuerigheyd
 wolf
 wolfinne
 wolfsklouw
 woórd
 word
 woórden
 wulpsch
 wulpzigheden
 wulpzigheyd
 wydloopigheyd
 wynazijn
 wynsteeker
 wynflesche
 wyngaerdberg
 wyngaerdstruyk
 wyngaerdblad

wyngaerdrang
 wyngaerdsnydfel
 wyngeld
 wynglas
 wynroomer
 wynhuys
 wynjaer
 wynmaend
 wynkanna
 wynpot
 wynkooper
 wynverkooper
 wynperffinge
 wyften

X

Xaintonge , *provincie*
 Xantunig , *provincie*

Y

Ydelheyd
 Ydelheden
 Ys
 Yfagtig
 Ysdruppel
 Yzerdraed
 Yzerkraemer
 Yzerkens
 Yzermael
 Yzermeder
 Yzerfmid
 Yzerverkooper
 Yzerwerk
 Yfland
 Yflander
 Yspat

Yffcholle
 Yffel , *Yfregen*
 Ysvogel

Z

zabberagtig
 zabberaer
 zabberen
 zagtijens
 Zagtmoedigheyd
 Zakdraeger
 zadelpoord
 Zaeg
 Zaegen
 Zaeger
 Zaegmeel
 Zaegmolen
 Zaligmaekinge
 Zandagtig
 Zandbak
 Zandberg
 Zandoosken
 Zandkoker
 zandlooper
 zandplaet
 zang
 zangereffe
 zangster , zingster
 zanggodinne
 zangmeester
 zeepagtig
 zeepeerd
 zeerooverschip
 zeefch
 zeerots

zeeftang	Zielmiffen
zeebrand	Zielverkooper
zeevaerder	Zirikzee <i>ftad</i>
zeevifch	Zilverdraed
zeewolf	Zilvermid
zeylbaer	Zinnebeëld
zeylboom	Zinryk
zeylsteen	Zitdag
zeylværdig	Zomervrugten
zeeërm	Zondags
zeebraeffem	Zonneschyn
zeecompas	Zonnewyzerskonft
zeedier	Zoöl
zeeëngte	Zopeéter
zeegat	Zwaerhoofdigheid
zeegodinne	Zwaluwe
zeehaeven	zweédich
zeehond	zweét
zeelandfche	zweérd
zeeleeuw	zweet
zeenimph	Zweetgaten
zeemonfter	zweetziekte
zeeoverfte	Zwynshair
zeewagen	Zwemmen
zeep	Zwygen
zeeldraeyer	Zwilen
zeemleérberyding	Zweéven
zeepziederyë	Zwartvaeger
zeepzop	Zwynshoofd
zeldzaemheyd	Zeldzaemheyd
zelfftandigheyd	Zedelefte
Zenuwagtig	Zwitzerlan
Zenuwloos	Zot
Zielbraecken	Zotinne

zutphen *stad*
 zullen
 zuyd
 zuydoost

zuydwaerts
 zuydwest
 zyde
 zydelings

B E M E R K T.

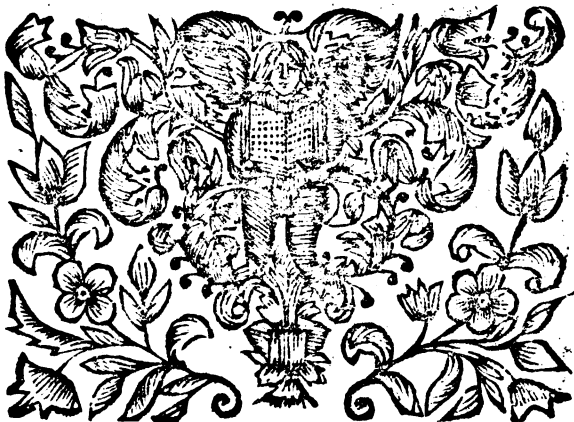
AL is 't dat op d'een plaats meer de Divisie op schydtteekens van woorden afgeteekent staen als op d'andere, daer is wynig aengelegen, ik vermýd dat zoo veel het mogelijk is, om dat het maer veragtert in 't schryven, ende eerder aen een gebrogt is zonder de Divisie; by voorbeeld: *oogscheel* en *oog-scheel*, *oorblaester* en *oor-blaester*, de meeste Auteurs schryven het meest aen malkanderen, als *suykerpot* en *suyker-pot* is beyde goed, al hoe wel dit beteekent eenen *pot* om het suiker in te doen. Maer *oorlogs-godinne* nevens meer andere schynen meer de Divisie noodig te hebben, en een gespleete woord te zijn, als meer magt hebbende vo'r twee woorden, beteekenende *godinne van den oorlog*; of *des oorlogs*, nochtans die de Divisie in meerdere andere woorden willen gebruyken zullen daerom niet qualijk schryven, alzo den eenen schryver daer van meer in gebruyk is als den anderen.

Aengaende de Participia of *supina*: als ik *doodde* voór *doodede*, *antwoórde* voór *antwoórdede*, *wagte* voór *wagtede*, ik *heyde* na den adem, voór ik *hséz* na den adem. Ik *mydde* my, voór ik *meéd* my, ik *kleeede* my, voór ik *kleedede* my, ik *blaefde* voór ik *bliés*, &c. Daer zal ik de geleerdste over hooren re lekavelen, ende zal my vervoegen na de meeste gevoelens, zonder dat ik dat infand wil opdrin-

gen: wilt men het niet gebruyken, het zal evenwel eenige aendagtigheyd of aenmerkinge geeven aen goede oordeelen. Ook neemt in aendagt dat'er in onze taele verschyde woorden gevonden worden die maer op een manier van schryven kunnen bestaen, nochtans verscheyde beteekeningen maeken als ik *dood* het geen een Verbum is. En de *dood* is ons naekende, diergelijke kunnen niet anders als uyt den zin bevat worden.

Ook heb ik gezien dat'er in deezen Boek hier of daer doór 't miszien in 't drukken, staet *breken* voór *breeken*, *overlezen* voór *overlaezen*, *loven* voór *loóven*, *geven* voór *geéven*, 't geen met twee (*ee*) moet zijn om dat men zegt *breekt*, maer niet *brekt*, *loéft* maer niet *loft*, *geéft* maer niet *gest*.

Ook zyn'er woorden de welke verschyde gescreéven worden als *lagchen*; *lachchen* en *lachgen*; *ligchaem* en *lichchaem*, sommige schryven ook *lichgaem*, en *lichaem*, maer dit laetste is in de oude boeken meerder te vinden.

WOORDEN-SCHAT,
OFTE
LETTER-KONST,
IN TWEE DEELEN,

Inhoudende verscheide Gebastardeerde oft Ver-
valschte woorden in onze Nederlandsche Tac-
le (tot nadeel der zelve) veel in gebruyk ,
Nut voór die de zelve spreekende , daer
van den eygendom geérne zoude weeten
opgesteld volgens A. B C.

DOOR J. D. V.

TWEEDEN DEEL
DERDEN DRUK.

T' A N T W E R P E N .
By GERARDUS BERBIE , woonende in de
Israëlietstraet by de Borze 1767.

MET PRIVILEGIE.

A bominabel *grouwelyk*,
grouwzaam, *vlyk*
Abonda *te overvloedigheyd*
Abolutie, *ontslaeging*
Abftinentie, *onthoudi*
Abuteren, *misgrypen*
Accableren, *verdrücken*
Accent, *geluydteeken* *uyt-*
ſpraak.
Accidentieel, *toevallig*, *by*
toeval, *by geval*
Accommoderen, *byleggen*
Accommodeen, *bereyden*
gereed maeken
Accompagneren, *inmand ge-*
lyden, *vergezelykappen*
Aborderen, *aenranden*.
Accorderen, *soeftaen*
Abbregeren, *verkorten*.
Accourum, *gewoonte*.
Accutoren, *beſchuldigen*
Abfolveren, *ontſaen*
Accuſation, *beſchuldiger*.
Abftinentie, *onthouding*.
Accuſatic, *beſchuldigſter*
Abdiſſ *kloſter voogdeſſe*
Ab, *kloſter voogde*.
Abuſ, *misbruyk*, *misgryp*.
Accademie, *opperſchool*.
Acte, *daed*, *werk*, *of zaak*
Acceptien, *aenneemen*.
Actieve, *wakkerheyd*, *le-*
vendigheyd
Accepteur, *aenneemer*
Addieren, *of rekenen*.
Accident *toeval*.
Administrateur, *bedienaer*,
baſtarder.
Accompagnaten, *vergezely-*
ſchappen.

Administratie, *bedieninge*.
Admirabel, *wonderbaer*:
wonderlyk
Admiratour, *verwonderaer*
Acquiſitie, *verkryging*
Admirati, *verwonderinge*.
Adoraciy, *aenbidders*
Acte, *wakker*, *merkelyk*:
vlyſig, *neerſtig*
Adoreren, *aenbidden*.
Adjouneren, *agvaerden*.
Adreſſeren, *beſtellen*.
Adjouneren, *byvoegen*,
Adres, *opſchriſt*.
Affaire, *beleefd*
Affiren, *handel*, *zaeken*,
dingen
Advocieren, *waerſchouwen*
Affctioeren, *toegenegen*
zyn.
Adoratie, *aenbidding*
Gaff Ciouéit, *toegenegen*
Advertisie, *waerſchouwing*
Geſtilizeert, *bedroefd*, *be-*
arukt.
Advocet, *verdediger*
Agreabel, *arngenaem*.
Affirmatie, *beveſtinge*
Agreement, *lieftalligheyd*.
Affirmeren, *beveſtigen*.
Amable, *minnelyk*.
Algebra, *ſtelregel*
Alieatie, *ontſtietenis*, *ont-*
roering
Altereren, *zig ontſtellen*.
Amasseren, *ophoopen*.
Abimer, *verdelgen*.
Ambidextre, *ſlinks en regss*
evenhandig
Ambassade, *gezandſchap*.

A natureur , liefhebber.
 Ambassadeur , algezant.
 Anoulatie , vernietiging.
 Amends . boete.
 Annuleren , vernietigen
 Amour : z , verliefd.
 Applauderen , toejuvgen.
 Appuieren , steunen
 Anuleren , zig bezig houden
 Architectie , bouwkonst
 Anulatem : at , tyd verdryf
 Argumensatie , twistreden
 Argumenteren , twistredenen
 Anagramma , letter-wis-
 seling.
 Arm é , haârleger.
 Ananie , ontleiding
 Anatomiseren . een isghaem
 ontzitten
 A pergeren besproeyen
 Annieren , aenmoedigen.
 Annotieren , toeichryven
 Annotieren , edelmaken.
 Annonceren , boodschappen
 Annotieren , aenwyzen
 Annotis , aenteekenin g.
 Associarie vergezelschapping
 Associëren vergezelschappen
 Antichambre , voorkamer
 Antologie , sterkykerye.
 Assurance , verzekeringe
 Antiquiteiten , oudbedem-
 der voorgaende eeuwen
 Audace , stoutigheyd
 Audiente , gehoor.
 Apostaat , eenen afgevallen
 van den Godsdienst
 Auditeur , aenhoorder.
 Apostrophe , zeecken van les-
 ter uylaezing.
 Auditione , gehoorplaatse

Apostume , eenen zweër o
 gezwil.
 Augmentatie , vermeerde-
 ringe
 Apparence , waerschyndelyk-
 heyd
 Augmenteren , vermeerderen
 Appellant . beroeper tot boe-
 ger regt
 Appointment , bestemde loon
 Approchsten , nader by
 koömen
 Apropriëren , toeëygenen.
 Archiduchesse , aertshertog-
 ginne
 Archives . bewaerplaets der
 staats-schriften
 Arithmesique , cyfferkonst
 Armeren , wapenen
 Acquiesceren , imand doör
 den kop schietzen
 Ariseren , tegenhouden.
 Arriveren , aenkömen.
 Aspireren , verlangen.
 Assembleren , vergaederen.
 Assigneren , aenwyzzen.
 Assureren , verzekeren
 Attachement , aenkleeving.
 Ataqueren . aenvallen
 Attreieren . aantrekken.
 Attribueren , toeëygenen.
 Avanceren , voorderen
 Avantageus , voorzeelig.
 Aversie , afkeer tegenhet.
 Avestissement , waerschynd-
 winge.
 Auteur , wytvinder.

B

Balanceren , wankelbaer

ofte Letter-konst.

twyffelagtig zijn.
 Banquet, fnyker gebak.
 Baptifatie, dooping
 Barbaar, eenen vreedem
 mensch.
 Baptiferen, doopen.
 Barbaerlyk, vreedelyk.
 Barbaer, onëgtig.
 Barbouilleren, bekladden,
 befmeuren.
 Barriere, draeyboom.
 Beautude, gelukzaligheid.
 Bataille, veldslag.
 Benedictie, zegening zegen
 beneficie, weldaet
 billard, sprokafel.
 benevolentic, goedwillig-
 heyd.
 billet, briefken.
 bibliotheque, boekzael.
 biscuit, befchnijt.
 bybel, verbcuabook.
 blameren, verfmaccaen eer-
 fchenden
 blame, eerschending fmaed.
 bloquade, berenning.
 blasp hemateur, lafteraer.
 bombardieren, befchieten.
 blasphemeren, lafteren.
 brafiet, ermketen
 bombe, brandkogel.
 briviteyt, korsbejd.
 brouilleren, verwerren.
 brutque, ftuer haeflig bars,
 oploopig.

C

Cachot, een donker hol,
 gevangenisfe.
 Cujavre, een dood lichaem,

Caducue, oud, zwak. af-
 gegaen.
 Caution, vervallen.
 Canaille, het grouw, 's ge-
 fpiys, 's fchuisjm van volk
 Cacheteren, zegelen
 Canoneren, befchieten met
 grof gefchus
 Catechique, befcheijdelijk,
 behoorlijk, wel gefchiks
 Cathedrale, hoofdkerk
 Cautie, borgfoga
 Courtonneren, veer imand
 borg blijven
 Ceremonie, dienftpleëging.
 Cefferen, ophouden
 Chagrin, verdriet.
 Chagrineren, verarietig of
 moeyelijk maeken.
 Chaulatan, eenen quakzalver
 Charmeren, behaeglijk zijn
 bekobren.
 Charme, aerdigheyd.
 Chicanen, bedriegeerijen kra-
 keeling.
 Chicaneur, krakeelmarker.
 Chronologie, eenen tijabe-
 fchryver.
 Circuire, befnyden.
 Circonfereute, ronden om-
 loop omtrek.
 Circumlocutie, omfpraek
 Circonfantie, omftandig-
 heyd.
 Circulatie, omloop.
 Circuieren, omloopen.
 Citadelle, kasteel.
 Citatie, dagvaerding.
 Citeren, dagvaerden,
 Clerc, fchryfknegt.
 Coadjuteur, medehelper.

Woorden-schat

Commande, bevel.
Commanteren, gebieden.
Commodieyt, gemak.
Compagnie, gezelschap
Compagnon, medegezel
Camp-rabel, vergelykelyk
Compareren, vergelijken.
Comoareren, verschijnen,
 vertoonen
Compassie, medelyden me-
 doogendheyl
Compatibel, over een-kou-
 mende.
Co-peér, gevaer, doopheffer
Complexie, gestelsnisse
Compiment, dienstbieding
Complimenteren, groeten.
Complimenter eenen die
 met overtollige beleefdheyl
 lastig is.
Complot, saemen-aenspan-
 ning.
Comportement, gedrag
Condemnatie, verwyzing.
Cont-ssie, belydenisse
Confieren, toebetrouwen
Co-ficatie, verbeurte.
Cont-cutif, agtervolgende.
Consequentie, gevolg
Co-fiderabel, aenmerkelijk
Consideratie, aenmerkinge.
 overdenkinge overweéging
Considereren, overweégen.
 overdenken.
Consoleren, vertroosten.
Consolatie, vertroosting
Consulteren, raedvraegen.
Circumjiciëren, rondom-
 werpen.
Circumspiciëren, rondom-
 zien.

5

Con radictie, tegenzegging
Contradictoire, tegenstry-
 dig. tegenzeeggelyk.
Conventie, overeenkooming
Converlabel, gemeijnzaem
 s'saemenhandeling.
Conversatie, verkeering ge-
 meijnschap.
Conocqueren, beroepen, by-
 eenroepen. vergaderen.
Cordiael, hertelyk.
Correctie, verbetering, be-
 straffing.
Contaginiteyt, bloedver-
 wandschap.
Correspondentie; s'saemen-
 handeling
Corruptie, bederf.
Courage, moed.
Couronneren, kroonen.
Coutume, gewoonte.
Creatuer, schepsel
Crimineel, misdadig.
Critiquur, berisper, betwis-
 ter, dweersdruyer.
Cupido, minnegod.
Curieus nieuwsgierig.
Curiositeyt, nieuwsgierig-
 heijd.
Con r carreren, tegenstree-
 ven.

D

Dangereux, gevaerlyk.
Debarqueren, ontscheepen
Debaucheren, verleiden
Desheriteren, omierven
Deploreren. beweenen
Demembreren, ontsleden.
Dechargeren, onslaedcr.

Declareren, verklaeren
 Decouueren, ontdekken
 Deliberatie, beraeding.
 Delicaet, lekker, goed
 Deïaet, teer, zwak, van
 een teeren aerd.
 Delicie, aengenaemhoyd lek-
 kernyen.
 Delicieux, lekkerlijk.
 Delict, misdaed
 Democritte, joffrouw, juf-
 frauw, joffrouw
 Demophratie, besoening
 Desolokren, bedroeven.
 Detorder, oproering
 Domicilie, vaste woonplaats
 Digent, niet stig.
 Dispositie, gettelensisse
 Diputabel, betwistelijk.
 Disputa, twistreden.
 Disputeren, twistredenen
 Domotie, heerschappye.
 Doteren, bezitten.
 Douir, eerbiedig, gods-
 dienstig
 Dictamen, voorspelling,
 voordigting.
 Diete, eetregel, eetmaet.

E

Echo, wedergalm.
 Egaiëren, verblyden
 Eclatant, uytstrekende.
 Eclatant, glinsterende.
 Electif, verkiezelijk. kies-
 baer.
 Empochement, belesel.
 Electrice, keurvorstinne,
 Electur, keurvorst.

Emplouëren, besteeden be-
 zigen.
 Encouageren aenmoedigen
 Eligibel, keusbaer.
 Entreprencten, onder-
 neemen
 Equivalent, gelij wêrdig.
 Equivoque, doboelzinnig
 Ergo, zoo dan
 Embarras, moeyelijkheid,
 moeyte
 Embarrasseren, belemmeren
 moeyte aendoen.
 Embrasseren, ombelzen.
 Embrateren in brand sté-
 ken, in vlam zetten.
 Eriger, opregien.
 Echappieren, ontsnappen
 Echappade, ontsnapping
 Echauffieren, verwarmen,
 verhitten.
 Eclaircissement, verklaering
 Engagement, verbinding
 Escorteren, gelyden.
 Envoié, afgezant.
 Excommuniceren, bannen
 Estimeren, waerding
 Executoriael, verrigtelijk.
 uytigtelijk. uytvoerlijk,
 Emeën, waerden.
 Exneriteren, ontèren.
 Exciteren, verwekken.
 Exorbitantie, uytsporigheyd
 Explicatie, uytlegginge-
 Expliceren, uytleggen.
 Experimenteren, ondervin-
 den.
 Extremitèyt, uysterse, uy-
 tersten nood.
 Exterminatie, uytroeying
 Extraheren, uytstreken.

Extraordinar's , ongemeen ,
 buiten gewoonte.
 Extrazant , nijtsporig.
 Extravaganantie , nijtsporig-
 heijd
 Extrême , nijtsterfe.

F

Fabel . vercietsel
 Fabriqueren , maeken
 Fabuleux . bezwelaagtig
 Facile , gemakkelijk
 Faciliteren . verligten.
 Factie . saemenroezing
 Fallaris , valschaerd , bedrie-
 ger.
 Falsificatie , vervalsching
 Falsificeren , vervalschen.
 Familiaal , gemeenzamen.
 Familiariteit , gemeenzamen-
 heijd
 Familie , huysgezin.
 Fantasie . eygenzinnigheijd
 zwerfgedagten.
 Fantome , spook.
 Facheren , quaed maeken .
 quellen.
 Fatidicus , verdrieteg , moey-
 lijk.
 Fatigue , vermoeijdeheijd.
 Fatigueren , vermoeijen
 Fatigabel , vermoeijbaer.
 Fatsoen , gestelte , gedaente,
 vorm
 Fatsoeneren , vormen , ge-
 steltenis geeven
 Faute , gebrek
 Favoriteren , begunstigen.
 Favoriteur , begunstiger.

Favoriet , gusselling.
 Fecond , vrugbaer
 Feconditeit , vrugbaerheijd
 Felicitatie . gelukwenschinge.
 Feminin . vrouwelijk.
 Ferme , vast , bondig.
 Feril , vrugbaer
 Fertilitieit , vrugbaerheijd.
 Fiancie betrouwingen , betrou-
 welijkheijd
 Fiat , dat bez geschiede
 Fidel , getrouw.
 Fideliteit , getrouwheijd.
 Fiëren . betrouwen
 Figuraat . beeldgewijs.
 Figure , af beeldjel . verbee-
 ding.
 Figureren , afbeelden , ver-
 beelden.
 Fin , eynde.
 Financ , eyndig , nijtflag
 Financielijk , eijdelijk
 Financier , schatmeester ,
 penningmeester.
 Finantie , inwouste , sebas-
 kiste des Konings
 Fineffe , looheijd , list
 Finissieren , eyndigen
 Firmament , bemelwelf ,
 sterrenhemel
 Fiscael , standsregtvoorde-
 raer
 Fistule , Eettho'te , Fissel
 Franc . vrij . stout
 Franquieren . bevrijden
 Flambeau , fakkel
 Flateren , pluimstrijken ,
 vlijen
 Flaterie , vlijerij
 Flexible , buigzaam

Fleurist, bloemist
 Flegm, (nos. slijm
 Flsgmatique, slijmerig
 Flerecyn, jigt, levenszugt
 Fleur, bloem
 Fletrir, verslizen
 Fluër, vloeijen
 Fluxuuz, vloeijing
 Fluide, vloeiend
 Folie, malligheijd, zottig-
 heijd
 Fondament, grondstuk,
 grondvest
 Fondamenteel, bondig gron-
 dig
 Fondateur, stigter
 Fondatic, stigtinge
 Fons, grond
 Force, geweld, magt
 Fortiten, overweldigen
 Formaliteren, stooren
 Formeël, ganschelijk
 Formeren, maeken, gedaen-
 te geëven
 Force, sterkte
 Fortificeren, versterken
 Fortitale, sterkheijd
 Fortuit, avontuerlijck, ge-
 vallijk
 Fortune, geluk
 Foule, gedrang
 Fouriersu, leveren
 Fouruissement, levering
 Fourage, voeder
 Fouragier, bestelmeeſter
 Factie, breeking
 Fraïeur, schrik
 Fraude; fraude, bedrog
 Frauduleux, bedriegelijk
 Frequent, veelvuldig, dik,
 wils

Frequentatie, bewandeling,
 handel, wandel
 Frequenteren, bywoonen,
 bewandelen
 Friteren, krollen
 Frontieren, grenzen
 Frontispice, voorgevel
 Fructueux, vrugibaer
 Fruitre, te vergeefs
 Frustreren, berooven
 Fuzitif, vlugtig
 Functie, ampt, bediening
 Fondament, grond
 Fondamenteel grondelijk,
 gegrondest
 Fondatie, vastzetting, stig-
 ting
 Fondateur, grondlegger, stig-
 ser
 Fonderen, stigten
 Fureur, razernije
 Furieux, anl. razende, wyl-
 zinnig
 Furur, toekomst

G

Gagie, buergeld, loon, loon-
 geld
 Gaillard, vrolijk, lustig, een-
 smack
 Galant, vrijer, minnaer
 Galant, aerdig, bevallijk,
 wel, emanierd, wel-ge-
 maekt, fracy
 Galioen, oorlogs en koopvaer-
 dije-schip
 Galop, den flap van een loo-
 pend getrd

Galopsren, *bes sterk loopen van een peerd.*
 Garantie, *bevryden, borge, vrywaering.*
 Garanderen, *bevryding, borg blyven.*
 Garde, *wagt: bewaering, lyswagt.*
 Garderen, *bewaeren, gadeslaen.*
 Garderobe, *kleerkas.*
 Garnieren, *stofferen, verciëren.*
 Gauieren, *verblyden tot Zijn voornemen geraken*
 Geaffectéert, *gemackiemaniëren, op jepronkt.*
 Geassisteert, *geholpen, bygestaen.*
 G. corrigéert, *verbetert.*
 Gendarmes, *ruyzersbende des konings, zwaer gewapende ruyzers.*
 Gendarmelic, *krygvolk, zwaer gewapend oorlogsvolk.*
 Genealogie, *geslagtafel, afkomst.*
 Génil, *geestig, aerdig.*
 Génileté, *aerdigheyd*
 Geographie, *aerdbeschryving.*
 Gometrie, *landmeeskunst.*
 Gesticuleren, *boetse bedryven.*
 Glorieren, *roemen.*
 Glorieus, *hoogmoedig.*
 Gourmandie, *gultzigheyd.*
 Gouvernante, *bestierster.*
 Gouverneren, *bestieren.*
 Gouverneur, *bestierder*

Grammatica, *letter konst, spraek-konst*
 Grammatic, *letterkondigen, spraekkondigen.*
 Grandesse, *grandeur, grootheyd, groorsheid*
 Gratie, *genaede, dankzegging.*
 Gratieux, *bevallijk, liefzallig*
 Gratificatie, *dienstbewys, begunstinge.*
 Gratitude, *dankbaerheid*
 Gratulatie, *gelukwensching*
 Gratulieren, *gelukwenschen.*
 Gravaison, *bezwaernis*
 Graveren, *aggraveren, hesen, bezwaeren, belacden.*
 Graviteyt, *deftigheijd*
 Gressie, *schryfkamer*
 Gubernatie, *bestiering*
 Gubernatur, *bestierder*
 Gouverneer, *bestieren*
 Guide, *leydsman.*

H

Habitabel, *hewoonbaer*
 Habitatie, *wooning,*
 Habituaric, *wooning, gewenning.*
 Habitude, *gewoonte.*
 Habituéren, *gewennen*
 Harangue, *verzoogredenen.*
 Harangueren, *redevoeren*
 Harangueur, *redemaer*
 Hazard, *los, kans, goral.*
 Hazarderen, *wagen*
 Heraut, *wapendaegeer, wapenbeer.*
 Heritieren, *erven.*

Hereditair . ervelyk
Heritier , erfgenaem
Heremyt , kluizenae
Heremitagie , kluuze
Heresie , kettery
Heretique , kettersch.
Heritagie , erfgoe , erfdeel.
Helaas , Eylaes , arb
Heroïque , helddaedig
Heureux , gelukkig
Hipocri , ſchynheyligen
Hipocrisie , ſchynheylig eyd
Homicide , doodſlag , moord
Honneur . eer.
Honorabel , eerlyk
Honoreren , eeren
Horologie , uerwerk
Horreur , averſie , ſchrik ,
afkeer.
Horribel , ſchrikkelyk.
Hortatie , aenwakkering
Horteren , aenwakkeren
Holpes , berbergier
Holytael , galybays
Hôte , berbergbaes , woerd
Humain , menſchelyk
Humaniteyt , menſcheyd.
Humble , nedrag , oorneedig
Humeur , aerd , inborſt.
Humie , vegtig
Humiditeyt , vogtigheyd
Humiliatie , vernedering.
Humiliëren , vernederen
Humiliteyt . nedrigheyd oot-
moedigheyd.
Hydroposie , waterzugt.
Hymne , lofzang.
Hypocriſie , veynzing . ſchyn-
heyligheijd.
Hypocque , onderpand ,

land , tegenpand.
Hypotequaire . onderpand
ſiellen , verbirde

I

Idiot , eenen onweétende , weés
nies . ongeleerden.
Idole . afgod , beëld.
Idolatrie , afguderye
Ignominie , ſchandvlek . eer
ſchending.
Ignominieux , ſchandelijk ,
ſmaedelijk.
Ignorant , onweétende
Ignorantie , onweétendheijd.
Ignoreren , onkonatig zyn
nies weésen.
Illegitime , onwettelyk-
heijd.
Illegitime , onwettelyk.
Illicitateyt , onmilddadig-
heijd.
Illicite . ongeoorlofd.
Illuſtriſſime . doórlugtigſten
Illuderen , beſpotten , begny-
chezen , nyzlaghen.
Illuminatie , verlichting.
Illumineren , verlichten,
Illuſie , bedrog , begnycheling.
Illutoir , beſpottelyk.
Illuſtratie , verlichting.
Illuſtre , doórlugtig , edel ,
luysterlyk , vermaerd
Illuſtriſſime , doórlugtiſte
Image , beëld . afbeëldſel.
Imaginabel , imaginair ,
inbeëldelyk.

Imaginatie , inbeëlding
 Imagineren , inbeëlden
 Imbecil , kragteloos
 Imbeciliteyt , kragteloosheyd.
 Infuctuux , onvrugbaer.
 Infusie . instorting
 Imitabel naervolgelijk
 Imitateur naervolger naboes-
 zer.
 Imitatie , naervolging
 Imiteren , naervolgen
 Invoqueren , aenroepen.
 Immemoriael ongedenkbaer
 Immobile , onberoerbaer
 Immoderati , unmaestigheyd.
 Immodest , onzedig
 Immodestie , onzedigheyd.
 Immoleren , opofferen
 Immola is , opofferinge
 Immortaliseren , onsterve-
 lijk maeken.
 Immortaliteyt , onstervelijk-
 heyd
 Immortel , onstervelijk.
 Immuable , onroerbaer
 Inmutabel , onveranderlijk
 Inmutabiliteyt , onveran-
 derlijkheyd
 Impariteyt , onevenheyd
 Impassibel , onlijdz.aem, on-
 verdraegbaer . ongedoog-
 zaem.
 Impacient , onlijdz.aem, on-
 verduldig.
 Impatiensie , onlijdz.aem-
 heyd , onverduldigheyd
 Impediëren , belotten
 Impediment , belesfel.
 Imponerabel , outoördrin-
 gelijk.
 Imperceptibel , ongevoelig

lijk , dat men niet gewaer
 word
 Imperfect , onvolmaekt
 Imperfectie . onvolmaekte-
 heyd.
 Imperiael , Keyzerlijk
 Impertinent , onbehoorlijk ,
 ongeschikt.
 Impertinentie , onbehoorlijk-
 heyd , ongeschiktbeyd
 Impetuositteyt , heftigheyd.
 Imploreren , smeeken , oos-
 moelijk bidden.
 Insupportabel , onlydelijk ,
 onverdraeglijk.
 Intolerabel , ongedoogzaem
 onvordraeglijk.
 Important , gewichtig
 Importantie , belang . gewig-
 tigheid.
 Importun , onbeschofs , over-
 lastig.
 Importuneren , overlasten ,
 lastig zyn.
 Importuniteyt , overlast ,
 moeyelijktijd.
 Impossible , onmogelijk
 Impossibiliteyt , onmogelijk-
 heyd
 Imposteur , bedrieger.
 Importun , onmagtig , ge-
 raekt
 Impenabel , onkrygetijk .
 onneemelijk
 Invincibel , onwinbaer
 Impressie , indruk.
 Imprimeren . Drukken ,
 Prinzen
 Improbabel , onbewysbaer.
 Imprudent , onvoorzigtig
 Imprudentie , onvoorzigtig-

beyd.
 Impudent, onbeschaemd
 Impudentie, onbeschaemd-
 beyd
 Impudie, onkuys, onschae-
 melijk, oneerbaer.
 Impudiciteyt, onkuysheyd
 oneerbaerheyd
 Impugnator, bestryder,
 bevegter.
 Impugneren, bevegten
 Impuissant, onmagtig, krag-
 zeloos.
 Impunibel, onstrafbaer.
 Impuni, ongestraft.
 Inadvertentie, onverwisttin-
 ge.
 Inartificiael, onkonstig
 Incapabel, onbequaem
 Incarceratie, gevangenis,
 gevangen zittē.
 Incarcereren, kerkeren,
 gevangen zettē.
 In arduo, rood, hoogrood
 Incertain, onzeker
 Incertitude, onzekerheijd.
 Incitatie, aenporring, op-
 hitzing, verwekking
 Inciteren, aenporren, ver-
 wekken.
 Incivil, onbeleëfd
 Incivilliteyt, onbeleëfdheyd.
 Inclination, genegenheyd.
 toevalligheyd.
 Inclineren, genegen zijn,
 wygen, hellen, toevallen.
 Incluseren, insluizen.
 Inclusie, insluiting.
 Inclusif, insluitend
 Incommoderen, veronge-
 makken.

Incommoditeyt, ongemak.
 Incomperabel, onvergelyke-
 lijk
 Incompleet, volkoomen.
 Incomprehensibel, onbe-
 grypelijk
 Incomprehensibiliteyt, on-
 begrypelijkheijd.
 Inconstantie, onstantvastig-
 heijd
 Incorporéel onligchaemelijk
 Incorrect, onverbeterd, ge-
 breklijk,
 Incorrectib. l. onverbeterlijk.
 Incurabil, onbedervelyk
 Incredul, ongeloovig
 Increculiteyt, ongeloovig-
 heyd.
 Inculpabel, onpligtig
 Incurabel, ongeneeslyk
 Independent, onafhankelijk.
 Independentie, onafhange-
 lijkheijd.
 Index, aenwijzer.
 Indictie, aenzegging
 Indifferen, onverschijdelijk.
 Indifferentie, onverschillig-
 heijd.
 Indispositie, onpastijkheijd.
 Indocile, onleerzaam
 Indociliteyt, onleerzaam-
 heijd.
 Indubital, ontwyffelbaer
 Industrie, vernuftheijd
 Industrieux, vernuftig
 Inégael, onëffen.
 Inégalité, ongelijkheyd,
 onëffenheyd.
 Inévitabel, onwaerdeërbaer
 Inévitabel, onvermijdelijk.
 Inéculabel, onverschoonlijk

onverschoonbaer
 Inexorabel, *onverbiddelejk.*
 Inexplicabel, *onuytleggelijk*
 Infam, *éer'loos*
 Infaillible, *onfijlbaer*
 Infillibilyt, *onfijlbaer-
 heyd*
 Infameren, *schandvlecken.*
 Infamie, *schandvlek. eer-
 rooving.*
 Infanterie, *voetvolk,*
 Infecteren, *besmatten,*
 Infectie, *besmetting*
 Infernal, *helsch.*
 Inferieur, *leeger, minder.*
 Inferioireyt, *leegerheyd.*
 Infertil, *onvrugbaer.*
 Infisal, *entrouwig.*
 Infideliteyt, *ongetrouwig-
 heyd.*
 Inflammie, *ontsteeking.*
 Inflameren, *ontsteeken*
 Inflexibel, *onbuiggelijk.*
 Influëntie, *invloeying*
 Inflaëren, *invloeyen*
 Informatie, *kondschap, on-
 derrigting.*
 Informeren, *berigten.*
 Infortun, *ongeluk.*
 Infrangibel, *onbrekelyk.*
 Ingenieux, *verstandig*
 Ingratitude, *ondankbaerheijd*
 Ingrederen, *intreedden*
 Ingressie, *ingang.*
 Inhabit, *onbequaem*
 Inhabilyt, *onbequaemheijd*
 Inhumain, *onmenschelyk*
 Inhumaniteyt, *onmensche-
 lykheijd.*
 Inimie, *vijandschap*
 Inimitabel, *onnaervolggelyk.*

Injunctie, *invoeving*
 Injurie, *laster; onregt*
 Injuriëren, *lasteren, onregt
 doen.*
 Injurieux, *lasterlyk.*
 Injuste, *onregtveêrdig.*
 Injustitie, *onregtveêrdigheijd*
 Innavigabel, *onbevaerlyk.
 onbezeylbaer.*
 Innocent, *onnoozel.*
 Innocentie, *onnoozelheijd.*
 Innovatie, *vernieuwing*
 Innumerabel, *ontelbaer. on-
 tallig.*
 Innumerabiliteyt, *ontelbaer-
 heijd.*
 Inobediënt, *longehoorzæm.*
 Inobediëntie, *ongehoor-
 zæmheijd.*
 Inonderen, *overvloeijen*
 Inondatie, *overvloeijing.*
 Inquiëterne, *onrusten*
 Inquiëtude, *onrustig, onrust*
 Insuperabel, *onverzaedelyk.*
 Inscriberen, *inschryven.*
 Inscriptie, *inschryving*
 Insensibel, *ongevoelyk*
 Inseparabel, *onschijdelijk.*
 Insinuëren, *verwittigen, ver-
 kondigen.*
 Insinuant, *waerschouwing.*
 Insolent, *moetwillig. onge-
 regeid.*
 Intolantie, *moetwilligheijd.
 baldaedigheijd.*
 Inspiratie, *ingeëving*
 Inspireren, *ingeëven, inblæ-
 zen.*
 Instabel, *wankelbaer.*
 Instructie, *onderrigting.*
 Instruëren, *onderrigten*

Intelligentie, kondschap,
verftandbaerheid, eendragt
Intelligibel, *verftaenbaer.*
Intemperant *onmaetigheid*
Intentie, *mijning*
Interdiceren, *verbieden*
Interdictie, *verbod.*
Intrest, *voordeel.*
Interieur, *inwendig*
Interlocutie, *tuffchenfpraek.*
Interloqueren, *tuffchen-
 fpécen.*
Interrogatie, *ondervraeging.*
Interrogatoria *vraegftukken*
Interrogeren, *o dervraegen*
Intractabel, *onhardelbaer.*
Introductie, *inlijding*
Inutil, *onnut, onnoodig.*
Inutiliteit, *onnuttigheid*
Invaliditeit *onkrachtigheid*
onferktheid vragzeloosheid
Invariabel, *onveranderlijk.*
Invasie, *aenval, inval*
Inventeren, *uytvinden*
Inventeur, *uytvinder*
Invisibel, *onzienbaer*
Inviteren, *nooden-*
Ironie, *fchimpreden, fpor-
 ternye,*
Ironifch, *fchimpig,*
Irrationabel, *onredelijk*
Irreconciliabel, *onverzoen-
 lijk.*
Irreparabel, *onvergoedelijk.*
onherftellijk.
Irreverentie, *oneerbiedig-
 heid.*
Irrevocabel, *onwederroepe-
 lijk.*
Irrideren, *belagchen. be-
 fspotten. uylagchen.*

Irritatie, *terging.*
Irriteren, *tergen.*
Iffie, *uytgang.*
Jaloufie, *minnenijd, erg-
 waen.*
Jaloux, *minnenijdig*
Jure, *regter*
Jug. m. n., *oordeel.*
Jugeren, *oordeelen.*
Jointure, *gevrigt.*
Jungeren, *voegen.*
Jurament, *redzweéring.*
Jurereu, *zweéren.*
Jurist, *regtsgeleerden*
Jurisprudence, *regtsge-
 leerdheid.*
Justificatie, *regtveérdighe-
 kinge.*
Justificeren, *regtveérdigen*
Justitie, *regtveérdigheid*
Justicien, *regt doen*

L

Lambiffieren, *bewelven.*
Lamentatie, *gekerm.*
Lamenteren, *karmen .
 jammeren*
Lancet, *laeylicm.*
Larderen, *doorfpekken.*
Large, *breed.*
Lache, *lafhertig.*
Lauderen, *prijzen, loven.*
Lavoir, *wafchvat.*
Lecteur, *leézer.*
Lecture, *leezing.*
Légitimatie, *bewettiging .
 wetzigmseking.*
Légitimeren, *bewettigen .*

wettig maeken
 Leergie, slaep zugt, slaep-
 ziekte.
 Liber, vry.
 Libiracl, mild.
 Liberaliteyt, mildheijd
 Libérateur, verlosser.
 Liberteyt, vrijheijd.
 Libertin, vrijgeest
 Licentie óorlof, verlof.
 Lioie, streep.
 Liniëren, afstreepen.
 Liquidatie, afrekening. ef-
 fening.
 Liquide, blykelijk, effen,
 klaer.
 Liquideren, effenen. afre-
 kenen.
 Locutie, spreking.
 Cogement, wooning.
 Logéren, herbergen.
 Longueur, langhejd
 Longitude, lengde.
 Lumineux, helder, verlich-
 tende.
 Luxurie, onkuishejd, wulps-
 hejd.

M

Madame, mevrouw.
 Megazy, pakhuys.
 Magic, sooverkonst
 Magister, meester.
 Maitrise, meesterschap
 Magistrat, overhejd. over-
 heer.
 Magistratur, overhejdsamps
 Magnanime, rooimoedig.

edelmoedig.
 Magnificentie, grootdaedig-
 heyd, pragt.
 Magnifique, grootdaedig.
 grootich.
 Mainieren, handbaeren.
 beschermen.
 Malcontentement, ongenoe-
 ging.
 Malediceren, vloeken quaed-
 spreken.
 Maledictis, vervloeking
 Malevolent, quaedwillig.
 Malevolentie, quaedwillig-
 heyd.
 Malheur, ongeval, ongeluk.
 Malheureux, ongelukkig
 Maudit, martelaer.
 Martire, martelaerschap,
 Malitie, booshejd. quaed-
 willighejd.
 Malicieux, quaedwillig.
 Maligniteyt, boos aerdighejd
 Malplaisant, onvermaekelijc
 Mandat, bevel.
 Manifest, openbaer.
 Manifestatie, openbaering
 Manifesteren, openbaeren.
 Manna, hemels brood.
 Marquement, ontbrekking
 Manqueren, ontbreken.
 Manu-ét, zagmoedig
 Manu-étie, zagmoedighejd
 Manucript, handschrift
 Marquille, koppelaersier
 Marquereau, koppelaer
 Marchand, koopman.
 Marchanderen, dingen be-
 dingen.
 Marcheren, ryzen, voord-
 gaen.

Marschal, veldoversten, maerschalk.
Marque, teeken.
Marqueren, teekenen.
Malculin, mannelijk.
Malqueren, vermommen, mommen
Materie stof.
Maternel, moederlijk.
Mathematicus - myskonstenaar.
Mediateur, middelaer
Medicament, geneesmiddel, geneeskruid.
Medicyner, geneesmiddelen.
Mediocre, middelmaetig, middelbaar.
Mediocriteyt, middelbaarheyd.
Melancolie, zwaermoechtigheyd.
Meloüeux, zoetluydig.
Membrum, lid
Memorabel, gedenkweerdig
Memorial, gedenkstuk.
Memorie, geheugenis, gedenkenis
Menace, drygement.
Menacren, drygen.
Menage, huysbonding.
Mentie, melding. gewag
Men ioneren, melden.
Marchandise, koopmanschap koophandel.
Merite, verdiensten
Meriteren, verdienen
Merveille, wonder.
Merveilleux, wonderbaar.
Mechant, snoed, erg quaed,
Mecontent, onvergenoegd, misnoegd.

Mecontentement, ongenoegzaemheyd. misnoeging.
Mecontenteren, misnoegen.
Message, boodschap.
Messagier, b. de
Messias, Zaligmaeker, gezalfden
Metamorphose, hervorming gedaente verandering.
Metamorphoseren, hervormen, herscheppen in een ander gedaente.
Metamorphosement, verbloemelijk eenen onvergindlijken zin
Methode, manier, bewijs.
Mignon, lievelijk.
Militair, oorlogman
Militie, krijgsvolk
Minoriteyt, minderjaerigheid.
Mirakel, wonder werk
Mirakuleux, wonderbaarlijk
Miserabel, ellendig
Misericorde, barmhertighejt
Misericordieux barmhertig
Miserie, ellende.
Missive, zendbrief
Mistrie, verborgendheijd. geheim
Mobil, roerlijk, beweéglijk
Mobilitteyt, roerlijchejd
Model, voo. beeld. bewerp. teekening
Moderateur, middelaer
Moderatie, b. middeling
Modereren, b. middelen
Modest, zedig
Modestie, zedigheyd
Modificatie, maetiging, b. middeling

Modificeren, maetigen
 Molestatione, quelling
 Molefteren, quellen, over-
 lasten, moeyelijk vallen
 Molestie, overlast lastigheyd
 Moment, oogenblik
 Mornus (spoor), nydiger
 Moanica, vorst
 Monture, kleedzel
 Morael, zedeleer
 Mortaliteit, sterfelijckheyd
 Mortel, doodelijk, sterfelijk
 Mutilache, knevel
 Multiplicatie, vermenigvul-
 diging
 Multipliceren, vermenigval-
 digen
 Multitude, menigte
 Murus, ampt
 Murmuratio, knorring mor-
 ring
 Murmureren, knorren, mor-
 ren
 Musquetier, busfschietcr

N

Natis, volk, geslagt.
 Nauf, gebrortig
 Nativiteyt, geboorte.
 Naturalit, natuerkender
 Naturel, natuerlijk
 Naufrage, fchipbrack-
 Navigabel, bevaerbaer
 Navigatie, fchipvaering
 Navigeren, fcheepvaeren
 Necelfaire, noodig
 Necelfteit, noodzakelyk-

heyd.
 Nec fiteren, noodzacken.
 Necromancie, negomanti-
 cie, tooveryë, zwarte konft.
 Negatie, loochening
 Negatif, ontkenniglyk
 Negeren, loochenen.
 Nieren, loochenen.
 Negligentie, onagtzaamheyd
 Negligeren, veronagtzaa-
 men.
 Negotiant, koopman. han-
 delaer,
 Negotieren, verhandelen;
 koophandelen
 Negotie, koophandel
 Neuter, neutrael, onzydig
 geen derley.
 Neutrafteren, onzydig stel-
 len.
 Neutraliteyt, onzydigheyd,
 onpartydigheyd
 Nihil, niets, niet met al.
 Nobel, edel.
 Nobiliteren, veredelen, edel-
 maken.
 Noblesse, nobiliteyt, edel-
 dom, adel.
 Number, getal.
 Nombrenen, valmerken;
 met getal letters teekenen.
 Nombres, getallic, talryk
 Nomina tie, noeming
 Nommeren, noemen
 Nonpareil, onvergelyke ijk
 Nonchalant, onagtzamen.
 Nota-bene, merk wel.
 Notabil, merkelyk
 Notaris, beamp fchryver;
 bondfchryver, oprekender.

8te Letter-konst.

Notificeren, bekendmaaken.
 Notificatie, verwittiging,
 bekendmaking.
Notoir, kennelijk, kenbaar,
 blykelyk.
Nourriture, voedsel.
Nouvelles, nieuwigheden,
 nieuwe tydingen,
Nuditsyt, naakshyd.
Numeratie, telling.
Nuntiatie, verkondiging.

o

Obeïssant, gehoorzaam
Obedientie, gehoorzaamheid
Obediëren, gehoorzaamen.
Object, voorwerp.
Objecteren, voorwerpen,
 opwerpen.
Obligatie, verpligting.
Obligeren, verpligten.
Obscur, donker.
Obscuriteyt, duysterheid
Observeren, onderhouden,
Observantie, onderhouding
Observatie, opmerking
Obligéant, gedienslig.
Obstinatie, hartnekkigheid.
Objineren, bekómen
Obeniëren, tegenkómen.
Occasie, gelegensheid.
Occasioneren, gelegensheid
 géeven.
Occupatie, bezigtheid.
Occuperen, bezighouden
Octroy, verleening, gunst,
 verlof.
Octroyeren, verleenen ver-

gunnen.
Oculair, oogzienlijk.
Odeur, reuk.
Odieux, haetelyk.
Offenceren, vergrammen.
Offencie, vergramming.
Offereren, opdraegen
Officie, ambtsbediening.
Olipodrogo, mengeloos,
 mengelspys.
Ongecivilieert, onbeleefd,
 onbezadigt.
Ongecorregeert, onverbe-
 zerd
Opietatis, eygenzinnig.
Opirie, meyning.
Opponent, tegenstreever.
Opponeren, tegenstellen.
Oppositie, tegenstelling
Oppresseren, verdrücken
Oppressur, verdrucker
Oppressie, verdrukking
Oppugateur, bevegter.
Oppugnatie, bevegting.
Oppugneren, bevegten
Opulent, ryk, overvloedig.
Opulentie, overvloedigheid
Orage, storm, onweêder
Oragieux, stormagtig.
Oratio, redenvertoog.
Ordinaris, gewoonlyk.
Ordoneren, beschikken,
 bestellen.
Ordonantie, bevel, wet
Ordonneren, bevelen, stellen
Ordure, vuyligheid
Orgueilleux, hooverdig.
Oriental, oostwaerts
Origineel, oorspronkelijk
Orperen, verciëren.
Orthodoxe, regsgeloovig.

Orthographe, spelling
 Outrageren, overlastigen
 Ouverture, opening
 Ouvrage, werk.

P

Pacificatie, bevrediging
 Pacificeren, bevredigen.
 Pacifique, vreedzaam
 Paquet, bondel, pak.
 Paement, bezaeling.
 Paisibel, vreedzaam
 Paix, vrede.
 Pa'ys, konings, of Prin-
 cen bos.
 Paltrenier, stalknegt.
 Palssaie, stormpael
 Parabel, vergelijking.
 Parade, opvoersel.
 Parasse, evenwijdig
 Paraphe, merk, aenwyzing
 Paragon, vergiffenis
 Pardonnabel, vergevelijk.
 Pardonneren, vergeeven.
 Pareil, gelijk, diergelijk.
 Parenthete, tusschenstelling
 tusschenreden.
 Pareren, bemagtschappen.
 Paresse, luyghbeyd.
 Pariteyt, evenbeyd
 Passage, deeling.
 Partagersen, deelen
 Partia l, eenzydig
 Partia li eyt, eenzydigbeyd
 Participant, deelagtig
 Partic pada, deelagtigbeyd
 Participeren, mededeelen
 Particulariteyt, bezonder-

heyd.
 Particulier, bezonder
 Partye, deel, gedeelte
 Partitie, verdeling, sbyding
 Pas, stap, trede.
 Pasquil, schimp'schrijs
 Passage, doorgang
 Passagier, doorrizzer
 Paternel, vaderlijk
 Paternité, vaderschap
 Patrie, vaderland.
 Passato, verlopen, voorleden
 Passport, vry rysbrief
 Passeren, doorgaen
 Passetems, rydsverdryf.
 Patent, bezegelde, acte
 Patiënt, zieken
 Patienteren, gelijden, ge-
 duld:n
 Patientie, geduld
 Patientiglijk, geduldiglijk
 Patriot, vaderlander
 Pa'el osn, tense, veldtense
 Pecheren, zondigen mi doen
 Pedagogue, huysleermees-
 ter, onderwyzer,
 Pene, straf, boete
 Penstrabel, doordringbaer
 Pandel'que, oorsieraad van
 een stuk
 Penetrant, penetratif, doór-
 dringend, schrande, diep-
 ziende
 Penetratie, doordringing
 Penet'reren, doordringen
 indringen.
 Penet'reren, bevatten. be-
 grypen, doegronden
 Penitentie, straffe
 Pensif, pyzende.
 Penibel, pijnlijk, lastig.

zwaer verdrietig
 Penſioen, loon beooring
 Penſionaire, koſtzaenger.
 Perditie, verderf
 Perſect, volmaekt.
 Perfectie, volmaektheid.
 Perfectioneren, volkoomen
 maeken.
 Peſiuis, tromw'oerheid.
 Perſoneels, geraerlijk.
 Perſjel, gevaer.
 Perſſibel, vrgangelijk
 Perſuratie, eedbrekkinge.
 Permiſſie, toelaeting, verlof
 Permiſſief, toelaetelijk,
 Permitteren, toelaeten
 Perniciuſ, verderoelijk.
 Perpetue, eenwig duerende.
 Perpetueyt, eenwigduer-
 endheid
 Perplex, verbaest
 Perplexiteit, verbaestheid.
 Perouque, barroufel.
 Perſecuten, aqtervolgen.
 Perſecutie, vervolging
 Perſiqueren, vervolgen.
 Perſeverant, volberdende
 Perſeverantie, volberdigheid
 Perſereren, volberaen.
 Perſiſtenſie, volberding, aen-
 houding
 Perſiſteran, aenhouden.
 Perſoneel, in perſoon.
 Perſoonen, lieden.
 Perſpectie, doerſchouwing,
 doerzigtig.
 Perſpicieren, doerzien.
 Perſonant, behoortlyc na den
 eysch,
 Perſonateur, verſtoorder
 Perſonatie, gniſtelgenis, ba.

roerte
 Perſurberen, beroeren, ver-
 flooren.
 Pervers, verkeerdt.
 Peſant, zwaer.
 Peter, doopheffer.
 Petrie, verzoek, eysch.
 Petulant, deriel. brooddrop-
 ken
 Peulantie, dertelheid.
 Peupel, volk
 Phantafie, inbeëding
 Philoſoph, wysbegeerigen.
 Philoſophic, wysbegceerig-
 heid.
 Phyſionomie, zedaente, we-
 zen.
 Phionomift, aenzigt en-
 der voorzegger
 Phifici, natuer, kennis.
 Phylicas, natuer, kondiger
 Piano, zigt, langzaam.
 Pillage, roof, buyt.
 Pilleren, plunderen, ſtroofen.
 Piquant, ſcherp
 Piaccant, plakſchrift
 Plaiſantie, vernaeſelijk.
 luttig
 Plattier, laſt vrolijkheid,
 vreugd, vermaek
 Plaiſieren, zig verluſtigen.
 vermaken.
 Plauſibel, kryſbaer.
 Plenipotenſaris, volmag-
 tigen.
 Plenitude, volheid
 Pleuris, ſteekende zyde pijn
 Pluraliteyt, meerderheid
 Poeder, ſtof, fyn ſtof
 Poeme, gedigt
 Poenice, bozverdiggen

Poësie, *digtkonst*
 Poët, *digter, rymdigter*
 Poëfieren, *rijndigten.*
 Populair, *bevolken*
 Populeux, *volrijk*
 Pouier, *deurwagter*
 Positief, *sielling*
 Possederen, *bezitten*
 Possesseur, *bezitter*
 Possessie, *bezit*
 Possibel, *mogelijk*
 Possibilitèyt, *mogelijkheid.*
 Precipitant, *voórbaerig*
 Predicteur, *voörganger,*
voorzæer
 Predestineren, *voorschikken.*
 Predikant, *verkondiger, pre-*
diker
 Predictie, *voorzegging*
 Prefatie, *voorreuen*
 Prejudiciabel, *nadeelig,*
schaedelijk, hinderlijk
 Prejudic, *nadeel, agterdeel*
 Prejudiciëren, *beschaedigen*
agterdeelig zijn
 Prejuzant, *vooruymaeking,*
voorerf
 Prelegatoren, *vooruymae-*
ken.
 Preludium, *voorspel, beginsel*
 Priëmier, *zeer vroeg, en-*
tidig
 Priëmie, *prys*
 Prëparatie, *berydsel*
 Prëbiter, *ouderling*
 Prëscriberen, *voorschryven*
 Prëscript, *voorschryf*
 Prësens, *tegenwoordig*
 Prësental, *aendienbaer*
 Prësentatie, *aenbieding*
 Prësenteren, *aenbieden*

Prësensie, *tegenwoordigheid*
 Prëservieren, *bewaeren*
 Prësident, *oppersten van bez-*
Collegie
 Prëtext, *deksel, voörwerp-*
precieux, kostelijk
 Prëuve, *proef, bewys*
 Prëvalen, *overtreffen*
 Prëventiëren, *voörkoömen*
 Prëventie, *voörkoöming*
 Prëvideren, *voörzien*
 Primo, *ten eersten*
 Prins, *vorst*
 Principaelste, *voörnaemste.*
 Priëoor, *overste, eerste*
 Priveren, *berooven*
 Privilègie, *voörrecht, vry-*
beijd
 Privilègeren, *voörrecht ge-*
ven
 Pröfessie, *omgang*
 Pröcureren, *voordbrengen*
 Procuren, *bezorgen*
 Procuratie, *bezorging*
 Prodigueren, *verquisten,*
doörbrengen
 Produceren, *voordbrengen*
 Professor, *hoofd leeraer,*
 Profyt, *voordeel*
 Profitabel, *voordeelig*
 Progres, *voordgang*
 Projëct, *voörwerp*
 Projiciëren, *wegwerpen*
 Prologue, *voörreden*
 Prolongatie, *verlenging*
 Prolongueren, *verlengen*
 Promesse, *belofte*
 Promieteren, *beloöven*
 Promotie, *vervoordering*
 Prononciatie, *uyspraak*
 Prononciëren, *uyspreeken*

Naemdag	maendag	Iver	vier
Raed	ader	Slaet	falet
Maer	raem	Leeft	steel
Mal	lam	vreeft	sterve
Nae	aen	Edelheyd	ydelhede
Laet	tael	Nypen	pynen
Dog	god	Snyd traeg	gatnyder
Niet	ien	Eelman	eenlam
Eert	teer	Luytang	nagtuyl
doer	rood	Agt jan	jan gat
Koor	rook	Broeken	boerken
Boord	brood	Plaets	slaept
Raept	praet	Braed	baerd
Nader	ander	wybranden	brandewyn
onder	sonde	Gevelen	genevel
Keur	reuk	Lief	fiel
Room	moor	Uyt slot	loftuyt
Mat	tam	Pens	snep
Kool	look	Raeden	aderen
Regel	leger	Beelden	bedelen
Sober	boers	Deel	edel
Blaes	fabel	Nypen	pynen
Vreeft	fervet	Vlas	vals
Zeel	ezel	Kalken	lakken
Lott	slot	Teen	eten
Reepen	peeren	Milt	smit
Koft	stok	Ranke	kamer
Glas	flag	Pels	spel
Telaf	tafel	Spelle	lepels
Ryze	zyzer	Om rede	moeder
Naem	maen	Traeg	graet
Brouwe	berouw	Eerst	Trees
Stomaerd	mostaerd		

Opeeten
 Op spit
 Paktse aen
 Tien pintē
 Spit
 Speen
 Steentien
 Slaept nu
 Slaeplakens
 Venster
 Zielen
 Arm lameer
 Lappe
 Deelbaer
 Beelt
 Daer uyl
 Dwaelende
 Ezel ryd ver
 Gevelen
 Gedaen
 Rugbeene
 Zegel
 Hangt aen
 Knopstok
 Kneéd
 Kaele kost
 Koopt alles
 Luy
 Kinne
 Laeft
 Lastig
 Lappe

poeeten
 pispor
 paffenaks
 penitenti
 pist
 pense
 sententie
 platneus
 Slaepen klac
 sterven
 ezelin
 rammelac
 appel
 bedelac
 belet
 luyaerd
 weldaeden
 ezeldryver
 genevel
 daegen
 gebueren
 gezet
 hannegar
 knotskop
 deken
 kakstoel
 sloekt al op
 uyl
 knien
 tafel
 't is lag
 appel

Anagramma

Leger
 Luytang
 tyt flot
 inkomen
 stomaerd
 Magister
 Neép
 Nypen
 Naecten
 Negentig
 Gaet na geel
 Naevliege
 Ontgalgen

.regel
 nagtuyt
 lostuyt
 moniken
 mostaerd
 't is mager
 peën
 pynen
 aneke
 nigt neég
 nagtegaele
 evangelie
 langtonge

B R I E V E N .

HEB UL. niet eerder bedankt Myn Heer, om
 dat ik heden maer eerst UL. Brief met de gif-
 te ontfangen hebbe, zoo verzoek dit niet toe te
 schryven aen myne onagtzaamheid, is't dat ik
 geene verdiensten en hebbe die my over UL. goed-
 heden weerdig maekt, zoo heb ik evenwel het
 goed herte die de zelve gevoelen tot herkennen-
 se die ben met alle agting

Myn Heer

UL. onderdaenigen ende
 gehoorzaemen dienaer

Antwerpen 2. October 1767.

N. N.

M Y N H E E R

Onder alle die UL. veel geluk gewenscht heb-
 ben over het Officie, dat Myn Heer UL. Zoone
 bekoemen heeft, zoo verzoek dat ul. mag goed
 vinden dat ik ul. ook bezonder daer over felici-

éere, ul. verzoekende dat ik geene grooter vreugd en konde genieten ende alzo ik hun myne vois daer mede in gegeëven hebbe, zoo dunkt my daer zoo veël te meer deel moeten in te neemen, verzoek dan Myn Heer, deëze genegentheyd aen te neemen als eene verzekeringe van mynen iver zynde met alle eerbiedinge

UL. onderdaenigsten Dienaer
G. D.

UL. handelt als goeden vriend Myn Heer, terwyl ul. deel neemt in myn verlies, waer over ul. uytterlyk dandbaer ben, zal my altyd gelukkig agten, als ik den titel mag voeren van ul. dienaer. Zoude willen bequaem zijn om ul. eerbewyzinge en ul. vriendschap te konnen betoonen gelyk ik niet en ben, om den slag van ul. droefheyd te ondersteunen die my zeer pynelyk is. ben &c.

Zoude wel wenschen Myn Heer dat myne penne zoo wel konde antwoorden op de droefheyd die ul. neemt in de dood van mynen Vader gelyk mijn hert het uytdrukt, maer de traenen met inke gemengelt en laeten my niet toe in den staet waer in ik ben van ul. te betoonen hoe grootelyks ik ul. verplicht ben. Vergeëft dan Myn Heer d'onmogelykheyd van die met alle begeerte ul. zoo veël dienst zoude willen opofferen, als ul. hem goedheyd betoont. ben

M Y N H E E R

Het is mijn pligt in't beginnen ven't jaer ul. het zelve te vernieuwen om ul. te betoonen mynen iver, zoo dat ik ul. 't zelve toewensche vol te gen en

voórspoed van den Heere waer voor ik geen lof
en verdien, maer is als eene eerbiedinge die ik
geloof schuldig ben aen mijnen vriend om hem
mijne herkennenisse te betoonen, die verzoek vrin-
delyk aen-te-neemen zynde met alle agting

MYN HEER

Deezen tyd welken ons word voor oogen gestelt,
het geene de rechte vreugde des menschen maekt
als wy eens in aendagt neemen de Geboorte van
onzen Zaligmaeker noodigt my aen, van ul. my-
nen iver te vernieuwen, ul. toewenshende alle
soorten van voorspoed. God geve dat hy myne
wenschen en begeerte mag vervullen, ende zynen
zegen laeten over u daeren met de welke zyne
Godlyke goedheyd de menschen zig laet verheu-
gen. ben

Myn Heer

UL. gehoorzaemen Dienaer.

Ik zien in alle beginselen van't jaer, de daed
van ul. eerbiedigheyd vernieuwen Mijn Heer door
ul. goede toewenschinge, waer voor ul. met veel
genegentheyd bedancke, ende niet na en laete van
in't diepste van mijn hert ul. herkennenisse te over-
weegen, verzekert u dan dat ik de voorworpsels
gelukkiglijk zal zien, als ik myne begeerte zal
vervult zien my gebruykende Myn Heer als ik
ul. zal in eenige zaeken konnen dienst doen zul-
kende als dan toonen dat ik ben

Myn Heer

UL. Gehoorzaemen Dienaer.

UL. Eerbiedingende goede toewenschinge heb-
my uytelyk aengenaem geweest Myn Heer. Ik
bid God dat hy de myne wilt verhooren, niet
alleenlijk dat hy ul. een goed beginsel van't jaer

geliest te geéven, maer dat hy ul. nog ~~vele~~ toe-
koómende geliest te verleenen in alle voórspoed,
zegen, en benedictie. ben

Myn Heer **UL**, onderdaenigen ende gehoot-
zaemen Dienaer
N. N.

Ontfangen van Myn Heer N. . . . de somme van
twee honderd zellig Guldens Courant geld voór
een jaer Huyhuer verscheénen te Bamis 1767

F 67

M; . . .

Beken schuldig te zijn aen d'Heer N. de som-
me van dry honderd en vyftig Guldens Wissel-
geld te betaelen a dry par cento 'sjaers Wisse-
geld te beginnen 7. Maert duyzend zeven honderd en
zeven-en-zellig

N. N.

Ontfangen van d'Heer N. de somme van twee
honderd Guld. Courant-geld over een jaer Huys-
huer verscheénen Kersmisse zeventien honderd
zes-en-zellig

N. N.

Ontfangen van Jouffrouw N. de somme van
twee honderd en zellig Guld. Courant-geld op
afkorting van een somme van van vyf honderd
Guld. zoo dat nu nog blyft twee honderd en veer-
tig Guldens. Antwerpen 7. Juny duyzend zeven
honderd zeven en zellig

N. N.

GOEDKEURING.

Zie daer den Woorden-schat, als mede de nieuwe, kortere, en verbererde Spelkonste der Vlaemsche Tael vervolgens den Brabandschen en Antwerpischen spreektrand, eertyds uytgegeeven door J. D. V., Schoólmeeſter binnen Antwerpen, nu wederom herdrukt; maer vermeerderd en verbeterd, den dag beschouwe den Iver des Auteurs is te pryzen, en het gemijn best heeft reden van hem te bedanken voor de moeyte, die hy ziggegeeven heeft, om ons Nederduytsche Tael die tot nu toe in het Spellen byna zonder Regels of wetten: en zeer onvolmaekt is geweest, met zekere Regels te omschryven en tot haer volmaektheid te brengen: En schoon zijn opzet niet en is, en dat hy openlijk te kennen geeft, dat hy niemand die in het Spellen van een ander rede ijk gevoelen of gebruik is, wilt bestraffen; en ook dat hy maer zijn eegenen bezonderen Persoon in een zaek, die van een geheele Academie of Vergaederinge der Taekendige behoorde besliff te worden, zijn bedagte en uytgevonde regels voor vaste en staele Wetten niemand zoekt op te dringen, zal nogtans den aendagtigen en regelmaetigen lezer moeten bekennen, dat verschijde zijne bemerkingen over de kragt en uytgalm der Letteren, het veranderen en verkortten van 't Spellen zeer bondig en wel-gegrond zijn, en niet alleen van de Kinders of Leerlingen, maer

ook

ook van de Leermeefters en Meefterffen, en zelfs van alle geleetterde en geleerde Mannen, met regt verdienen in agt genomen te worden: en waer't dat dit werksken, in welkers eerften Druk den Auteur aen ons eertijds zoo ongefchaeftde Tael al gefchaeft had, en nu in den tweeden en derden Druk met rijper oórdeel, meer oplettendheijd, en grooteren arbjid nog voordgaet te fchaeven: waer't zaeken, zeg ik, dat dit werksken, bezonderlijk den derden Druk in de Schoólen geleert, en van alle Meefters en Meefterffen gevolgt, en van jongs af aen de Jonkheijd wird ingeplant, men zoude wel haest hier te land volgens ons enge Spreekwijze in het fchrijven of Spellen een gewenfte en gemakkelijke kortheijd, en ook een meerdere gelijkvormigheijd gewaer worden: de gedrukte Boeken of Papieren zouden ook, zoo doór den goeden fchik, als doór't gebruik der egte, en het verwerpen der onégte Letteren cierlijk opgepronkt te voórschijn koómen, en aen de leezers verftaenlijker en aengenaemer weezen.

Dus zal dit werksken, het geéne het Geloof niet en quett, nog de reden en ontzegt, nog iets beheit, het geéne deffelfs herdr ukkinge heéft moeten beletten, met vrugt van een ider mogen en kunnen geleezen worden.

En is't dat het den Bouw der volmaekte Spelling niet en voltóeijt, nog den gewenften Meytak'er op en ftelt, het zal ten minften aen andere, die in de netheijd van een Tael hun behaegen neemen, tot een fpoóre dienen, en tot een aenporringe; om tot de voordere volmaektheijd van onze Tael ook mede te werken, en onze manier van Spreken of Schrijven eenen zoo klaeren uytdruk en diepen indruk te doen hebben, datze aen de Hollandfche

landsche Spreekwyze of schrijfstrand, die in veel-
le uytdrukkingen lof smaekeloos en van geenen of
klijnen Iadruk en is, geensints en zal moeten wy-
ken. Zoo is mijn oordeel gegeeven t'Antwerpen ,
den 3. van HooyMaend. 1758.

P. Verheyen Canonink ende *Plebaen*, der
Cathedrale t'Antwerpen Boekkeurder.

APPROBATIOE.

DEezen Woorden-ſchat en Spelkonſt; eertyds
Duytgegeeven doór J. D. V., ervaeren Schoól-
meester binnen Antwerpen, nu doór den zelve met
deezen derden Druk vermeerderd en verbeterd; aen-
raeden wy, alle Schoólmeeſters en Meesterſſen naer
te volgen, en aen de Jonkheyd in de Schoólen voór
te houden, alzoó daer in eene goede korte maniere
van Spellén, uytſpreéken ende Schryven in de Ne-
derduytsche Taelé vertoont en aengeweezen wórd.

Antw. 3. July 1758.

J. F. Feſtraets, Can: en Schoóllaſter
van Antwerpen.

